

THE ACTS OF THE APOSTLES

1 ¹Theóphilus nílni, ak'íná' Jesus ánát'ííhíí ła'íí íłch'ígó'aah nkegonyaahíí dawa naltsoos biká' ashłaa, ²Binadaal'a'á hahesnilíí Holy Spirit binkááyú bił ch'ídaagoz'aaná' yaaká'yú onádzaazhí' áí naltsoos biyi' baa nagosisnı́: ³Jesus biniigodelzaahíí bikédé'go dizdin yiskaaníí biyi' binadaal'a'á bich'í' ch'í'nah ánádil'íih, da'anii hinaago yídaagołsı́híí bigha, ła'íí Bik'ehgo'ihı́'nań bilakt'áhgée bėgoz'aaníí bich'í' zhińéego ágot'éhı́hı́ baa yił nadaagolnı́: ⁴T'ah yił naháztaqaná' gádaabiłnı́, Jerúsalem bich'á' daadołkáh hela' shıTaa anı́hı́ı begolzaazhı́, áí baa nohwił nagosisnı́ n'íí. ⁵John da'anii tú bee baptize áil'ı́ı ni; áíná' nohwił da'kwı́ yiskaago Holy Spirit bee baptize ádaanozwi'dolnı́ı. ⁶Łaahikaiyú nayı́daadiłkid gádaanıigo, NohweBik'ehń, ya' dák'ad Israel hat'ı'ı dabı́ı naahıdzıidgo ánandle' née? ⁷Áíge' Jesus bich'ı' hananádzii, Hagee ágone'ihı́ı nohwił doo hago'at'éego bıdaagonołsı́ bik'eh da, shıTaa zhá yebik'ehı at'éé. ⁸Holy Spirit nohweh hiyáago nohwinawod goleeh: áígee Jerúsalemyú, Judéayú, Samarıayú ła'ı́ı ni'gosdzán nánel'aayú shaa nadaagolnı́' doleeł. ⁹Aqł yaa hadzii'ıı bikédé'go binadaal'a'á t'ah dainel'ı́ıgo dahbi'didiltı́ıgo yaak'os biyi' yune' bił ogoyáá. ¹⁰Bił ogoyááyú binadaal'a'á t'ah daadéz'ı́ıgo nı́ee naki bidıyáge daalıgaihi bit'ahgé' daahizı'go; ¹¹Gádaabiłnı́ı, Gálıleege' nı́ee daanołnı́ı, hat'ı́ı bigha yaaká'yú daadel'ı́ı? Díı Jesus yaaká'yú nohwich'á' onábi'doltı́ıgo daal'ı́ıníí da'ái k'ehgo nádodaał dahagee. ¹²Áíge' binadaal'a'á dzıl Ólıvet golzeegé' Jerúsalemzhı́' nákaı, áı da'áłhánı, Jews daagodnı́sinı́ı bıjıı oná'ıłdahı́ı ga'áhosahı́ı goz'aq lė'e. ¹³Nákaiyú dák'ehéyú nágot'aq yune' onákai, áígee Peter, James, John, Andrew, Philip, Thomas, Barthólemew, Matthew, James, Alpheús biye', Simon Zelótes, ła'ı́ı Judas, James bik'ısn, naháztaq. ¹⁴Kóne' áı dawa isdzáné ła', Mary, Jesus bimaa, ła'ı́ı Jesus bik'ısyú bıłgo dała'a daabiını'go da'okaqah lė'e. ¹⁵Áíná' Jesus daayodlaanıı dała'an gonenadıńhı́ı biká'yú nadin shı dała'adzaagee Peter da'ıłnı'ge' hizı'go gánıı, ¹⁶Nı́ee daanołnı́ı, shik'ıyıyú, Judas, Jesus ha'ádaizt'e' n'ı́ı yágo'ııníí, doo hwahá ágone' daná' Holy Spirit David binkááyú yałtı'go baa nagolnı́' n'ı́ı, áı Bik'ehgo'ihı́'nań biyati'

bek'e'eshchiiníí baa nagolnii'íí begolne'hi at'éé. ¹⁷Judas nohwitah nliigo bíí biłgo Jesus bá nada'iidziidgo baa godet'aq ni'. ¹⁸Áí nnee ncho'go adzaahíí bidená bich'i'í nahesnilíí bee ni' nagohesnii', áigé' ts'iyaa nago'go bibid desdohgo bich'íí haago'. ¹⁹Díí Jerúsalemgee daagolíníí dawa yídaagołsiigo ni'ihíí dabíí biyati' k'ehgo Akéldama daayilnii, áí Dił Ni'goz'áni golzeego ágolzee. ²⁰Naltsoos Psalms holzeehíí biyi' gát'éégo bek'e'eshchii, Golíí n'íígeé déncho'égo yó'ogolne'go, doo hadn gólíí da doleeł: ła'íí, Na'iziid n'íígeé ła' nnánólteeh. ²¹Jesus nohwitahyú nagmaaná' nnee ła' bíí nahikai ni', ²²John nnee baptize ádail'iigé' godezt'i'go Jesus nohwich'á' onábi'doltjizhi', áí nneehíí ła' hanábi'doltéeh, án Jesus naadiidzaahíí yo'iiníí bíí ádó' bíí baa nadaagohiilni' doleeł. ²³Áík'ehgo naki hadaizlaa, Joseph, Bársabas holzéhi, iké'yú bizhi'íí Jústus holzee, ła'íí Matthías biłgo. ²⁴Áígeé da'okaqahgo gádaanii, NohweBik'ehń, ni nnee bijíí dawa bígonłsı, díí nnee naki halzaahíí hayíí hánłtiiníí nohwił ch'i'nah ánle', ²⁵Judas dabíí bá goz'aayú dahdidogaalgo, ná na'iziid n'íí, ninal'a'á nlii n'íí yich'á'zhi' adzaa, áík'ehgo nnee hánłtiiníí áígeé nnaltéeh doleeł. ²⁶Dahadn halteehíí bee bígozjiihíí ádaizlaa, áík'ehgo Matthías haltji: án nadaal'a'á itah silji, łats'adah zhágo ni'.

2 ¹Péntecost-híí bijii Jesus daayokqahíí dała'á daabiini'go dałahágee dała'adzaa. ²Dahıko yaaká'gé' nawode nich'iidhíí k'ehgo áhłłts'áqgo naháztaq yune' dahot'éhé bengonyáá. ³Kq' izaad ga'at'éhi ilts'á'go adzaago dała'á daantııgo bikázhi dahilłti'go bíł ch'i'nah ádelzaa. ⁴Holy Spirit bee baa daagodest'aqgo yati' ilłtah at'éhi yee yádaalłti'go nkegonyaa, Holy Spirit áí k'ehgo yádaabiylłti'. ⁵Áiná' Jews daanłni Bik'ehgo'ihinań daidnłsini, ni'gosdzán nánel'aqgé' Jerúsalemnyú nádaagosdle' l'é'e. ⁶Díí baa ch'iniiná' nnee łáqgo dała'adzaago hago łaq ágodzaa daanzi, dała'á daantııgo bíí biyati' yee yádaalłti'go da'dezts'aq'híí bigha. ⁷Dázhó bíł díyagodzaago gádaalłłdi'nii, Saa'a, aishq' dawa Gálileege' nneehíí ádaanii? ⁸Áiná' hago'at'éégo dánohwíí daanohwiylłti' yee yádaalłti'go daadiits'ag? ⁹Párthians, Medes, Élamites, ła'íí nnee Mesopotámia, Judéa, Cappadócia, Póntus, Asia, ¹⁰Phrýgia, Pamphýlia, Egypt ła'íí Líbya **Cyréne** binaayú il'angé' łedaadilłtini, ła'íí Romegé' déł'ih hasta' hikaihi, Jews ła'íí nnee Jews bi'okaqahíí k'eh da'okaqah daazłni, ¹¹Cretes ła'íí Arábians daanłni, dánohwíí daanohwiylłti' yee yádaalłti'go Bik'ehgo'ihinań izisgo ánát'ııłłıí yaa nadaagolnii'go daadiits'ag. ¹²Áík'ehgo dawa bíł díyadaagodzaa ła'íí hago łaq ágodzaa daanzigo gádaalłłdi'nii, Díishq' hago ánágot'ııłłhi? ¹³Ła'íí daazhógo déyaadaadłohgo gádaanii, Díí nneehíí wine ániidéhi daayodłaqgo ádaanii. ¹⁴Áiná' Peter łats'adahíí yił daahizi'go nnee dała'adzaahíí yich'i'í hadzii, Nnee Judéagé' ła'íí Jerúsalemgee daagonłni, díí ádishniihíí nłt'éégo hodaayisólts'aqgo nohwił idaagozi le': ¹⁵Díí nneehíí bíł nádaagodiyis ádaanołsı ndi doo ágát'éé da, ánaazhá ngost'ái bik'ehenkééz ła'. ¹⁶Áiná' Joel, Bik'ehgo'ihinań binkááyú na'iziidi n'íí díí ánágot'ııłłıí dabí'ılłtsená' yaa nagosni' ni' gánniidgo;

17 Bik'ehgo'ihí'nań gáníí, Ikék'eh nnágodzaayú be'ágodoníił, nnee dawa shiSpirit baa daadish'a' doleeł: nohwiye'ke ła'íi nohwitsi'ke dawa ágodoníił shá yaa nadaagolní' doleeł, nnee ánií nakaiyehíí bił ch'í'nah ádaagol'íi doleeł, hastiyúhíí nadaayeeł doleeł: 18 Áí benagowaaná' nnee shánada'iziidíí ła'íi isdzáné shánada'iziidíí shiSpirit baa daadish'a' doleeł; áík'ehgo ágodoníił shá yaa nadaagolní' doleeł: 19 Yáá biyi' íziso ánágot'íiłł ch'í'nah ádeshíił, ni' biká' godiyihgo be'ígóziníí, áí dił, kq', ła'íi hid aad k'ehgo at'éégo áldó' ch'í'nah ádeshíił: 20 Dá doo nohweBik'ehń nadáhíí bijíi, dázho gonł'ééhíí bijíi biká' ngowaa daná' ch'ígona'áíhíí diłhíł doleeł, t'é'gona'áíhíí dił doleeł: 21 Áíná' hadń Bik'ehgo'ihí'nań bizhi'íi yee yiká' ániíhń hasdádogaat. 22 Israel hat'í'íi daanołíni, díi yati'íi ídaayesółts'aq; nohwíi bídaagonołsı go'íi, Jesus Názarethgé' nłíni, Bik'ehgo'ihí'nań nohwináál Jesus binkááyú íziso áná'ol'íiłł ła'íi godiyihgo be'ígóziníí ánáyó'íiłgo nohwich'í' bee bígóziigo áyíłlaa: 23 Áí Jesus-híi Bik'ehgo'ihí'nań dabintsé yaa natsekeesgo yaa nagoshchíiigo nohwaa híłłtíiigo nnee begoz'aaníi doo yikísk'eh ádaat'ee dahíi nohwíi ádaabiłdołniigo tsı'ılna'áhi yídaayiheskałgo daayizes-híi: 24 Áíná' Jesus nezgaigo da'itsaahíi Bik'ehgo'ihí'nań nláhyú áyíłlaaná' nábihil'na': da'itsaahíi doo dayúweh botq' bik'eh dahíi bighq. 25 David Jesus yaa nagolní'go gáníí, SheBik'ehń dawahn shádneyú hish'íi; shinawod shá ágółsıhíi bighq shigan dihe'nazhinéégo nłi: 26 Áí bighq shíił bił gozhóq ła'íi sizaa gozhóqogo yashti'; ła'íi án zhq' ba'oshłíigo shits'ı hanayoł doleeł: 27 Shiyi'siziiníi ch'iidntahyú doo nyinoné' at'éé dahíi bighq, Dilzini Nłíni nıyééhíi diłdzidihíi bich'á'zhı' áńłsı doleeł. 28 Hago'at'éégo ch'ihınaa doleełíi shıł ch'í'nah áńlaa; shıł nłíiigo dázho shıł gozhóqogo áshłłsı. 29 Nnee daanołiiníi, shik'íyú, bich'á'gé' daagosiidłíni David holzéhi, doo siste' dago da'aniigo baa nohwıł nagoshni', daztsaqo ich'ı'nniltıı ni', ich'ı'nniltıı n'íi díiıiı t'ah dzaqgee begoz'aq. 30 David Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú na'iziidíi nłi ni', ła'íi Bik'ehgo'ihí'nań bitł'a dahdidilniigo gábiłnniid, Nich'á'gé' hadaahshchiiníi ła', Christ holzéhi, benik'eh n'íi yebik'ehgo ádishíił, nniigo yígółsı; 31 Áík'ehgo áí dab'ıłtsé yígółsıgo Christ nábi'dihil'na'híi baa nagolní' gánniidgo, Biyi'siziiníi ch'iidntahyú doo yó'oyone' da, ła'íi bits'íhíi doo diłdzid da. 32 Díi Jesus-híi Bik'ehgo'ihí'nań nábihil'na'híi daanohwigha nohwináál ágodzaa. 33 Íziso at'éégo ábi'delzaago Bik'ehgo'ihí'nań bigan dihe'nazhinéégo sidaago, ła'íi Holy Spirit higháh doleełíi biTaa bee bángon'áqago díi daal'íiłł ła'íi daadołts'agíi bíi áyíłlaa. 34 David yaaká'yú doo bił ogoyáa da; ndi dabíi gáníi, Bik'ehgo'ihí'nań sheBik'ehń gáyıłnniid, Shigan dihe'nazhinéégo síndaa, 35 Ni'ina'íi benik'eh silıigo nikelł'áahyú niníniłzhı'. 36 Áí bighq Israel hat'í'íi dawa da'aniigo díi yídaagołsı le', Jesus-híi tsı'ılna'áhi bídaahesołkał n'íi Bik'ehgo'ihí'nań nohweBik'ehń, Christ nłiigo nohwá áyíłlaa. 37 Nnee díi daidezts'aqaná' bił daagoshch'ii' lé'e, áige' Peter ła'íi ła' nadaal'a'áhíi yich'ı' gádaanii, Nnee daanołiiníi, nohwik'íyú, hago ádaahii'ne'? 38 Peter gádaabiłni, Nohwincho'íi bich'á'yúgo ádaałne'go dałá'á daanołtıige

Jesus Christ bizhi' bee baptize ádaanohwi'dolne', nohwincho'íí nohwá da'izl'íí alne'híí bigha, áík'ehgo Holy Spirit bee nohwaa godit'aah doleel. 39-40 Nohwíí díí bee nohwángot'áa lá'íí nohwíí nohwich'á'gé' daa'idil'chihíí, lá'íí doo daanohwik'íí dahíí áldó' bángot'áa, dahadn Bik'ehgo'ihí'nañ nohweBik'ehñ ích'i' yojíhíí. 41 Hadíí bíł daagozhóqo biyati' nádaidné'íí baptize ádaabi'deszaa: da'ái bijíí nnee taadn doo náhóltag dayú shí Jesus daayodlaaní yedikai. 42 Áí nnee nadaal'a'a bee bíł ch'ídaago'aahíí, lá'íí híł daanl'íggo, bání nihí'né'íí, lá'íí okaqahíí dayúweh nłdzilgo yaa nakai. 43 Data'a daant'íggo daidnłsigo ndaaldzid: ízigo ánágot'ííhíí lá'íí godiyihgo be'ígóziníí nadaal'a'a binkááyú bee ánágot'íí. 44 Jesus daayodlaaní dawa dałahágee naháztaq, dawahá dałaházhi' daabiyéego; 45 Daabiyéehíí baa nadaahazn'íggo hadíí yidaadiníí yitaada'iznii. 46 Dajíí biigha dałá'a daabiini'go da'ch'okaqah goz'áa yune' dałá'ánát'íih, bíł daagozhóqo, doo íłch'i' yaa daagoch'i'go da daabigowayú híł náda'idjih lé'e. 47 Bik'ehgo'ihí'nañ yich'i' ahédaanzigo nnee dawa bíł dádaabik'ehgo ádaat'ee lé'e. Áígé' lá' Bik'ehgo'ihí'nañ binkááyú hayíí hasdákaihíí dajíí biigha ínáhikah lé'e.

3 1 Ha'iz'áagé' hayaazhi'yú Peter lá'íí John bíłgo da'ch'okaqah goz'áayú dezha'aah lé'e. 2 Nnee dágozłigé' doo naghaa dahi dajíí biigha da'ch'okaqah goz'aaní ch'íná'itłhíí Dénzhóné holzéhi bahgee nnádaach'iltééh lé'e, da'ch'okaqah goz'áa yune' ha'áhikáhíí yídókeedgo; 3 Peter lá'íí John bíłgo da'ch'okaqah goz'áa yune' hi'ashgo yiltsaago, Dahat'łhíta shaa nohné', n'íggo yídókeed. 4 Peter lá'íí John bíłgo nnee sitiiníí da'as'ah daayinéł'íiná' Peter gáníí, Nohwííł'íí. 5 Nnee sitiiníí hat'łhíta shaa daayiné' n'íggo yinel'íid. 6 Áíná' Peter gáníí, Shihíí béshłigaihíí lá'íí óodo doo lá' nashné' da; ndi hat'íí bigonshłi'ihíí naa nshné': Jesus Christ Názarethgé' gól'ni bizhi' binkááyú nádnnahgo dah nnáh. 7 Bigan dihe'nazhinéé yiltsoodgo hadag ábíl'laa: dagoshch'i' bikee lá'íí bikegod bíłgo nłdzil daazłi. 8 Hadag yáhlwodgo hizí', áígé' dahnyaagé' da'ch'okaqah goz'áa yune' Bik'ehgo'ihí'nañ yich'i' ahénzigo higaał lá'íí yáhlwo'go Peter lá'íí John bíłgo yil okai. 9 Higaałná' Bik'ehgo'ihí'nañ yich'i' ahénzigo nnee dawa daabo'íí: 10 Da'ch'okaqah goz'aaní ch'íná'itłhíí Dénzhóné holzéhi bahgee ídókeedgo sitíí n'íí át'íggo nnee yídaagołsij: áík'ehgo hago'at'éégo bich'i' ágodzaahíí daanzigo bíł díyadaagot'ee lé'e. 11 Nnee doo nagháhi da n'íí Peter lá'íí John bíłgo dayúweh yota'ná' nnee łá'ágo bich'i' nádnk'íggo bíł díyadaagot'eego baa dałá'adzaa ch'ínágohin'á'ágee, Sólonon's holzéhi. 12 Peter nnee dałá'adzaahíí yiltsaana' yich'i' yatti' gán'íggo, Israel hat'i'i daanoł'ni, hat'íí bigha nohwíł díyadaagot'ee? Hat'íí bigha dánohwíí nohwinawodíí bee dagohíí dánohwíí n'joghíí bee díí nneehíí naghago ánáhiidłaa daanołsigo da'os'ah daanohwineł'íí? 13 Bik'ehgo'ihí'nañ Abraham, Isaac, Jacob lá'íí bich'á'gé' hadaałidelch'ihíí daayokaqahñ, biYe' Jesus ízigo at'éégo áyíl'laa; Pílate baa daadeso'áago ch'ínábíł'iteeh hat'íí, ndi nohwíí, Doo hádaahiit'íí

da, daadołnii, Pílate binááł. ¹⁴Dilzini, Nt'éeego Ánát'ííłíí, Doo hádaahiit'íí da, daabiłdołniiná, Nnee yizes-híni nohwá ch'ínanołteeh, daabiłdołni ní; ¹⁵Áígé' Ihi'naa yeBik'ehń daazesołhijiná, án Bik'ehgo'ihinań daztsąągé' nábihil'na; áí dawa nohwinááł ánágot'ííł ní. ¹⁶Da'án bizhi' yodłąągo díí nnee daał'iiníí ła'íí bídaagonołsiníí nłdzilgo ánábiidłaa: bi'odłą'íí díí nneehíí doo hayú baa dahgoz'ąą dago ánábiidłaa, daanohwigha nohwinááł. ¹⁷Shik'ííyú, doo bídaagonołsijyú ádaałdzaa dago bígonsi, nohwá nadaant'aahíí ałdó. ¹⁸Áíná' díí k'ehgo Christ biniigodilně doleel, niíhíí Bik'ehgo'ihinań binkááyú nada'iziidíí dabí'íłtsená' yaa nadaagolni' n'íí Bik'ehgo'ihinań ye'ilaa. ¹⁹Áík'ehgo nohwinchq'íí bich'ą'yúgo ádaałne', áígé' Bik'ehgo'ihinań bich'í' dahdołkáh, áík'ehgo nohwinchq'íí nohwá k'ená'ildéh, áík'ehgo Bik'ehgo'ihinań bich'ą'gé' nohwił gozhóóníí begoldoh ndi at'éé; ²⁰Áígé' Jesus Christ nohwich'í' náidil'aa doleel, án ałk'iná' baa nohwił na'gosni' ní; ²¹Áń ni'gosdzán alzaagé' yushdé' godezt'igo Bik'ehgo'ihinań binkááyú nada'iziidi daadilzini dabí'íłtsená' yaa nagolni' n'íí begolne'go dawahá ıłch'ínágodle'híí begonyaaazhi' yaaká'yú gólíí. ²²Moses daanohwitaa n'íí da'aniigo gáyıłnıid, Nohwik'ííyú bitahgé' Bik'ehgo'ihinań nohwe Bik'ehń binkááyú Na'iziidíí nohwá haıłteeh, shíí hashılłtííníí k'ehgo; án ádaanohwiłniíhíí dawa nt'éeego ıdaayesołts'ąą doleel. ²³Díí k'ehgo doleel, dahadń áí Bik'ehgo'ihinań binkááyú Na'iziidíí doo íyést'sąą dahń nnee bitahgé' da'ızlłí doleel. ²⁴Samuel gólíígé' yushdé' godezt'igo Bik'ehgo'ihinań binkááyú nada'iziidíí dawa yádaałti' n'íí díí bijııyúgo ánágot'ííłíí dabí'íłtsé yaa nadaagolni' ní. ²⁵Nohwíí Bik'ehgo'ihinań binkááyú nada'iziidi n'íí bich'ą'gé' hadaalıłshołchij, ła'íí Bik'ehgo'ihinań Abraham bich'í' hadzii, Nich'ą'gé' daałideshchiinihíí ła' binkááyú ni'gosdzán biká' i'angé' łedaadıłchiinihíí dawa biyaa gozhq' doleel, niigo daanohwitaa n'íí yił łángodest'ąą n'íí nohwá begolne'. ²⁶Bik'ehgo'ihinań biYe', Jesus, hayıłłıigo da'ıłtsé nohwich'í' oyił'a' ní, dała'a nołłıigo nchq'go ágot'eehíí bich'ą'yúgo ádaanołt'eego nohwiya a gozhq' doleehíí bighą nohwich'í' oyił'a' ní.

4 ¹Peter ła'íí John bıłgo nnee t'ah yich'í' yádaałti'ná' okąąh yedaabik'ehi, silááda da'ch'okąąh goz'aanıí yınádaadéz'ini binant'a' ła'íí **Sádducees** daanlíni baa hikai, ²Áí hadaashkee lẹ'e, Peter ła'íí John bıłgo nanezna'íí Jesus binkááyú naadiikáh doleel, daaniigo, nnee yił ch'ıdaago'aahíí bighą. ³Nnee hadaashkee n'íí Peter ła'íí John bıłgo daayıłtsoodgo ha'ánezhzeezh iskaązhi': ałk'iná' o'ı'ąáhíí bighą. ⁴Da'ágát'éé ndi nnee ı'ąągo Peter ła'íí John bıłgo biyati' daidezts'aanıí daayosdłąąd; ashđladn doo náhółtag dayú shı da'osdłąąd. ⁵Iskaą hik'e Jews binadaant'a'íí, Jews yánazini ła'íí begoz'aanıí ye'ik'eda'ıłchíhi Jerúsalemyú dała'adzaa, ⁶Okąąh yebik'ehi da'tiséyú sitíni, Ánnas holzéhi, **Cáıaphas**, John, Alexánder, ła'íí okąąh yebik'ehi da'tiséyú

sitíni bik'íí dawa áddó' dała'adzaa lé'e. 7Díí n̄neehíí Peter ła'íí John biłgo da'ahní'gee daayineskeego nayídaadiłkid, Hat'íí binawod, hadń bizhi' bee díí ádaałdzaa? 8Peter, Holy Spirit bił n̄lįigo yábiyilti'go gádaabiłnii, N̄nee bánadaanołt'aahíí ła'íí Israel hat'i'íí bánasoziińíí, 9N̄nee doo nagháhíhíí bich'osii'ni'íí, díí n̄nee hago at'éégo nábi'dilzihíí bighą díí jįi nanohwídaadołkidyúgo: 10Nohwíí ła'íí Israel hat'i'íí dawa bídaagonołsį le', Jesus Christ, Názarethgé' gólíni, tsį'ihna'áhi bídaahesołkał n'íí, daztsąągé' Bik'ehgo'ihí'nań nábihil'na' n'íí, án bee díí n̄nee nlt'éé nasdłįigo nohwidáhyú sizįi. 11Díí tséhíí kįh ádaagoł'e'íí daanołni yó'odaasołne' n'íí ihagon'aagee da'iltse' si'aaníí silįi. 12Áń ba'ashhahyú doo hadń hasdákotteehe'íí gólįđ da, díí yáa das'aaníí bitł'ááhyú hizhíhíí bee hasdáhikáh doleełíí dała'á ndi doo ni' biká' n̄nee baa nádet'ąą da. 13Peter ła'íí John biłgo n̄nee doo da'ołtag dahi, débaagoch'oba'íí daanłįi ndi doo bił daagoyéé dago yádaałti', n̄nee nadaant'aahíí yídaagołsįđgo bił díyadaagot'ee; áík'ehgo Jesis yił nakai n'íí yínadaagołsįđ. 14N̄nee nábi'dilzihíí bit'ahgé' sizįigo daayo'įhíí bighą doo hat'íí nádaado'niid da. 15Áíná' Peter ła'íí John biłgo ch'ínoł'aash daayiłn̄niidná', dasahn ilch'į' yádaałti', 16Díí n̄neehíí hago ádaahiidle'? Godiyįhgo ágodzaahíí binkááyú ágodzaago Jerúsalemyú daagolíńíí dawa yídaagołsį; nohwíí doo daahohiidłąą da daan'niihíí doo bik'eh da, daanįigo. 17N̄nee bitahyú doo dayúwehyú dididlaadgo da, hałąą gádaabiłdo'niih, Áń bizhi'íí bee hadń bich'į' yánáhółti' hela'. 18Áík'ehgo yushdé' daayiłniigo, Jesus bizhi' bee yánáhółti' hela' dagohíí ilch'ínánágonoł'aah hela', daabiłniigo bándagoz'ąą. 19Áíná' Peter ła'íí John biłgo gádaabiłnii, Bik'ehgo'ihí'nań binadzahgee nohwíí nohwich'į' idłłts'ąągo née, dagohíí Bik'ehgo'ihí'nańgo née, hayíí dábik'ehíí bendaagonoł'aah. 20Nohwíí hayíí hiit'inińí ła'íí dihiits'agíí baa nagohiilni'hi at'éé. 21N̄nee nadaant'aahíí, Jesus baa yánáhółti' hela', nádaabiłdo'niidná' nádołt'aash daabiłn̄niid; n̄nee dawa ágodzaahíí bighą Bik'ehgo'ihí'nań ba'ahédaanzįigo doo hago at'éégo ádaile' da. 22N̄nee nábi'dilzihíí dizdinhíí bitisyú bił łegodzaahi. 23Peter ła'íí John biłgo ch'ínát'áázhná' yił nakai n'íí yich'į' onát'aazhgo okąąh yedaabik'ehi yánadaant'aahíí ła'íí Jews yánazini ádaabiłnii n'íí yaa nadaagosni'. 24Áí daidezts'ąąná' Bik'ehgo'ihí'nań bich'į' da'okąąhgo gádaanįi, NohweBik'ehń, yáa, ni'gosdzán, túnteel ła'íí daabiyi' daagolíńíí dawa Bik'ehgo'ihí'nań n̄lįigo áńłaa; 25David, nánal'a'á, binkááyú yánłti'go gánńii ni', Hat'íí bighą doo Jews daanłįi dahíí hadaashkee, ła'íí n̄nee dawahá doo begolne' dahíí yaa natsídaakees? 26Ni'gosdzán biká' ízįigo nant'án daanliinińí ilk'izhi' ádaadzaa, ła'íí n̄nee yánadaant'aahíí dała'adzaa, Bik'ehgo'ihí'nań ła'íí Its'ánłtini, Christ holzéhi, biłgo yich'į' náda'nziidgo. 27Da'aniigo, niYe' Dilzini, Jesus, Its'ánłtini, yich'į' náda'nziidgo Hérod ła'íí Póntius Pílate, doo Jews daanłįi dahíí, ła'íí Israel hat'i'íí biłgo dała'adzaa, 28Nigan binawodíí ła'íí

niini' be'ágodoniiłíí dabí'íłtsé bengón'ąą n'íí yee ádaane'go dała'adzaa. ²⁹K'adíí nohweBik'ehń, nowhenadaago'aahíí hóyínłts'ąą, áłk'ehgo nánada'idziidíí niyati' doo daasiite'go bee yádaahiłti' dago bidag ádaant'eego ádaanohwinłsi, ³⁰Dahdnłńhgo na'íłziih; ła'íí niYe' Dilzini, Jesus, bizhi'íí binkááyú godiyihgo be'ídaagoziníí ła'íí íziso ánágot'íłłíí ánán'íłł le', da'okąąhgo daanii. ³¹Aął da'oskąądná' dała'adzaagee godihes'naa; áígé' Holy Spirit bee baa daagodest'ąągo Bik'ehgo'ih'i'nań biyati' doo daaste'go yee yádaakti' da l'é'e. ³²Nnee łąągo da'osdląądíí biini' dała'á, bijíí dała'á nasdlíj: daabiyééhíí doo dasahn shíyée daanzj da; ndi dawahá dałaházhi' daabiyée l'é'e. ³³Nadaal'a'á dayúweh beBik'ehń Jesus daztsąągé' naadiidzaahíí dážhó nłt'éégo yaa nadaagolni', Bik'ehgo'ih'i'nań biłgoch'oba'íí zhá bitisgo biká'zhi' at'éé daazlj l'é'e. ³⁴Tédaat'iyéhíí bitahyú doo ła' da siljí: hayíí bini' dagohíí bikłh daagolíníí baa nadaagohezniiigo, bich'ą'gé' daayist'íłłíí ³⁵Nadaal'a'á bádńgee ndaayiheznil: áígé' hayíí tédaat'iyéhíí hat'íí yídaadiníí daant'íłłee yitah da'iznii. ³⁶Joses, nadaal'a'á Bárnabas bizhi' bá ádaizlaahi, (Kodag yakti'íí ye'at'éhi golzeego ágolzee,) Cýprusgé' Levi hat'íí nłńi, ³⁷Ni' biyééhíí baa nagohezniiigo zhaali baa hi'né'íí nadaal'a'á bádńgee nyiné'.

5 ¹Áíná' nnee ła', Ananías holzéhi, bi'aad, Sapphíra holzéhi, biłgo ni' baa nadaagoheznii, ²Bi'aad yígółsigo zhaali baa hi'né'íí ła' t'ąązhi' yota'ná' ła' zhá nadaal'a'á bádńgee nyiné' l'é'e. ³Áłk'ehgo Peter gáníí, Ananías, hat'íí bighą ch'iidn nant'án, Satan holzéhi, naniłaago Holy Spirit bich'i' nashínch'a', ni' bich'ą'gé' zhaali naa hi'né'íí łahzhi' t'ąązhi' hónłta'go nńné'? ⁴Doo hwahá nahińiil daná' nńyée ni' ya'? Nahezniihíí bikédé'go zhaali naa hi'né'íí dáni benik'eh ni' ya'? Hago at'éégo tsídínkeezgo díí bee ándzaa? Doo nnee bich'i' nashínch'a' da, Bik'ehgo'ih'i'nań bich'i' nashínch'a'. ⁵Díí yati'íí Ananías yidezts'ąąná' nágo'go daztsąą: nnee dawa yaat'ídaanzihíí tsídaadesyiz. ⁶Nnee áńi nakaiyéhií nádikaigo ch'id bił daizdis, áígé' ch'adaabizyijyú łehdaabistij. ⁷Áígé' taadn łedihikeezyú shj nnee daztsaaníí bi'aad ágodzaahíí doo yígółsij dago ha'ayáá. ⁸Peter gáyíłnii, Shił nagolńf, gáhołąągo izljigo ni' nohwaa nagoheznii née? Áígé' gáníí, Ha'aa, akohgo izljij. ⁹Peter gánábíłdo'niid, Hat'íí bighą Bik'ehgo'ih'i'nań biSpirit nabínołtaahgo bich'i' godeso'ąą? Isąą, nika' łehdaistiinií ch'ígót'iyú nadaazi, áí ni ałdó' ch'ídaaniłteeh. ¹⁰Áłk'ehgo dagoshch'i' Peter bádnyú nágo'go daztsąą: nnee áńi nakaiyéhií ha'ákaigo isdzán daztsąągo yídaagołsijid, áígé' ch'adaabizyijyú bika' łe'sitij n'íí bahgee łehdaistij. ¹¹Nnee da'osdląądíí dała'ánát'íłłíí tsídaadesyiz l'é'e, ła'íí hayíí yaat'ídaanzihíí ałdó' tsídaadesyiz. ¹²Nnee bitahyú godiyihgo be'ídaagoziníí łąągo, ła'íí íziso ánádaagot'íłłíí nadaal'a'á binkááyú ánágot'íłł; (Sólomon bich'ínágohin'ąągee dała'á daabiini'go dała'ánát'íłł. ¹³Jesus doo daayodłąą dahíí ndaaldzidgo doo yéhikai da ndi nnee nłt'éégo baa natsídaakees. ¹⁴Nnee dayúweh łąągo ła'íí

isdzané biłgo Jesus daayodlaaníí yénáhkai;) ¹⁵Áík'ehgo daanezgaihíí da'intinyú ch'ínadáí nílgo biká'da'astíne' la'íí ch'id biká' nazhjeed, Peter higaałgo bichagosh'oh zhá ndi biká'zhí' áone' daanzigo. ¹⁶Jerusalem binaayú kih nagoznílge' áldó' nnee ląágo daanezgaihíí la'íí nnee spirits daanchó'íí biyi' daagolíníí yił nihikáh, áí dawa nádaadzih lé'e. ¹⁷Okaqah yebik'ehi da'tiséyú sitíni yił nakaihíí dábiłgo (**Sádducees** daanlíni,) dázhó hadaashkeego, ¹⁸Nadaal'a'á daayiltsoodgo ha'áná'ilka'a'á yune' ha'ádaaskaad lé'e. ¹⁹Tł'é'yú Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á yaaká'gé'hi ha'áná'ilka'ágee ch'íná'itłhíí yá ch'íntąágo ákú yił ch'íkai, áíge' gábiłnii, ²⁰Ti'i, da'ch'okaqah goz'aayú dołkáh, áígee nasozįigo díí nłt'éégo ihí'naahíí baa yati'íí dawa nnee baa bił nadaagołni'. ²¹Díí daidezts'aqaná' hayiłkaalyú da'ch'okaqah goz'aq yune' ha'ákaigo bił ch'ídaago'aah. Okaqah yebik'ehi da'tiséyú sitíni yił nakaihíí biłgo hikaiigo nnee yánadaaltihíí la'íí Israel hat'i'i yánaziiníí dała'áyíłlaaná' ha'áná'ilka'áyú nadaal'a'á yíká o'í'a'. ²²Áíná' aasitíni ha'áná'ilka'áyú okai, n'íí nadaal'a'á n'íí doo hwaa da lé'e, áíge' nákaigo nadaagosni', ²³Gádaańiigo, Ha'áná'ilka'áyú nłt'éégo o'ogęzná' aasitíni dáádítłhgee t'ah nazįiná' baa nkai ndi ch'ídaasiitąą hik'e doo hadń ákóne' naháztąą da laq. ²⁴Okaqah yebik'ehi da'tiséyú sitíni la'íí siláada da'ch'okaqah goz'aaníí yinádaadéz'ini binant'a' la'íí okaqah yedaabik'ehi itisyú nadaandeehi díí daidezts'aqaná' hagoshą' at'éégo laq dayúweh bá daagowáh daanzį lé'e. ²⁵La' nyáago gádaabiłnii, Nnee ha'ádaasołkaad n'íí da'ch'okaqah goz'aq yune' nazįi, nnee yił ch'ídaago'aahgo. ²⁶Áík'ehgo siláada da'ch'okaqah goz'aaníí yinádaadéz'ini la'íí binant'a' nadaal'a'á yíká okaigé' dánt'éhego yił nakai: nnee tséé bee daanohwiłne' doleełhi at'éé daanzigo ndaaldzidhíí bighą. ²⁷Yił nakainá' nnee yánadaaltihíí naháztąagee yił hikai baa ya'iti'híí bighą: áígee okaqah yebik'ehi dá'tiséyú sitíni nabídaadiłkid, ²⁸Gánįigo, Díí yízhiłhíí bee iłch'ínágonol'aah hela', daanohwiłn'niigo nohwá ndaagosii'tąą ni', n'íí kú lá Jerusalem dágoz'aq nłt'éégo bił ch'ínánágonol't'aah, la'íí áí nnee zesdiiníí nohwíí nohwik'izhį' daadoł'ahgo ádaalt'įi. ²⁹Peter la'íí nadaal'a'á la'ihíí biłgo hadaaszziigo gádaańii, Nohwíí Bik'ehgo'ihí'nań da'áníyú ádaant'eego dábił'eh, doo nnee da. ³⁰Jesus tsį'ılna'áhi bídaahesołkałgo daazesohįi n'íí daanohwitaa n'íí Bik'ehgo'ihí'nań daayokaqahń daztsaqagé' nábihil'na'. ³¹Áń Nant'án la'íí Hasdá'iińiłi nliįgo Bik'ehgo'ihí'nań ábíılaago bigan dihe'nazhinéégo dahbinesdaa ni', Israel hat'i'i binchọ'i bich'ą'zhį'go ádaile'go binchọ'íí bich'ą'gé' baa nádaagodet'aqahíí bighą. ³²Díí ánágot'įiłhíí daahiit'įigo baa nadaagohiłni'; Holy Spirit áldó' yaa nagolni', áí Holy Spirit-híí hayíí Bik'ehgo'ihí'nań biyati' yikísk'eh ádaat'eehíí yaa daidez'aq ni'. ³³Yánadaaltihíí áí daidezts'aqaná' bił daagoshch'įigo, nadaiłtseed hádaat'įigo yendaagoshchįi lé'e. ³⁴Áíná' **Phárisee** la' nnee yánadaaltihíí itah nłni, Gamáliel holzéhi, begoz'aaníí iłch'ígó'aahi, nnee dawa nłt'éégo baa natsekeesi hizį'go, Díí nneehíí dé't'įhézhi' nłáhyú ch'ínókáh,

n̄niid; ³⁵Áiná' gáníí, Israel hat'i'íí daanołíni, díí n̄nee hago ádaale'íí baa daagonołsaq. ³⁶Doo áníná' n̄nee la' Theúdas holzéhi ízisgo at'éhi ídeshchijgo n̄nee ląągo díigo nanadínyú sh̄i béhikai ni': án zesdijgo bikísk'eh ádaat'ee n'íí dawa iltanáhosąqo begoldoh n'íí doo hat'íí da silji ni'. ³⁷Ái bikédé'go Judas, Gálileegé' gólíni, n̄nee tax nahi'n̄nił doleelhíí bighą daaholtag ni'ná' nyáá, án aldó' n̄nee ląągo its'áín̄nił: án aldó' daztsąq, áigé' bikísk'eh ádaat'ee n'íí dawa iltanáhosąq ni'. ³⁸K'adif gánohwłdishn̄ii, Díí n̄neehíí doo baa nałkai da, doo nadaanołt'og da: díí begoldohíí n̄nee bich'ą'gé' bee ánágot'ijł lẹ'eyúgo, doo hat'íí da hileeh: ³⁹Áiná' Bik'ehgo'ih̄i'nań bich'ą'gé' lẹ'eyúgo doo bengowáh ádaale' at'éé da; nohwíí dánko Bik'ehgo'ih̄i'nań bich'i' nadaagonołkaadgo nohwígózi. ⁴⁰N̄nee yánadaaltihíí Gamálieł anífhíí bił dádaabik'ehgo nadaal'a'á yushdé' daayih̄niigo ánákai, áigé' Jesus bizhi'íí bee yánánałti' hela', daabiłnińá' ndaabineestsaz, áigé' onádaabis'a'. ⁴¹Áík'ehgo yánadaaltihíí yich'ą' dahnaskai, Jesus bizhi'híí bighą ádaayágosih̄yú ádaats'izlaa lẹ'e ndi Bik'ehgo'ih̄i'nań binadzahgee nt'éégo ádaat'eego yídaagołshíí bighą bił daagozhóq lẹ'e. ⁴²Dajji biigha da'ch'okaqah goz'ąq yune' la'íí daagowayú Jesus Christ yaa nadaagolni'go yaa ih'č'ídaago'aah lẹ'e.

6 ¹Áiná' Jesus daayokaqahíí ląągo siljina' Jews daanłíni Greek biyati' yee yádaałti'íí doo bił daagozhóqgo Hebrews daanłíni gádaayih̄niid, Dajji biigha ch'iyán na'n̄iilgee nohwíí nohwitahyú isdzáné bika' nanezna'ihíí doo yich'i' zhinéé ádaat'ee da lẹ'e. ²Áík'ehgo nakits'ádahíí n̄nee Jesus daayokaqahíí dawa yushdé' daayih̄niid, áigé' gádaayih̄ni, Ch'iyán nadaahii'n̄iilhíí bighą Bik'ehgo'ih̄i'nań biyati' baa nadaagolni'íí doo k'ihzh̄i' ndaagont'aa bik'eh da. ³Áík'ehgo, nohwik'íyú, n̄nee gosts'idi, nt'éégo baa yádaałti'íí, Holy Spirit ye'ádaat'eehíí, daagoyáání nohwitahgé' hadaałnił, áí n̄nee díí na'idziidíí yedaabik'ehgo ádaahiidle'. ⁴Áiná' nohwíí dágodest'i'yú da'ohiikaqah la'íí Bik'ehgo'ih̄i'nań biyati' baa yádaahiilti' doleel. ⁵Ádaaniihíí n̄nee dawa bił dádaabik'eh: áík'ehgo Stephen dážhó nłdzilgo odláni, Holy Spirit ye'at'éhi, Philip, Prókorus, Nicánor, Tímon, Pármenas, la'íí Nicolás, Jews bi'okaqahíí yenyáhi, Ántiochgé' gólíni, hadaihezn̄il. ⁶Ái hadaisn̄ilíí nadaal'a'á yidáhzh̄i' yił nnikaigee yiká' ndaadesniigo yá da'oskaqad. ⁷Bik'ehgo'ih̄i'nań biyati' dayúweh begodeyaago Jerúsalemgee Jesus daayokaqahíí ląągo bínáhiikai; okaqah yedaabik'ehi aldó' ląągo odlaaníí yikísk'eh ádaat'ee lẹ'e. ⁸Stephen, dážhó nłdzilgo odláni, Holy Spirit bee binawod golíni, ízisgo ánágot'ijłhíí la'íí godiyihgo be'ídaagoziníí n̄nee bitahyú ye'ána'ol'ijł. ⁹N̄nee la', Líbertines daaholzéhi, la'íí **Cyrénegé'** la'íí Alexándriagé' daagolíni, la'íí n̄nee Cilíciagé' la'íí Asiagé' nakaihi ha'ánáséhíí bitahgé' Stephen yił ładaadit'ah nkegonyaa. ¹⁰Áiná' Stephen goyáągo la'íí Holy Spirit yábiyilti'go n̄neehíí doo la' bitisgo hadziil da lẹ'e. ¹¹Áík'ehgo n̄nee la' yich'i' na'daahezn̄ilgo gáyih̄ni, Nadaałch'aago Stephen baa yádaałti', áík'ehgo gádaanii, Moses la'íí Bik'ehgo'ih̄i'nań

nch'ogo yaa yakti'go daadihiits'ag. ¹²Áíge' nnee Stephen yik'edaanniihíí, Jews yánazíni, la'íi begoz'aaníi ye'ik'eda'ilchíhi, la'íi nnee dawa hadaashkee ádaizlaago Stephen yaa hikaigo daayiltsood, áíge' nnee yánádaaltihíi yíi yaa hikai. ¹³Nnee nadaach'áhi yíi hikai, áík'ehgo gádaanii, Díi nneehń díi godiyihgo goz'aaníi la'íi begoz'aaníi dawahn nch'ogo yaa yakti'; ¹⁴Gániigo daadihiits'ag, Jesus Názarethge' gólíni díi godilzihgo goz'aaníi nagohilkaad, la'íi Moses nohwá yengon'áá n'íi lahgo ánýidle'. ¹⁵Nnee yánádaaltihíi dawa Stephen da'is'ah daineł'íigo binii Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'a yaak'agé'hi biniihíi k'ehgo at'éégo daayiltsaą.

7 ¹Okaąh yebik'ehi da'tiséyú sitíni gábitńii, Ádaaniłch'iníihíi da'anii née? ²Stephen gáníi, Nnee daanołni, shik'íyú, nnee báyan daanołni, shídaayesółts'ą; nohwitaa n'íi Abraham, doo hwahá **Chárranyú** ngoleeh daná' Mesopotámíayú gólíi ni'ná' Bik'ehgo'ihí'nań bich'ą'idindláád nłni bich'í' ch'f'nah ádelzaa, ³Áígee gábitńiid, Nini' la'íi nik'íi bich'ą' dahnnáhgó ni' nił ch'f'nah áshle'yú nńááł. ⁴Áík'ehgo Abraham Kaldéans bini'gé' dahnyaago Charran golzeegee gólíi lé'e: bitaa daztsąaná' díi ni' biyi' daagonołizhi' Bik'ehgo'ihí'nań bik'ehgo onágódle' lé'e. ⁵Áiná' ni' býééhíi doo la' baa gon'áá da, doo ndi dałahndi nch'idel'eezgo da: áná' bichagháshé doo la' da ndi bíi la'íi bich'ą'gé' daalideshchiinihíi daabíyéé doleełgo yángoń'áá lé'e. ⁶Bik'ehgo'ihí'nań Abraham bich'í' hananádziigo gánniid, Nich'ą'gé' daalideshchiini' ni' doo yídaagołsi da n'íi yiyi' daagolíi doleeł; áígee nnee ni' daabíyééhíi isná ádaabidle'go dífdn gonenadín łegodzaazhi' biniidaagonł'éé doleeł. ⁷Nnee isná ádaabisdlaahíi biniidaagodishle' doleeł; ái bikédé'go áíge' ch'ékáhgo dzaągee daashokaąh doleeł, nii lé'e, Bik'ehgo'ihí'nań. ⁸Áíge' Bik'ehgo'ihí'nań **circumcision** bee Abraham yíi lángot'ą: áík'ehgo Abraham biye' Isaac gozłigo tsebíi behiskaaníi bijii circumcise áyíłaa; áíge' Isaac biye' Jacob gozłii; Jacobhíi biye'ke nakits'adah daagozłii, ái bich'ą'gé' nakits'adahyú nnee hat'i' silii. ⁹Jacob biye'kehíi daabidizhé Joseph daayołch'ii'go, yik'edaanniihgo Egyptyú baa nadaaheznii: áiná' Bik'ehgo'ihí'nań bił nłiiigo, ¹⁰Bich'í' nadaagont'ogíi bighą dawa yich'ą' binłtíi, áíge' Pháraoh, Egypt yánant'aahíi, yíi nzhooogo la'íi binadzahgee goyáągo Bik'ehgo'ihí'nań ábílts; Pháraohíi Egypt dahot'éhé la'íi bikíh biyi' daagolíini' yánant'aago ábíłaa. ¹¹Egypt la'íi Cánaanyú dahot'éhé shiná' góyéégo daagodeyaa: áígee daanohwitaa n'íi bich'iyá' n'íi bich'ą' ádaasđiidgo biniidaagonł'éé lé'e. ¹²Egyptyú nadá' gólíi łáągo Jacob yaat'inzíina' daanohwitaa n'íi da'iltse áku odais'a' lé'e. ¹³Iké'gee nanákainá' Joseph, Daanohwik'isn nshłii n'íi shíi ánsht'ee, daayłniigo bídaagołsiid; la'íi Joseph bik'íi Pháraoh yígółsiid. ¹⁴Áíge' Joseph bitaa la'íi bik'íi dawa biłgo gosts'idin ashdla' hilt'eego yiká'o'íł'a', ¹⁵Áík'ehgo Jacob Egyptyú o'ínil, áku Jacob daztsą, la'íi daanohwitaa n'íi áldó' da'íłké'go nanezna', ¹⁶Ái dawa Sýkemyú onádaiheznilgo ilch'í'ndaahi'niil goz'ąą yune' da'íłké'go łedaahasnil, ái goz'aaníi Abraham Sýkem biye' **Emmor** biye'ke bich'ą'gé' zhaali bee

nagoheŋnii ni'. ¹⁷Bik'ehgo'ihinań Abraham bańgon'áá n'íi begolne'íi athánégé' goldohná' Abraham bich'á'gé' daańdeshchiinihíi Egyptgee ląá silij lę'e. ¹⁸Áiná' Egyptyú ła' nant'án nanásdlíi, án Joseph doo yígotsi da lę'e. ¹⁹Áń nohwíi hahiit'íi yik'edaanniih lę'e, ła'íi daanohwitaa n'íi gádaayińniigo bándaaagoz'aa, Mé' daagozłijihíi da'izłijyú ch'ídaaahołkaadgo da'akú nanne' le'. ²⁰Áígee Moses gozłijigo dážhó dénzhóné lę'e, án bitaa golłi yune' nadaach'ılteego taagi daahitaą: ²¹Áígé' da'izłijyú ch'ídaach'istijyú Pháraoh bitsi' nábinłtijigo dabíi bizhaazhé k'ehgo yłhińna'. ²²Egyptyú daagolıńińi bigoya'íi dawa Moses bił ch'et'á'ągo dážhó nłt'éego yałti' ła'íi nłt'éego ánát'ıi silij. ²³Moses dizdin bił łegodzaaná', shik'íyú Israel hat'íi bich'ı' dosháń nzi lę'e. ²⁴Áík'ehgo ła' inaghanaghaago yiłtsaągo, án yik'izhi' onálwodgo yił nats'ıhgo daztsaą: ²⁵Shíi hat'íi biniidaagonłt'éehíi biyi'gé' Bik'ehgo'ihinań shich'oniigo bił ch'ídishkaahíi yıdaagołsi shı nzi lę'e; ndi doo bıdaagołsi da. ²⁶Iskaą hik'e dabíi hat'ıi naki ilch'ı' dahnádilwo'go yiká ńyáá, nkenágehłtoqđ nziigo gádaayińni, Ik'isyú nołdlıńna' hat'ıi bighą ihń'idońłh? ²⁷Áiná' ba'ashhahgé' gólıni doo bik'ehyú ánáyo'ıi dahń Moses k'ihzhi' yenyılńa' gánıi, Hadń nohwinant'a' ła'íi nohwaa yałti'ıi ánıflaago ánt'ıi? ²⁸Adaąná' nńee Eýptian nłni zıńłhıjıhıi k'ehgo shıi addó' shiziniłhéé née? ²⁹Dıi áńıłhıi bighą Moses dabíi hat'ıi yich'á' halwodgo **Mádiangee** golłi ngohéyáá, áígee biye'ke naki gozłij. ³⁰Áígé' dizdin łegodzaa bikédé'go Dzil **Sína** holzéhi bınaayú da'izłijyú ch'il diltıi'ıi biyi'gé' Bik'ehgo'ihinań binal'a'a yaaká'gé'hi bich'ı' ch'ı'nah ádelzaa. ³¹Moses yo'ıina' bił díyagot'ee lę'e: ihánégo yinel'ııgo ńyáá hik'e Bik'ehgo'ihinań bich'ı' hadzii, ³²Gánıigo, Shıi daanitaa n'íi Bik'ehgo'ihinań daayokaąhń nshłij, Abraham, Isaac ła'íi Jacob Bik'ehgo'ihinań daayokaąhń nshłij. Moses tsıdolyizgo diłıdgo doo ázhi' nádést'ıid da. ³³Bik'ehgo'ihinań gábińni, Nikee ádaandlee: ni' biká' síńziinińi ni' godiyini at'éé. ³⁴Egyptyú shichagháshé biniidaagonłt'éego hish'ıi, ái hish'ıigo ik'ıdaadi'ńiihıi dists'ag, áík'ehgo ái bich'á' nshńiıyú ńyáá. Tıi, dák'ad Egyptyú nideł'a'. ³⁵Dadıi Moses Israel hat'ıi doo hádaabit'ıigo gádaanii n'íi, Hadń nohwinant'a' ła'íi nohwaa yałti'ıi ánıflaa? Da'ái Moses n'íi Bik'ehgo'ihinań binal'a'a yaaká'gé'hi ch'il biyi'gé' bich'ı' ch'ı'nah ádelzaa n'íi binkááyú Bik'ehgo'ihinań bides'a', nant'án nłjigo ła'íi Israel hat'ıi biniidaagonłt'éehıi yich'á' yııńııgo bides'a'. ³⁶Ái Moses n'íi ízisgo ánágot'ıi ła'íi godiyıhgo be'ıdaagozinińi Egyptyú ła'íi Red Seayú ánát'ıi ni'ná' Egyptge' ch'ııńilgo da'izłijyú nanałse'go dizdin łegodzaa. ³⁷Da'ái Moses-hıi Israel hat'ıi gádaayińni ni', Bik'ehgo'ihinań binkááyú Na'iziidi hileehgo nohwik'ıyú bitahgé' Bik'ehgo'ihinań nohweBik'ehń nohwá habiłteeh, shıi hashiłtııhıi k'ehgo; án hódaayesołts'aa. ³⁸Da'izłijyú ha'ánáséh n'ná', díi Moses-hıi Bik'ehgo'ihinań binal'a'a yaaká'gé'hi Dzil **Sína** holzeeyú bich'ı' yałti' n'ıi ła'íi daanohwitaa n'íi bigizhgee yałti'ıi nłjigo yati' hińáhi nohwá baa hi'né' ni': ³⁹Áń daanohwitaa n'íi doo bıdaayéstsaą hádaat'ıi da ni', doo hádaabit'ıi da, áiná' Egyptyúgo nádiikáhıi zhá bijııgé'

hádaat'íi lẹ́'e. ⁴⁰Aaron gádaayiḥnii, Hat'íhíta daahohiikaḥíí nohwá ánlé', áí nohwá go'íi doleeḥ: díí Moses Egyptgé' ch'ínohwinil n'íi hago adzaa shíhíí doo bídaagonlzi da. ⁴¹Áíná' magashi bizhaazhé be'ilzaa'i ndi ádaizlaago dahat'íhíta yiyaa odaayihiniilgo daayokaḥ, dabíí ádaizlaahíí yaa bił daagozhóqo. ⁴²Áík'ehgo yáá biyi'gé' dawaháhíí daayokaḥgo Bik'ehgo'ihí'nań dabiini'zhi' ch'ídaabiznil; Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú nada'iziidi n'íi binaltsoos biyi' k'e'eshchíhíí k'ehgo, Israel hat'íi daanoḥni, da'izliiyú dizdin nohwee lẹdaagosdzaa n'ná' magashi bizhaazhé, dibelíí bizhaazhéta nadaaltseedíí lā'íi dahat'íhíta shaa daahoḥniil lā née? ⁴³Gowaḡolgai biyi' Mólok holzéhi daayokaḥíí nadaaḥnil, lā'íi daahoḥkaḥíí Rémpphan holzéhi bits'ítsqosé k'ehgo be'ilzaahíí aldo' nadaaḥnil, díí be'ilzaago ádaasolaahíí daahoḥkaḥgo: áík'ehgo Bábylon bitisyú ch'ínoḥkáḥgo ánohwishḥé'. ⁴⁴Daanohwitaa n'íi gowaḡolgai biyi' da'okaḥi Bik'ehgo'ihí'nań yil daanliigo bebígózini da'izliiyú goz'aḥ, áí hago'at'éégo alnéhíí Bik'ehgo'ihí'nań Moses yil ch'í'nah áyíílaahíí k'ehgo alzaa. ⁴⁵Daanohwitaa n'íi **Jesus** bá nant'aago Bik'ehgo'ihí'nań doo Jews daanlii dahíí bá ch'íneheyoodná' gowaḡolgai biyi' da'okaḥíí ni' daabíyée gozliiyú daistsoozgo hikai, áí doo Jews daanlii dahíí David dánant'aa silíizhi' Bik'ehgo'ihí'nań daanohwitaa n'íi dábidáhgee ch'ídaaniheyood; ⁴⁶David Bik'ehgo'ihí'nań yil nzhqo silíi, áík'ehgo Jacob Bik'ehgo'ihí'nań yokaḥíí yiyi' golíí doleeḥíí bá ágóshḥé' nzi lẹ́'e. ⁴⁷Ndi Sólonon holzéhigo Bik'ehgo'ihí'nań kḥi yiyi' golííníí bá ágólaa. ⁴⁸Áíná' Da'tiséyú At'éhi kḥi dá nḥee bigan yee ádaizlaahi doo yiyi' golíí da; Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú na'iziidíí gáníí n'íi k'ehgo, ⁴⁹Yaaká'yú goz'aaníí biká'dah'asdáhá biká'gé' nansht'aahíí át'éé, ni'gosdzáńhíí biká' dahnádes'isíí át'éé: kḥi hago'at'éhi shá ágóle'? níí lẹ́'e Bik'ehgo'ihí'nań: hayúshá' hanasólgo áína'? ⁵⁰Aisha' shiganíí doo dawa bee ashłaa da lẹ́'e? ⁵¹Doo nohwee daagondlii dahi, nohwíjii lā'íi nohwijeyi' doo **circumcise** ádaanoḥt'e'i dahíí k'ehgo doo daagodinoḥsini da, dawahn Holy Spirit bich'á'zhi'go ádaanoḥt'ee, daanohwitaa n'íi ánadaat'íi n'íi k'ehgo nohwíí aldo' ánadaaḥt'íi. ⁵²Hagee daanohwitaa n'íi Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú nada'iziidi n'íi doo yiniidaagodezlaa da? Nḥt'éégo Ánat'íiíí yígháhíí dabí'íłtséna' yaa nadaagoln'íi nadaistseed; áí Nḥt'éégo Ánat'íiíí nyee'íi biyi'zhi' ch'ídaasoḥtíigo daazesoḥhíi: ⁵³Bik'ehgo'ihí'nań binadaal'a'á yaaká'gé'hi begoz'aaníí nohwaa daidez'aḥ ndi doo bikísk'eh ádaanoḥt'ee da. ⁵⁴Nḥee dał'adzaahíí Stephen ánííhíí daidezts'aḥaná' dážhó bił daagoshch'ii'go biwoo nádaagai. ⁵⁵Áíná' Stephen, Holy Spirit ye'at'éégo, yaaká'yú dezghalgo Bik'ehgo'ihí'nań bich'á'idindláádíí lā'íi Jesus Bik'ehgo'ihí'nań dihe'nazhi'éégo sizíigo yiltsaḥ, ⁵⁶Áíge' gáníí, Yáá ilch'á' adzaago yaaká'yú nḥee k'ehgo Nyááhn Bik'ehgo'ihí'nań dihe'nazhi'éégo sizíigo hish'íi. ⁵⁷Nádaadidilghaazhná' bijeyi' ndaadeshchidgo dawa bich'í' nádnkíi. ⁵⁸Kḥi goznííí bich'á'yú ch'ídaabist'e'go nyída'isne': tséé yee da'dilniihíí bidiyagé nḥee áníí nagháhá, Saul holzéhi, dées'eezgee

ndaayiheznil. ⁵⁹Stephen t'ah nyída'iłne'ná' gáníigo oskaqad, Jesus sheBik'ehń, shiyi'siziinií nádnné'. ⁶⁰Hayaa adzaago nawode gánniid, SheBik'ehń, díi ncho'ihíí dákoh bik'izhí' ádaaholé hela'. Ánniidná' daztsaa.

8 ¹Stephen daabizil'heehíí Saul da'áígee bił dábik'eh lẹ'e. Áíge' godeyaago Jesus daayokaqahíí Jerúsalemgee ha'ánátséhíí biniidaagonłt'éeego inaghanakai begodeyaa; áík'ehgo dawa iltanáhosaaqo Judéayú la'íí Samáriayú oheskai, nadaal'a'á zhá da'akú naháztaq lẹ'e. ²Nnee daagodnłsini Stephen dát'eego yaa daachagná' łedaistij. ³Áíná' Saulhíí Jesus daayokaqahíí dayúweh binaghanakai, gowa'íí da'á'á gon'áqo nantaago, nnee la'íí isdzáné daayiltsoodgo ha'áyilkaad lẹ'e. ⁴Jesus daayokaqahíí iltanáhosaaq n'íí dahot'éhé anákahyú yati' baa gozhóni yaa nadaagoln'i. ⁵Philip Samáriayú óyáá, áí biyi' kįh goznilgee Christ yaa yił nadaagoln'i. ⁶Nnee łáqo Philip yati'ihíí daidezts'aaqo la'íí godiyįhgo ánágot'įhíí ye'ánát'įhíí daayiltsaaqo, áńíhíí dałekt'eego yaa natsídaakeesgo bídaayésts'aaq lẹ'e. ⁷Spirits daanchq'į nnee łáqo biyi' daagol'į n'íí daadilwoshná' biyi'gé' hanáhesaa, la'íí łáqo daadi'il n'íí la'íí doo nadaakai da n'íí nádaabi'dilziih. ⁸Áík'ehgo áí kįh goznilgee dážhó koł daagozhóq lẹ'e. ⁹Áí kįh goznilgee nnee la' Simon holzéhi dabi'iltésná' nnee Samáriayú daagolíníí daabo'ni'go k'izéyonįhi gol'į lẹ'e, nnee ízigo at'éhi ádil'įigo: ¹⁰Áń nnee dawa bídaayésts'aaq, nnee doo ízigo ádaat'ee dahíí, nnee ízigo ádaat'eehíí ndi gádaaniigo, Díí nnee Bik'ehgo'ihí'nań binawod bił nłį łáq. ¹¹Daabo'ni'go nzaad ogoyaahíí bigha nnee yédaaldzidgo daayidnłsį lẹ'e. ¹²Áíná' Philip, Bik'ehgo'ihí'nań biláłt'áhgee begoz'aanń nłt'éeego baa na'goni'íí la'íí Jesus Christ bizhi' daayozhíigo yaa nagoln'i'go nnee la'íí isdzáné daayosdłaqdgo baptize ádaasaa. ¹³Simon dabi'í ndi osdłaqdgo baptize ábi'delzaa: áíge' Philip yił dahizh'aazhgo godiyįhgo be'ídaagoziníí la'íí ízigo áná'ol'įhíí yiłtsaaqo bił díyagot'ee lẹ'e. ¹⁴Jerúsalemgee nadaal'a'á nnee Samáriayú daagolíníí Bik'ehgo'ihí'nań biyati' nádaagodn'áq yaat'ídaanzįiná' Peter la'íí John biłgo bich'į' odais'a: ¹⁵Ákú n'áázhná' Holy Spirit baa daadót'aah daanzįigo yá da'oskaqad: ¹⁶(BeBik'ehń Jesus bizhi' bee baptize ádaasaa ndi doo hwahá hadń la' Holy Spirit bee baa godet'aah da lẹ'e.) ¹⁷Peter la'íí John biłgo biká' ndaadelnįigo Holy Spirit bee baa daagodest'aaq. ¹⁸Nadaal'a'á nnee yiká' ndaadezńiigo Holy Spirit bee baa daagodest'aaqahíí Simon yiłtsaaná' nadaal'a'á zhaali yaa náiné', ¹⁹Gáníigo, Shíí áłdó' díí beshik'ehgo shaa godinot'aah, áík'ehgo dáhayíí biká' ndaadeshńiihíí Holy Spirit baa daadit'aah doleeł. ²⁰Áíná' Peter gábiłnii, Bik'ehgo'ihí'nań bich'á'gé' aahi'né'íí nahashńiih nńzihíí bigha nizhaalihíí dábił da'izłį nleeh. ²¹Bik'ehgo'ihí'nań binadzahgee nijíí doo bik'ehyú át'éé dahíí bigha díí ánáhiit'įhíí doo hwaa ná goz'aaq da. ²²Nincho'íí bich'á'yúgo ánnę'go onkaqah, áík'ehgo nijíí biyi'gé' déncho'égo tsidínkeezíí da'izłíné da'ánádolniił. ²³Ncho'go ágot'eehíí zhá niyi' begoz'aaqo nincho'íí łínest'łoq bígosłsįid. ²⁴Áík'ehgo Simon gádaabiłnii, Áshil'dolniihíí doo shich'į' be'ágone' dahíí bigha Bik'ehgo'ihí'nań

shá honołkaqah. ²⁵Peter la'íi John biłgo daayo'íi' n'íi yaa nadaagosni', la'íi Jesus biyati'íi yaa yił nadaagosni'ná' Jerúsalemyú onát'aazh; nát'aashyú Samária biyi' gotahyú yati' baa gozhóni yaa nadaagolni'go ánágoldoh. ²⁶Bik'ehgo'ih'i'nań binal'a'a yaaká'gé'hi Philip yich'i' hadziigo gáyilni, Dahnnángo yagiyú nńáh, Jerúsalemgé' Gázazhi' intínhií bich'i'go, da'izliiyú. ²⁷Náidiidaago dahiyaa: áigé' nnee Ethiopian **eunuch** nłini, isdzán Cándace holzéhi, Ethiópians yánant'aahíi yiké'gee sitíni, dawahá tán ílını Cándace býééhíi yebik'ehi, Jerúsalemyú okaqahyú naghaagé' ²⁸T'ąazhi' nádaał l'é'e, bitsinaghái bijad nakihíi yiyi' dahsdaago Bik'ehgo'ih'i'nań binkááyú na'iziidi n'íi, **Esáias** holzéhi, binaltsoos yozhíi goldoh. ²⁹Holy Spirit Philip gáyilni, Tsinagháihíi ałhánégo bich'i' nńáh. ³⁰Áik'ehgo Philip bich'i' nádilwodgo Bik'ehgo'ih'i'nań binkááyú na'iziidi n'íi, Esáias holzéhi, binaltsoos yozhíihíi yidezts'ąago gáyilni, Ya' ái hónzhiihíi bígonłs'í née? ³¹Ethiopian gáníi, Hago'at'éégo bígonsini, dahadń shił ch'ígó'aahyúgo zhá go'íi? Hasiinángo shit'ahgé' dahndaa, nii. ³²Bik'ehgo'ih'i'nań biyati' bek'e'eshchiiníi díi k'ehgo anłhi yozhíi l'é'e, Dibełłi zideeyú ch'olqosíi k'ehgo, dagohíi dibełłi bizhaazhé biłshéhíi yádngée sitijigo doo hat'íi níi dahíi k'ehgo bizé' doo ilch'á' ágole' da: ³³Ádaayágošiyú ádaizlaagé' dá doo nzhógo baa yá'iti' da: hadńsha' bich'á'gé' daalideshchiinihíi yaa nagolni'? Ni'gosdzán bich'á'gé' bi'ih'i'na' nádiiné', niigo. ³⁴Áigé' nneehń Philip gánábiłdo'niiid, Nánoshkaqah, díi Bik'ehgo'ih'i'nań binkááyú na'iziidi n'íi áníihíi hadń áihniihíi? Dabíi ádaayalti' née, dagohíi nnee la' yaa yalti' née? ³⁵Áik'ehgo da'ái Bek'e'eshchiiníi biyi'gé' Philip yalti' nkegonyaago Jesus yaa yił nagolni'. ³⁶Ch'okahyú tú bich'i' dahch'idikaigo nneehń gáníi, Kú tú la' laq; hat'íi bighą doo baptize áshi'dilne' da doleel? ³⁷Philip gáníi, Nijíi dawa bee ondlaayúgo ágáni'dilne'. Nneehń gábiłni, Jesus Christ Bik'ehgo'ih'i'nań biYe' nliigo hoshdlaq. ³⁸Tsinaghái nnólghed, nniid: áigé' tú yiyi' o'áázhgo Philip nneehń baptize áyíłaa. ³⁹Tú biyi'gé' hanát'aazhgo Bik'ehgo'ih'i'nań biSpirithíi dagoshch'i' Philip onábíłłi: nnee Ethiópián nłini doo hwaá nábiłtsąa da, ndi bił gozhógo dahiyaa. ⁴⁰Philip Azótusgee náhiłtsąa: áigé' k'ih nagoznilyú yati' baa gozhóni yaa nagolni'go naghaa, áigé' **Caesaría** golzeezhi' nnyaa.

9 ¹Saul, Jesus daayokaqahíi nagont'og yá hát'íiigo la'íi naotseed yo'níigo okaqah yebik'ehi da'tiséyú sitíni yaa nyáá, ²Áigee gáyilni, Damáscusgee Jews ha'ánáłshéhíi bich'i' naltsoos shá áńle', áik'ehgo nnee la'íi isdzáné hayíi Jesus yikisk'eh daahikahíi la' baa niyááyúgo hídaasht'óqogo Jerúsalemyú shinaghadokah. ³Áigé' Saul Damáscus golzeehíi bit'ahyú higaalgo, dahíko yaaká'gé' bich'i' nke'idindláád l'é'e: ⁴Áigee hayaa nágo'ná' yati' yidezts'ąa l'é'e, gáníigo, Saul, Saul, hat'íi laq bighą shiniigonł'éégo áshinłs'i? ⁵Saul gáníi, Hadń ánt'ij, shiNant'a'? Áigé' nohweBik'ehń gábiłni, Shiniigonł'éégo áshinłsinihíi shíi ásht'íi, Jesus honszéhi: tsjidik'iihíi bee níts'i'ishgo'yúgo dayúweh t'ąazhi' hónłalyúgo dayúweh dáni ídída'nłni'. ⁶Saul bił díyagot'eego

ditlidgo gáníí, SheBik'ehń, hat'íí áshléhgo hánt'íí? Jesus gábińńii, Nádnáhgo kįh gozńilyú ńńáh, ákú hat'íí ánléhíí baa nił na'goni' ndi at'éé. ⁷Nńee yił hikah n'íí doo hadaadzii dago nazįńná' yati' daidits'ag ndi doo hadń daayo'įi da l'é'e. ⁸Saul ni'gé' nádiidzaago bińáá iłch'ą'ágołaa ndi doo go'įi da l'é'e: áík'ehgo bigan daach'ot'ą'go Damáscusyú odaach'izłqoz. ⁹Doo go'įi dago taagi be'iskąą, dáshńá' ła'íí dádińá. ¹⁰Damáscusgee nńee Jesus yokąąhń Ananías holzéhí golįi l'é'e; áń Jesus bił ch'í'ńah ágołaa, Ananías, bińńii. Ananías gáníí, Kú sídáá, sheBik'ehń. ¹¹Jesus gábińńii, Nádnáhgo kįh bigizhyú itń Ts'įgodezdqđ golzeegee ńńáh, áįgee nńee Saul holzéhí, Társusgé' gólńi, Judas golįige bika na'ńńkid: áįgee áń okąąh łaą. ¹²Áįgee nńee Ananías holzéhí ha'ayáągo, go'įi nádleeh doleethíí bighą ndelńiigo Saul bił ch'í'ńah ágołaa l'é'e. ¹³Ananías gábińńii, SheBik'ehń, áń nńeeń Jerúsalemgee nńee daanokąąhíi nyeego yiniidaagodezlaahíi baat'ńsi ni': ¹⁴K'adńi áń kú hígháhgo hayíi nizhi'íi yeda'okąąhíi ńidaitł'o'go baa godet'ąą l'é'e, okąąh yebik'ehi itisyú nadaandeehi ádańiigo. ¹⁵Jesus gábińńii, Ti'i: áń ich'ą'ńńtńi at'éé, shá na'ziidgo doo Jews daanlii dahíi, ńzisgo nadaant'aahíi, ła'íi Israel hat'íi shizhi'íi yidaagołsi áiléh doleęgo: ¹⁶Shíi shighą hago'at'éęgo biniidaagonł'éé doleeki baa bił ch'í'ńah ágoshłe'. ¹⁷Áík'ehgo Ananías dahiyaago kįh yune' ha'ayáá; Saul yiká' ndelńiina' gáníi, Shik'isń, Saul, Jesus nohweBik'ehń, itńnyú yushde' hńńááńá' nich'į' ch'í'ńah ádelzaahń, gon'įi nándleeh doleęgo, ła'íi Holy Spirit bee nagodet'aago nich'į' shides'a'. ¹⁸Dagoshch'į' bińáá biká' siłtsooz silįi l'é'e n'íi yó'ózhóodgo go'įi násdlii. Áįgé' nádiidzaago baptize ábi'delzaa. ¹⁹Áįgé' iyąągo nalwod nasdlii. Damáscusgee Jesus daayokąąhíi yił naháztaągo da'kwíishį behiskąą. ²⁰Dagoshch į' Jews ha'ánáńséh nagozńil yune' Saul, Christ Bik'ehgo'ihń'ńań biYe' nlii, ńiigo yaa nagolńi'. ²¹Nńee daabidezts'ąą'íi dawa bił díyadaagot'eego gádańii, Dńńshą' nńeeń Jerúsalemgee nńee Jesus bizhi' daayozhíigo da'okąąhíi naistseedń at'įi; ái bighą kú ńyáá ni', ńidaitł'o'go okąąh yebik'ehi itisyú nadaandeehi yich'į' yił dikáhgo? ²²Áńá' Saul dayúweh ńdzilgo yakti'go Jesus da'ńii Christ nlii łaą, ńiigo Jews Damáscusgee daagolńińi doo bich'į' hanádaasdzii dago áyíłaa. ²³Łąągo hiskaaníi bikédé'go Jews daanlińińi Saul daiziltheego ndaagoshchįi: ²⁴Áńá' ndaagoshchiińi Saul yigołsiid ni': daabizilhee hádaat'įigo dajįi biigha, datł'é' biigha kįh gozńilíi bińayú łeda'diltł'įhgee dááda'ditłhíi nzhógo yinádaadéz'įi; ²⁵Áńá' Jesus daayokąąhíi tł'é'yú łeda'diltł'įhíi bitis yuyaa gódał ch'įdaabileeh, táts'aa yiyi' dahsdaago. ²⁶Saul Jerúsalemýú ńyáána' Jesus daayokąąhíi yedigháh hát'įi ndi bédaaldzid l'é'e, da'ńii Jesus yokąąhń silįi ndi doo daabodłąą dahíi bighą. ²⁷Áńá' Bárnabas Saul édeidiltįigo nadaal'a'á yaa yił n'áázhgo gáníigo yaa nagolńi', Dńń nńeeń higaalyú Jesus yo'įigo bich'į' yakti' ni', ła'íi Damáscusgee doo biini' hąh dago Jesus yá sizįigo yaa yakti' ni'. ²⁸Áįgé' Jerúsalemýú da'adzaayú yił nkedikai. ²⁹Áįgee doo biini' hąh dago Jesus yá sizįigo yaa yakti', Jews daanlińińi Greek biyati' yee yádaat'íi yich'į' yakti'go yił łahadaadit'áhná' daabizilhee hádaat'įi l'é'e.

³⁰Áí odlá' bee ilk'íyú yídaagolsjiddná' **Caesaréayú** yíl hikai, áigé' Társusyú onádaabis'a'. ³¹Áík'ehgo Jesus daayokqahgo ha'análséhií Judéayú, Gálileyú, Samáriayú daagolíníí bíl nkenádaagodez'ąągo hadag bá nádaagodeyaa lẹ'e, áí Bik'ehgo'ihí'nań daidnłsigo dayúweh bá daagowáhgo, ła'íí Holy Spirit bidag ádaat'eego, dážhó ląą silij. ³²Peter gotah anádaalgo Jesus daayokqahíí Lýdda golzeeyú daagolíníí alđó' yaa nyáá. ³³Ákú nnee Enéas holzéhi yaa nyáá, di'ilhíí bighą sitjigo tsebíí łegodzaahi. ³⁴Peter gáyilnii, Enéas, Jesus Christ nánilziih: nádndáhgo nitsesk'eh ilch'í' nándle'. Áigé' dagoshch'í' Enéas nádiidzaa. ³⁵Áík'ehgo Lýddagee daagolíníí ła'íí Sárongee daagolíníí daayiltsąągo Jesus yich'í' dahaskai. ³⁶Áigé' Jóppla golzeegee isdzán Jesus yokqahń gólj, Tábita holzéhi. Tábita golzeeyú Dórcas golzeego ágolzee: án nłt'éeego at'ehi, tédaat'iyéhíí yich'onłhi. ³⁷Áiná' án yóiyahgo ndezgaa'go daztsąą, áigé' bits'í tádaizgizgo ik'éhéyú kłh dahnágost'ąą yuné' ndaistjij lẹ'e. ³⁸Lýdda golzeehíí Jóppla dábit'ahyú goz'ąą, áík'ehgo Jesus daayokqahíí Peter akú naghaago yaat'ídaanzijigo nnee naki yich'í' odais'a' nádaayokqahyú, Doo nt'áhgo da, dák'ad akú nłnáh, daabiłniiigo. ³⁹Áigé' Peter dagoshch'í' yíl onákaigo ik'éhéyú kłh dahnágost'ąayú yíl okai. Ákone' itsaahíí Peter yit'ahgé' daachago nazij, íicho ła'íí diyágé Dórcas t'ah hįnaaná' áyíflaa n'íí dahdaayinłłgo. ⁴⁰Áiná' Peter dawa ch'inołkáh yilniiidgo, ch'ékainá' Peter hishzhizhgo oskađ; áigé' its'í siné'zhí' déz'jiddná' gánj, Tábita, nádndáh. Áík'ehgo ch'ínghalgo Peter yiltsąąná' nádiidzaago nezdaa. ⁴¹Yich'í' dahdidilniiigo náidnłq; áigé' Jesus daayokqahíí ła'íí itsaa daanliiníí dawa yushdé' daayilniiidgo gádaabiłnii, Kú Tábita náhi'na'. ⁴²Jóppagee dahot'éhé baa godidezdladgo łanihi Jesus daayosdłąđ. ⁴³Jóppla golzeegee Peter, Simon ikágé yildzahn yíl sikeego doo alch'ídé hiskađ da.

10 ¹Caesaréa golzeegee nnee Cornélius holzéhi, siláada dałán gonenadín Italian band holzéhi yinant'a' nłni, gólj lẹ'e. ²Áń nneehń godnłsni, ła'íí yíl naháztaaníí bíłgo Bik'ehgo'ihí'nań daidnłsij lẹ'e, tédaat'iyéhíí yich'í' odaagohijáhi, ła'íí Bik'ehgo'ihí'nań dá yokqah nt'ehi. ³Ha'iz'ąagé' hayaazhí' taagi łedihikeezyúshj Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'a yaaká'gé'hi bíł ch'í'nah ádelzaa, áí baa nyáágo, Cornélius, biłniiid. ⁴Yinel'jiddná' tsidolyizgo gánj, Hat'íí ląąhi, shiNant'a'? Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'áhíí bich'í' hadziigo gábiłnii, Bik'ehgo'ihí'nań binadzahgee ni'okqahíí ła'íí nłgoch'oba'íí bíł nelą'. ⁵Nnee Jóppla golzeeyú daadnł'áá, Simon da'án Peter holzéhi, yíl nánókáh: ⁶Simon ikágé yildzahn yíl sikee, bigową túnteel sikaaníí bit'ahyú goz'ąą: hago ánné' shłhíí yaa nił nagolnł'. ⁷Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'a bich'í' yakti' n'íí da'aazhí' ásdjiddná' Cornélius binal'a'a naki yich'í' ánniiid, siláada godnłsinihi dawahn nai'a'ihí alđó'; ⁸Áík'ehgo bíł ch'í'nah ágolzaahíí dawa yaa yíl nadaagolnł'ná' Jóppla golzeeyú odais'a'. ⁹Áigé' hiskađ hik'e odais'a' n'íí kłh goznłlł yich'í' alhánégo hikahná' ha'iz'ąazhí' godeyaayú Peter kłh biká'yú okqah lẹ'e. ¹⁰Dážhó shįná' silijigo dahat'íhíta hoshąą nzi: áiná' áda'ilne'ná' nt'éeego

bił ch'í'nah ágolne'go nágodiidzaa, ¹¹Yaaká'gé' bich'i' ilch'á' ágodzaago yiłtsaa, hat'íishí ligaihi bich'i' bił nkegonyáá, nadik'a' ligaihi k'a'at'éhi, djiigé' daayotá'go ni'zhi' yił nkedaistsooz: ¹²Ái biká'gee ba' iltah at'éhi, dziłká'yú daagolíni, ch'osh la'íi dló' nadaakaigo yiłtsaa. ¹³Yaaká'gé' yati' yidezts'aa gáníigo, Peter, nádndáh; la' nałtseedgo nnáá. ¹⁴Áiná' Peter gáníi, SheBik'ehń, doodah, da'izlíné dagohíi doo daahidaago nohwá goz'aa dahíi doo hwaa hishaa da. ¹⁵Yati'íi náyidezts'aa gáníigo, Bik'ehgo'ihí'nań nłt'éégo áyíilaahíi doo da'izlíné biknnii bik'eh da. ¹⁶Díi k'ehgo taadn da'íłké'go bich'i' ágodzaa: áigé' nadik'a' ligaihií yaaká'yú bił onágodzaa. ¹⁷Peter, shíł ch'í'nah ágolzaahíi hagosha' ágot'eego shich'i' ágot'íid, nzíná' nnee Cornélius daades'a' n'íi hikai, Simon hayú gólíi? daanigo na'ódaadiłkidgo ch'í'ítinyú nazi. ¹⁸Ya' Simon, Peter aldó' bizhi'ń kú sidaa née? daanigo na'ónádaadiłkid. ¹⁹Peter bich'i' ágodzaahíi t'ah yaa natsekeesgo Holy Spirit gábiłnii, Nnee taagi níka daantaago kú hikai. ²⁰Nádndáhgo gódah ch'ínnáh. Bił nádńkáh, doo t'aazhi' nt'éégo da: shíi kú odaasil'á'i at'éé. ²¹Áik'ehgo Peter nnee Cornélius odais'a' n'íi yich'i' gódah ch'ínyáago gádaayíłnii, Nnee bika daanołtaahíi shíi ásh't'íi. Hat'íi bigha kú nołkai? ²²Gádaabiłnii, Cornélius, siláada dałán gonenađn yinant'a' nłni, nnee bi'at'e' nzhóni, Bik'ehgo'ihí'nań yidnłsini, Jews dawa nłt'éégo baa yádaati'i, Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'a dilzini yaaká'gé'hi bich'i' hadziigo níka idol'áa niigo, bigowayú ńnángo niyati' yidits'íhyú. ²³Áik'ehgo Peter, Ha'ałkáh, yiłnniid, áigé' da'akú bedaiskaa. Iskaa hik'e Peter yił onákai, la'íi la' odla' bee ilk'isyú daanliinií Jóppagé'hi aldó' itah onákai. ²⁴Áigé' náiskaagee Caesaréa golzeeyú hikai. Áigee Cornélius bik'íyú la'íi daabit'ekéhií dała'áyíilaago biba' naháztaa. ²⁵Peter t'ah bich'i' higaaná' Cornélius bidedeswodgo biyahzhi' hayaa na'ádolt'e'go yokaah nágodiidzaa. ²⁶Áiná' Peter nábidnłqozgo, Hizii: shíi aldó' dáni k'ehgo nnee nshłni ánsht'ee, biłnii. ²⁷Ilch'i' yałt'igo ha'a'ázah, áigee ląágo biba' dała'ách'ít'éégo yiłtsaa. ²⁸Peter gádaayíłnii, Nnee Jew nłni nnee lahgo hadaazt'íi yił na'aashgo, dagohíi yich'i' onadángo doo bee bá goz'aa da nohwíi bidaagonołsi; ndi shíi Bik'ehgo'ihí'nań gáshilniigo shíł ch'í'nah áyíila, Nnee da'izlii ádaat'ee, dagohíi dénchog'go ádaat'ee, doo daabiłnii da. ²⁹Ái bigha shiká odaasoł'a'ná' doo t'aazhi' ánsht'eego da, dagoshch'i' niyáa: k'adii nanohwídishkid, hat'íi bigha shiká odaasoł'a' ląá? ³⁰Cornélius gábiłnii, Díi'hi hiskaaná' dákogee in'áazhi' dáshiná' oshkaah ni; áigé' ha'iz'aaagé' hayaazhi' taagi łedihikeezyú oshkaah nt'éégo nnee bidiyagé bich'á'idindládi shich'i' sizii ni, ³¹Gáshilniid, Cornélius, Bik'ehgo'ihí'nań ni'okaahíi yidezts'aa, la'íi tédaat'iyéhií baa ch'onba'íi yee nínálniih. ³²Áik'ehgo nnee Jóppa golzeeyú daadn'áago Simon, da'án Peter holzéhi, yił nánókáh; Simon, ikagé yiłdzehń, yił sikee, bigowa túnteel sikaaníi bit'ahyú goz'aa: án nyáago nich'i' yałt' doleeł. ³³Ái bigha dagoshch'i' níka o'í'aad ni; nłt'éégo ándzaago nyaa. K'adii daanohwigha

dała'ánt'ee, Bik'ehgo'ihí'nań binadzahgee, Bik'ehgo'ihí'nań hago'at'éégo nángon'áą shíhíí dawa daadnts'íhíí bigha. ³⁴Peter yałti' nkegonyaa go gánniid, Bik'ehgo'ihí'nań nnee dałt'eeego yaa natsekees bígosíłs'iid: ³⁵Nnee iltah at'éégo hadaazt'í'í daant'íígee dahadń Bik'ehgo'ihí'nań yidńłsiníí ła'íí nłt'éégo at'ééhíí Bik'ehgo'ihí'nań bił dábił'ehi at'éé. ³⁶Bik'ehgo'ihí'nań biyati' Israel hat'í'í bich'í' bił o'ol'á'íí bídaagonołsi, Jesus Christ binkááyú nkegohen'áągo yá'iti': (án dawahá yebik'ehń nłi:)
³⁷Da'ái yati'íí John, Baptize ádaanołwi'dolne', niigo yaa yałti'íí bikédé'go Gálilee golzeegé' Judéa dahot'éhé biyi' baa na'goni'go bídaagonołsi dishni; ³⁸Bik'ehgo'ihí'nań Jesus Názařeth golzeegé' gólłni, Holy Spirit ła'íí binawodíí bee baa godin'áągo its'áyinłt'íí: áígé' nłt'éégo ánát'íiłgo ánádaal'łé'e, ła'íí ch'iidn yisná ádaabiłs'ini n'íí nádaılziih; Bik'ehgo'ihí'nań yilńłi'íhíí bigha. ³⁹Jews daabini'yú ła'íí Jerúsalemyú dawa ye'ánát'íiłi nołwi' nołwińáal' ánágot'íił; án tsi'ılna'áhi yídaayiheskałgo daizes-hi: ⁴⁰Áná' áígé' taagi jii hileehgo Bik'ehgo'ihí'nań nábiłil'na'ná' ch'í'nah hit'íigo ábíłaa; ⁴¹Doo nnee dawa bich'í' da, áná' nołwi' daahihılłséh doleełgo Bik'ehgo'ihí'nań hadaanołwihezńilíí nołwich'í' Jesus daztsáągé' naadiidzaahíí bikédé'go bił da'iidáą n'íí Bik'ehgo'ihí'nań nołwich'í' ch'í'nah hit'íigo ábíłaa. ⁴²Jesus gánohwiłniigo nołwá ndaagoz'áą, Yati' baa gozhóni nnee baa bił nadaagołni', ła'íí bich'í' gáshılđołniih, Daahinaahíí ła'íí nanezna'íí yaa Yałti' doleełgo Bik'ehgo'ihí'nań haiyılłt'íí. ⁴³Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú nada'iziidi n'íí dawa án yaa nadaagołni'go gádaanniid, Áń bizhi'íí bee dahadń bodłáągo ba'ol'íłhń binch'í' da'izłné doleeł. ⁴⁴Peter t'ah díí yaa yałti'go hayíí daidezts'aaníí dawa Holy Spirit bee baa daagodełt'áą. ⁴⁵**Circumcise** ádaabi'deszaahíí bitahgé' Jesus daayodlaaníí Peter yil hikaiłi' bił díyadaagodzaa, áí nnee doo Jews daanłni da ndi Holy Spirit bee baa daagodełt'áąhíí bigha. ⁴⁶Holy Spirit-híí yati' ła'i yee yádaałti'go ádaabiłs'igo ła'íí, Bik'ehgo'ihí'nań bich'í' ahédaandzi, daaniigo daidezts'áą. Áłk'ehgo Peter gáníí, ⁴⁷Hadń díí nnee dánohwíí k'ehgo Holy Spirit bee baa daagodełt'aaníí doo tú bee baptize ádaabi'dilne' bik'eh da nzi? ⁴⁸Áłk'ehgo Jesus Christ bizhi' bee baptize ádaanołwi'dolnił, niigo yee yángoń'áą. Áígé' gádaabiłni, Da'kwíí hiskaązhi' kú nołwitahyú síndaa.

11 ¹Nadaal'a'á ła'íí Jesus bee ilk'íyú daanliini' Judéayú daagolínií, doo Jews daanłi dahíí Bik'ehgo'ihí'nań biyati' ałđó' nádaagodn'áągo yaat'ídaanzí. ²Áłk'ehgo Peter Jerúsalem yúdag onanáđzaago nnee **circumcise** ádaaszaa zhińéé daanliini' doo bił daabik'eh dago ³Gádaabiłni, Nnee doo circumcise ádaaszaa dahi bił da'ináá l'áą. ⁴Áłk'ehgo Peter hago'at'éégo ánádaagot'íiłi ilké' nyinilgo yaa yil nadaagołni' nkegonyaa gáníigo, ⁵Joppa golzeeyú sídáągo oshkaąhgo shil' ch'í'nah ágolnéh nkegonyaa: Hat'íishí łigaihi shich'í' bił nkegonyáá, nadik'a' łigaihi dijigé' daayota'go shich'í' yil nkeđaistsoozgo hiłłtsáą: ⁶Da'as'ah neł'iidgo áí biká'gee ba' iltah at'éhi, dziłká'yú daagolni, ch'osh ła'íí dl'ł' nadaakaigo hiłłtsáą. ⁷Yati' desiits'áą

gáníigo, Peter, nádndáh, nahtseedgo nnáá. ⁸Áiná' gádéniid, SheBik'ehń, doodah, da'izlíné dagohíí doo daahiidaago nohwá goz'ąą dahíí doo hwaá izaashné'í at'éé da. ⁹Yat'íí yaaká'gé' gánáshido'niid, Bik'ehgo'ihí'nań nt'éégo áyílaahíí doo da'izlíné biłnńi bik'eh da, nií. ¹⁰Díí k'ehgo taadn da'íłk'égo shich'í' ágodzaa: áíge' nadik'a' ńgaihíí yaaká'yú bił onágodzaa. ¹¹Áíge' dagoshch'í' nńee taagi **Caeseréa** golzeegé' shich'í' hil'aad ląáhi shaa hikai. ¹²Holy Spirit gáshihńniid, Ákú bił nádńkáh, doo t'ąązhi' nt'éégo da. Odlą' bee ńł'isyú daanlińińi gostán' áłdó' biłonáhiikai, áígee nkaigo nńeehíí bigową yune' ha'áhiikai: ¹³Áík'ehgo nohwíł nagosni' hago'at'éégo bigową yune' Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á yaaká'gé'hi sizįigo yıltsąago gábiłnńiid, Nńee ła' Jópąa golzeeyú daadń'áá, Simon, da'án Peter holzéhi, yíl nánókáh; ¹⁴Áń ni ła'íí bił naháńtaaníí biłgo yati' bee hasdádołkahíí yaa nił nagodolńih. ¹⁵Áík'ehgo bich'í' yádaashti' nágodiidzaago Holy Spirit bee baa daagodest'ąą, ntsé godeyaaná' nohwaa daagodest'ąą n'íí k'ehgo. ¹⁶Jesus áńiń n'íí, John tú zhá yee baptize ádaayizlaa; ndi nohwíí Holy Spirit bee baptize ádaanohwi'dolńiil, nohwíłni n'íí bėnashńiil. ¹⁷NohweBik'ehń Jesus Christ daahosiidłąądná' Bik'ehgo'ihí'nań Holy Spirit nohwaa daizné'íí bíí áłdó' da'ái k'ehgo baa daizné'yúgo, shíí doo hat'íí bee inshłįį dago, doo doodah dishńi da ni'. ¹⁸Áí daidezts'ąąná' doo hat'íí ndaado'ńi da, áiná' Bik'ehgo'ihí'nań ya'ahėdaanzigo gádaanńi, Áík'ehgo nńee doo Jews daanłį dahíí áłdó' binchq'íí yich'ą'zhi' ádaasdaayúgo ihí'naa doo ngonel'ąą dahíí Bik'ehgo'ihí'nań baidin'ąą. ¹⁹Stephen zesdįihíí bikédé'go Jesus daayokąąhíí biniidaagodeszaahíí bighą ńłch'ą'yú oheskaiłi, ła' **Pheníce** golzeezhi', ła'íí Cýprus golzeezhi', ła'íí Ántioch golzeezhi' oheskai, dá Jews daanlińińi zhá Bik'ehgo'ihí'nań biyati' yee yich'í' yádaakti'go. ²⁰Ła'íí nńee Cýprus golzeegé' ła'íí **Cyréne** golzeegé' daagolńińi Ántioch golzeeyú hikainá' nńee Greek biyati' yee yádaakti'íí yich'í' yádaakti', Jesus nohweBik'ehń yaa yíl nadaagolńi'go. ²¹Bik'ehgo'ihí'nań yíl daanłįigo nńee ląągo da'osdłąągo Bik'ehgo'ihí'nań yich'í' dahaskai. ²²Jesus daayokąąhíí Jerúsalemgee ha'ánátséhíí áí yaat'ídaanzigo Bárnabas Ántiochyú odais'a'. ²³Ákú ńyááyú Bik'ehgo'ihí'nań biłgoch'oba'íí ye'ánát'įłińi yıltsąago bił gozhqó' lė'e, Nohwi'odłą' nłdzilgo bee nasolįigo nohweBik'ehń doo bich'ą'zhi' ánadaahołne' da, daayilńiigo yidag yádaakti'. ²⁴Bárnabasń nńee nt'ėhi nłį, Holy Spirit ye'at'ėhi, ła'íí bi'odłą' nłdzili: áík'ehgo nńee ląągo Bik'ehgo'ihí'nań daayosdłąą. ²⁵Áíge' Bárnabas Társus golzeeyú Saul yíka ntaayú óyáá: ²⁶Ákú yaa ńyáago Ántiochyú yíl nat'ááz. Áígee Jesus daayokąąhíí yíl ha'ánátsėhgo dała'a' łegodzaa, áík'ehgo nńee ląągo yíl ch'ídaagog'ąą. Ántiochgee Jesus daayokąąhíí da'įłtsé ńnashood daahosze'. ²⁷Áí benagowaaná' nńee Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú yádaakti'íí Jerúsalemgé' Ántiochzhi' hikai. ²⁸Áí ła' Ágabus holzéhi hizi'go, Holy Spirit yábiyilńi'go, Ni'gosdzán dahot'ėhé shiná' góyéégo begodigháh, nńiid: Cláudius **Caesar** nant'án nłįina' díí begolzaa. ²⁹ńnashood daantįígee dayídaanel'ąągee Jesus bee bik'íyú Judėayú

daagolíníí bich'odaahi'nii daanzigo biini' ładaizlaa: ³⁰Gádaadzaago Bárnabas łá'í Saul yaa daizné'gé' Judéayú ínashood yánaziiníí yich'í' odaizné'.

12 ¹Áí benagowaaná' Hérod nant'án nłiigo ínashood łá' yiniidaagontsı́ nkegonyaa. ²Áń bik'ehgo James, John bik'ısın, bésh be'idiltłishé bee zesdji. ³Áí Jews daanliiníí bił dádaabik'ehgo yígolsı́jı́dná, Peter aldó' ha'alt'e'go yee nagoshchji lé'e. (Bán benilzoolé da'ádihgo bán alzaahi daach'iyaaaná' díí be'ánagot'jı́ł.) ⁴Áík'ehgo Peter Hérod bik'ehgo daayiltsoodgo ha'ádaist'e', áigé' siláada djı́go sinili bináadaadéz'jı́go baa neltji; **Bitis-hagowáh** bee bínágodinłihgo bikédé'go nnee bináál ch'ínádishteel nzigo. ⁵Peter ha'áná'ılka' yune' ásitjıná' Bik'ehgo'ihı́'nań bich'ı́' ínashood ha'ánáısehı́ı dá bá da'okaqah nt'éé lé'e. ⁶Iskaq hik'e Hérod Peter ch'ínádishteel nzi lágo, ndi da'ái bitł'é' bésh hishbizhı́ı naki bee łbı'destł'qoqo siláada naki bigizhyú alhosh: siláada łá'ihı́ı dáádıtłihgee yınáadaadéz'jı́ lé'e. ⁷Dahłko Bik'ehgo'ihı́'nań binal'a'á yaaká'gé'hi ch'f'nah ádelzaago ha'ásitji yune' ididezlaad: Peter bi'ask'ehyú bedelchidgo, Dahale nádndáh, bilnı́id. Bésh hishbizhı́ı bigan bee łestł'qó n'ı́ı nanehesdee. ⁸Áigé' Bik'ehgo'ihı́'nań binal'a'á gánábiłdo'niid, Nidiyáge ánágodle'go áde'ıtł'ó, łá'ıı nıkee na'astł'óné bee ná'ıl'éés: áík'ehgo ágádzaa. Áigé' gánábiłdo'niid, Iká' ninasti'ı́ı ídinánłtihgo shiké' nıáh. ⁹Áigé' ch'ınyáago yiké' dahıyaa; Bik'ehgo'ihı́'nań binal'a'á ánát'jı́łı́ı da'anıı bich'ı́' ánát'jı́łı́ı doo yígolsı́ da; áıná' daazhógo shıł ch'f'nah ágodzaa nzi lé'e. ¹⁰Siláada yınáadéz'ıinı́ı łłtséhı́ı łá'ıı iké'geehı́ı yıtıs ch'ın'áázhná' kłh goznı́ı bich'ı́'zhı́'go bésh dáádıtłihı́ı yaa n'ááz; áı dabınik'eh ch'ınkééz: áigé' ch'ın'áázhgo kłh bigizhyú itın yune' o'ááz; áıgee dagoshch'ı́' Bik'ehgo'ihı́'nań binal'a'á bich'á' onádzaa. ¹¹Peter dabı́ı ídınágołzı́ıdgo gánııid, Bik'ehgo'ihı́'nań binal'a'á shich'ı́' yił'aadgo, Hérod bıla'ıtł'áhge' łá'ıı Jews daanliinı́ı hago áshidılne'go ndaayolı́ı n'ı́ı yich'á' ch'ıshınłłhgo bıgosłtsı́ıd. ¹²Dı́ı yígolsı́jı́dná' John, da'án Mark holzéhi, bimaa Mary bigowayú óyáá; áıgee łá'ágo dałá'adzaago da'okaqah lé'e. ¹³Peter ch'ı'ıtınyú dáádıtłihı́ı nıyınests'ıgo it'eedn, Rhoda holzéhi, dáádıtłihyú nıyáá. ¹⁴Peter bizhııhı́ı yígolsı́ıdgo dá doo yá ch'ı'ıtiinhé bił gozhóqoqo ha'ánálwodgo, Peter dáádıtłihgee sizji, niigo nnee ákóné' naháztaanı́ı yił nadaagosni'. ¹⁵Niini' áđih née! daabiłnı́ıid. Áıná' dayúweh ágánı́ı. Gánádaabiłdo'niid, Binádidzołı́ı zhá benagowaa. ¹⁶Áıná' Peter dayúweh dáádıtłih nıyınłts'ı: áigé' bá ch'ıda'iztaago daabiłtsaaaná' bił díyadaagot'ee lé'e. ¹⁷Dant'éhe naháztaq doleełhı́ı bigħ nabıda'ıgızh, áigé' hago'at'éégo Bik'ehgo'ihı́'nań ha'áná'ılka'ge' ch'ıbinłtiinı́ı yaa nagosni'. Áigé' gánııid, Dı́ı ágodzaahı́ı James łá'ıı odlá' bee nohwik'ı́ıyú baa bił nadaagołni'. Áigé' dahıyaaqo łahyúgo onanádzaa. ¹⁸Hayıłkaq hik'e siláada bitahyú ch'ıniı hadnłláád, Peter hago adzaa, daanıigo. ¹⁹Áigé' Hérod bıka ntaa ndi doo hwaa baa nyaa da, áík'ehgo siláada yınáadaadéz'jı́ n'ı́ı baa yá'ıtı'go natseedgo yándaagoz'aa. Áigé' Judéage' **Caesaréayú** óyáago da'áıgee sidaa lé'e. ²⁰Hérod, Tyre łá'ıı Sıdongee nnee daagolı́ını́ı yich'ı́' hashkee: Blástus, Hérod yánal'a'á, t'eké ádaısdlaago dałaházhi' dałá'adzaago Hérod

yaa hikai, nkegohen'áá le', daaniigo yich'i' yádaalti', nant'an bini' bich'á'gé' zhá da'iyaaḥíí bigha. ²¹Áík'ehgo ch'ídaagoz'aanií bijíí Hérod nant'an k'ehgo ík'e'idlaago nant'an dahsdaa n'gee dahnezdaago nnee hikaiḥíí nlt'éeḡo yich'i' yakti'. ²²Áík'ehgo nneehíí, Díí bich'i' da'ch'okaḡahń bizhiíhíí áníí, doo nnee da' daaniigo ndaadidilghaazh. ²³Hérod, Bik'ehgo'ihí'nań zhá daach'idnłsini at'ée, doo nii dahíí bigha dagoshch'i' Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á yaaká'gé'hi kah bik'izh'i' áyíłaa: áíḡé' ch'osh bitsi daiyaḡo bizes-híí. ²⁴Áíná' Bik'ehgo'ihí'nań biyati'íí dayúweh didezdaadgo nchaa silíí. ²⁵Bárnabas ła'íí Saul biłgo, bigha daades'a' n'íí ḡḡ ádaizlaaná' Jerúsalemḡé' John, da'án Mark holzéhi, yił nakai.

13 ¹Ántiochgee ínashood ha'ánáłséhíí Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú yádaalti'íí ła'íí iłch'ídaago'aahíí, áí Bárnabas ła'íí Símeon, **Niger** holzéhi, Lúcius, Cyréneḡé' gólíni, Mánaen, Hérod nant'an yił daahina'ń, ła'íí Saul itah ha'ánákah lé'e. ²Dáshiná' Bik'ehgo'ihí'nań daayokaḡhna' Holy Spirit gábiłnii, Bárnabas ła'íí Saul shá nada'iziidgo bich'i' ádėniid n'íí shá its'ánoe. ³Áík'ehgo dáshiná' náda'oskaḡdná' Bárnabas ła'íí Saul yiká' ndaadesnii, áíḡé' odais'a'. ⁴Áíḡé' Holy Spirit odaabis'a'go Selėuciayú n'áázh; áíḡé' Cýprusyú bił oda'izeel. ⁵Sálamisgee n'áázhná' Jews ha'ánáłséh nagoz'aḡ yune' Bik'ehgo'ihí'nań biyati' yaa yádaalti': John bich'odaanii lé'e. ⁶Páphos golzeeḡee ni' tayi' dahgoz'áni yiká' ch'ín'áázh; áíḡee nnee Bar-Jesus holzéhi, Jew nłni, bena'ich'aahíí iłtah at'éeḡo áná'ol'íłi, Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú na'iziid ádil'ínihi, Paul ła'íí Bárnabas baa n'áázh lé'e. ⁷Áń nnee góyáni, nant'an nłni, Sérgius Paulus holzéhi yił n'áázh; áń Bik'ehgo'ihí'nań biyati'íí yidits'łh hát'íłhíí bigha Bárnabas ła'íí Saul yiká'iił'a'. ⁸Áíná' Bar-Jesus, da'án Élymas holzéhi, (Élymas golzeeḥíí bena'ich'aahíí iłtah at'éeḡo áná'ol'íłi golzeeḡo ágolzee) nant'an dánko odlaḡ hileeh nzihíí bigha Bárnabas ła'íí Saul yidáhzh'i' yakti' lé'e. ⁹Áíná' Saul, (da'án Paul holzéhi) Holy Spirit yábiiłti'go da'as'ah yineł'íí, ¹⁰Áíḡé' gáyiiłnii, Ni, ch'iidn bik'ehgo ánt'íni, dawahn nnee bich'i' nach'áhi, dawahn nch'og'go ánt'ėhi, nlt'éeḡo ágot'eehíí dawa doo nił nzh'og dahi, Bik'ehgo'ihí'nań bich'i' ts'íḡodesd'oh itínhíí digizgo ánłsini, doo dayúweh ágánt'íi da le'. ¹¹K'adíí Bik'ehgo'ihí'nań nich'i' ná'diziidgo dé't'ihézh'i' nińáá ágodihgo ch'ígoná'ái doo hí'íi da nleeh. Dagoshch'i' biná'oh golbaa gozłi, áíḡé' godiłhił bik'egonyáá; áík'ehgo hadń bidiloḡsń yíka nantaa náḡodiidzaa. ¹²Áíḡé' nant'an ánáḡot'íłhíí yo'íiná', Bik'ehgo'ihí'nań biyati' yee bił ch'íḡót'aah n'íí baa yił díyagot'eego osdlaḡad. ¹³Paul yił nakaiḥíí biłgo Páphosḡé' bił oda'izeel, ni' Pamphýlia golzeeḥíí biyi' Pérga golzeezh'i' hikai: áíḡé' John bich'á' Jerúsalemýú onádzaa. ¹⁴Áíḡé' Pérgaḡé' yúweh ni' Pisidia golzeeḥíí biyi' Ántioch golzeeýú onanákaí, Jews daagodnłsinii bijíí ha'ánáłséh goz'aḡ yune' ha'ákaigé' dahdinezbih. ¹⁵Begoz'aanií ła'íí Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú nada'iziidi n'íí biyati' daayozhiihíí bikédé'go Jews ha'ánáłséhíí binadaant'a' bich'i' oda'is'a' gádaaniigo, Nnee daanołni, shik'íyú, yati' ła' nnee bich'i' bidag yádaalti'

lę'eyúgo dák'ad ágádaadołniih. ¹⁶Áík'ehgo Paul hizí'go na'ígizhná' gáníí, Israel hat'i'i daanołni, Bik'ehgo'ihí'nań daadinołsini, ídaayesółts'aq. ¹⁷Díí Isreal hat'i'i Bik'ehgo'ihí'nań daayokaqahń daanohwitaa n'íí hayiheznılgo n'í Egypt, doo daabíyehi biyi' daagolíí n'ná' nnee ízisgo ádaat'eego áyíflaa ni', ła'íí binawod bee ni' Egyptgé' ch'ínıl ni'. ¹⁸Dénchq'ogo ádaat'ee ndi yínádéz'įigo da'izłjįyú dizdinhíí hagee bił łegodzaa. ¹⁹Ni' Cánaan golzeegee nnee gosts'idyú hat'i'i doo hat'íí dago áyíflaaná' bini' n'íí Israel hat'i'i dała'á daant'įígee biyéé doleelíí bebígoziłhíí yá áyíflaago ni' yá ilk'idaahosdzog. ²⁰Áí bikédé'go aayádaaltihíí bánadaant'aago bá ágólaa, díídn gonenadínyú ashdladin łegodzaayú shį, Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú na'iziidi, Samuel holzéhi, nyáázhi'. ²¹Áíge' ízisgo nant'án daayokeed; áík'ehgo Saul, Kish biye', Benjamin hat'i'íí nłni, Bik'ehgo'ihí'nań baa dest'įigo bánant'aago dizdin łegodzaazhi'. ²²Áń k'ihzhi' nnańńt'įńńá' David nant'án ánálzaa; án díí k'ehgo ánįigo yaa nagolni', David, Jesse biye'híí shł dábik'ehyú át'ééhíí ła'íí dáhasht'įyú ánát'įłłíí bígosłs'įid. ²³Díí nnee bich'ą'gé' hadaałishchínihíí bitahgé' Bik'ehgo'ihí'nań ngon'áanıí k'ehgo Israel hat'i'i bá Hasdá'iiniłłíí bá yłłt'į, án Jesus holzee: ²⁴Doo hwahá Jesus higháh daná' John, Nohwinchq'íí bich'ą'zhi' ádaatne'go baptize ádaanohwi'dolne', niigo Israel hat'i'íí dawa yich'i' yałti' lę'e. ²⁵John binasdzid k'ad aqł áile'ná' gáníí, Hadń át'įí daashidołniih? Shíí doo án ásht'įł da. Ndi shikédé'go higháhihíí biket'óól k'e'ish'adgo ndi doo bik'eh sit'į da. ²⁶Nnee daanołni, shik'íyú, Abraham hat'i'i daanołni, ła'íí nohwitahgé' Bik'ehgo'ihí'nań daadinołsini, hasdách'ikáhíí baa na'goni'íí nohwíí nohwich'i' alzaa. ²⁷Jerúsalemyú daagolíníí binadaant'a' dábiłgo Jesus doo yínadaagolzi da, ła'íí Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú nada'iziidi ádaanii n'íí, godilziníí bijįi dawahn náhóji n'íí doo bił ídaagozi dahíí bighą ádaanii n'íí begolzaa, da'itsaahíí bee bá ndaagoz'aqago. ²⁸Hat'íí bighą daayizilthééhíí doo yídaagołsį da, ndi Pílate nádaayokaqah, zilhéé daayilniigo. ²⁹Bek'e'eshchiiníí aqł begolzaaná' tsį'ılna'áhi biká'gé' godah ch'ínadaizt'įigo, tsébi'i'án yune' ilch'i'ndaizt'įi. ³⁰Ndi daztsaqagé' Bik'ehgo'ihí'nań nábihil'na': ³¹Áíge' łąągo iskaągo hayíí Gálileegé' Jerúsalemzhi' ył hikaihíí yich'i' ch'i'nah ánádil'įi lę'e, áí k'adyúgo bináál ánagot'įidíí nnee ył nadaagolni'. ³²Yati' baa gozhóni baa nohwł nadaagolni', bich'ą'gé' hadaałinelt'aaníí Bik'ehgo'ihí'nań bąngon'ąą n'íí k'ehgo, ³³Jesus nábi'dihil'na'íí, nohwíí bichągháshé daandliiníí nohwá ye'ílaa; psalm nakígee ałdó' biyi' gánįigo k'e'eshchįi, ShiYe' nłłí, díí jįigé' nitaa sıl'įi. ³⁴Doo diłdzid nanádleeh dago daztsaqagé' náyihılna'íí yaa nagolni'go gáníí, Da'aniigo David bąngoni'áanıí nohwíí nohwaa nshné'. ³⁵Psalm ła'íí ałdó' biyi' gánádi'nii, Dilzini Nłni níyééhíí diłdzidíí doo bee bąngon'áah da. ³⁶Davidhíí naghaa n'ná' habinołt'įłłíí bá Bik'ehgo'ihí'nań yighą bin'a'íí aqł áyíflaahíí bikédé'go, David daztsaqago bik'íí n'íí łe'sinilíí bitahyú nbi'delt'įí lę'e, áík'ehgo nłdzid; ³⁷Ndi Bik'ehgo'ihí'nań nábihil'na'íí doo nłdzid da. ³⁸Áí bighą nnee daanołni, shik'íyú, bídaagonołsį le', díí

nneehń baa nohwił nagolńi, binkááyú dénchọ'go ádaanołt'ee n'íi nzhooníi bee nohwaa nágodit'aahíi bighą: ³⁹Hayíi án yodlaqahń dawahá biyi'gé' nt'ée'go ch'íbilteehi at'éeé, áiná' Bik'ehgo'ihí'nań yegos'aaníi Moses binkááyú ni'né'i doo dawa bee ch'íkółteehi at'éeé da. ⁴⁰Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú nada'iziidi ágádaanii n'íi doo bee nohwich'į' ágonéh da doleełhíi bighą baa daagonołsaą; ⁴¹Sąą, aadaadlohíi daanołni, nohwił díyadaagot'ee, doo haada daadoleeł: nohwíi yolkaalıi biyi' hat'fhíta ashle', ái ashle'íi ła' nohwił nagolńi'yúgo ndi doo daahołdlaą da. ⁴²Jews daanlińi ch'ínákainá' doo Jews daanlii dahíi, Iké'gee godilziníi bijii da'áik'ehgo nohwił nanádaagodołnih, daabiłniigo nádaabokąąh. ⁴³Áik'ehgo dała'ách'ít'éełhíi ąął tanách'osąąná' Jews daanlińi ła'íi Jews bi'okąąhíi yedikaihíi daidńsini łąągo Paul ła'íi Bárnabas yiké' dahiskai; ái bich'į' yádaakti' ła'íi, Bik'ehgo'ihí'nań biłgoch'oba'íi dayúweh nt'ée'go baa hołkaah, daabiłniigo bidag yádaakti'. ⁴⁴Áige' godilził hik'e kįł gozńilgee nneehíi dásdozhą dawa dała'adzaa, Bik'ehgo'ihí'nań biyati' ídaayésts'ąayú. ⁴⁵Jews daanlińi nnee dała'at'éełhíi daayiltsąąná' dážhọ da'olch'įid lẹ'e, Paul áńíhíi doo áige' da, daanii ła'íi nchọ'go yaa yádaakti'. ⁴⁶Paul ła'íi Bárnabas doo biini' háł dago gádaanii, Bik'ehgo'ihí'nań biyati'íi nohwíi iłtsé nohwich'į' bee yá'iti'go dábik'eh: ndi daanołhíi k'ihzhi' bídaasoyilgo dahazhi' ihí'naahíi doo bik'eh sitii da daanołsi dago, ádándaagosoł'ąąhíi bighą doo Jews daanlii dahíi bich'į'go dahsiikai. ⁴⁷Ágáníigo nohweBik'ehń nohwá ngon'ąą, Doo Jews daanlii dahíi bá idindláádíi ńliigo haniłtíi, ni'gosdzáń náhen'ąáyú nnee iłtah at'ée'go hadaazt'ii ninkááyú hasdákáh doleeł. ⁴⁸Doo Jews daanlii dahíi díi daidezts'ąąná' bił daagozhọ'go Bik'ehgo'ihí'nań biyati' ya'ahédaanzı lẹ'e: dahazhi' daahinaa doleełgo nábidihesdlaahíi dawa da'osdlaąd. ⁴⁹Bik'ehgo'ihí'nań biyati' Antioch biąaayú dáhot'éhé didesdlaad lẹ'e. ⁵⁰Ndi Jews daanlińi isdzáné daagodńsini nt'ée'go bídaagozini, ła'íi nnee nant'án daanlińi ákú daagolńińi biini' yá ádaagozlaa, Paul ła'íi Bárnabas biniidaagodole', daaniigo, áik'ehgo daabini'gé' ch'ídaayineyood. ⁵¹Bikee leełh yaa daayilłhál, doo hádaabich'it'ii dahíi nnee bee bigóziłhíi bighą, áige' Icóniumyú onanát'aazh. ⁵²Hayíi da'osdlaądíi bijii dawa yee bił daagozhọ, ła'íi Holy Spirit ye'ádaat'ee lẹ'e.

14 ¹Icónium golzeegee Paul ła'íi Bárnabas biłgo Jews ha'ánáłséh goz'ąą yune' ha'a'áazhgo yádaakti', áik'ehgo nnee łąągo da'osdlaąd, ła' Jews daanlińi, ła' Greeks daanlińi. ²Áiná' Jews doo da'odlaą dahíi, doo Jews daanlii dahíi yił daagoshkishgo odlą' bee iłk'íyú daanlińi bich'į' nchọ'go natsídaakeesgo ádaizlaa. ³Da'áige' sikeego ńzaad ogoyaago, doo biini' háł dago Bik'ehgo'ihí'nań yá yádaakti' lẹ'e, áik'ehgo godiyiłgo be'ígózini ła'íi ízisgo áná'ol'įiłi Paul ła'íi Bárnabas binkááyú Bik'ehgo'ihí'nań ánat'įiłgo biyati' yee biłgoch'oba'íi da'anii at'ée'go bigóziłgo áyíłlaa. ⁴Áige' nnee daagolńińi iłk'ékai; ła' Jews daanlińi yił daagost'įid; ła'íi Paul ła'íi Bárnabas yił daagost'įid. ⁵Doo Jews daanlii dahíi ła'íi Jews

daanliiníí bindaant'a' biłgo biñí'da'diñíh ła'íí nbída'ihne'go ndaagoshchij, 6Áí yídaagotsjiddná' Lýstra ła'íí Dérbe, Lycaónia biyi' kįh nagoznilyú ła'íí binaayú dahtsídinkij. 7Ákú yati' baa gozhóni yaa nadaagolnı'. 8Lýstra golzeegee nnee di'ilihi sidaa lé'e, dágozljinná' dasa'go doo nagháhi da: 9Án Paul yatti'go yidits'ag: Paul da'as'ah binef'ıggo bi'odla' golıggo nádziihgo bígotsjid, 10Ák'ehgo, Nádnáhgo hizij, biñni. Nnee di'ılín dáhah nádihitahgo dahiyaa. 11Nnee dała'at'éehíí Paul adzaahíí daayıltsaşaná' Lycaónia biyati'íí yee nádaadidilghaazhgo gádaanii, Daadinlziníí nohwich'ı' nken'áash, nnee k'ehgo nohwitahyú anát'ash. 12Bárnabasń Júpiter daayılñii; Paulhıí, itisgo yałtı'hıí bighą Mercúrius daayılñii. 13Kįh goznılıí bádngge kįh biyi' Júpiter bich'ı' da'ch'okąahıí goz'ąą lé'e; áigee Júpiter bich'ı' okąah yebik'ehń magashi ła'íí ch'il hishbizhgo alzaahıí ch'é'tiinzhi' ła'ádaizlaa, magashihıí natseedgo Paul ła'íí Bárnabas okąahgo baa hi'ńıfł nzigo, nnee dała'adzaahıí binadzahgee. 14Áiná' nadaal'a'a, Paul ła'íí Bárnabas, díí yaat'ıdaanzigo doo bił daanzhọ dago ák'e nada'ihidzijz nágodiidzaago, nnee dała'at'éehıí yitah anákeel lé'e, nawode gádaaniigo, 15Nnee daanołni, hat'ıí ląą bighą ágádaalt'ıı? Nohwıí ałdó' nohwıí k'ehgo nnee ndłni ant'ee; daazhógo ádaat'éhi bich'ązhi' ádaaltne'na' Bik'ehgo'ihı'nań hińáhi daahołkaąh le', an yáa, ni'gosdzán, túnteel ła'íí dawa biyi' daagolnıhıí áyılłaaahi at'éé: 16Án doo anıfıná' nnee ıłtah at'éégo hadaazt'ıi dabiini'yú nadaakeego áyılstj lé'e. 17Da'ágát'éé ndi be'ıgózı doleekıí dawahn nohwich'ı' ch'ı'nah áyılstj, nt'éégo nohwich'ı' at'éé, nanágoltıhgo ła'íí nánt'ıhgo nohwá ágólstj, ch'iyán ła'íí ılgoyılshóónıí bee hwoi daandlıigo ánohwılstj ałdó'. 18Áí gánniidgo magashi nastseedgo bee daahohikaąh daanzı nıí t'ąązhi' ádaadzaa, ndi dásdozhą begolzaa. 19Jews daanłni Ántiochgé' ła'íí Icóniumgé' hikaihií nnee ła' yiini' yá ádaagozlaago Paul feyıda'isne'go, daztsąą ląą daanzigo kįh goznıl bitisyú ch'ıdaideshood. 20Áiná' ınashood binaayú nazıigo, nádiidzaago kįh goznıl yune' onanázzaa: áigé' iskaą hik'e Dərbeyú ó'áázh, Bárnabas biłgo. 21Áí kįh goznilyú yati' baa gozhóni yaa nadaagolnı'go ląągo da'osdłąadná' Lýstra, Icónium ła'íí Ántioch golzeeyú t'ąązhi' onákai, 22Inashood nıdzilgo ádaile'go, yidag yádaaltı'go, Dayúweh da'odłla le', daayılñiigo, ła'íí, Nyé'i daadihiits'ago zhą Bik'ehgo'ihı'nań bilaktı'áhgee daanliinıí itah daahiidleeh, daayılñiigo ałdó'. 23Dáshıná' da'okąahgo ınashood ha'ánálséhıí dawago yánazını yá hadaiheznılńa' Bik'ehgo'ihı'nań yada'olıfıhıí yaa yidin'ąą. 24Pisidia yiyi' ch'ın'áázhná' Pamphýliagee n'áázh. 25Pérgagee Bik'ehgo'ihı'nań biyati' yee yádaaltı'gé' Attália golzee yuyaa onanát'aazh. 26Áigé' Ántiochyú t'ąązhi' bił onada'iz'eel, áigé' odaach'is'a' ni, áigé' binasdziidıí ąął ładaizlaahıí Bik'ehgo'ihı'nań biłgoch'oba'ıí yee baa daagodest'ąą ni'. 27Ákú nakainá' ınashood dała'adzaago hago'at'éégo Bik'ehgo'ihı'nań binkááyú nada'iziidıí dawa yaa yıl nadaagolnı', ła'íí doo Jews daanłij dahıí odłąago yá yıl ch'ıda'iztaanıí ałdó'. 28Da'áigee ınashood yıl naháztaągo nızaad godeyaa.

15 ¹La' nnee Judéa golzeegé' hikaigo odlá' bee iłk'íyú daanlíni yíł ch'ídaago'aah, Moses yegos'aaníí bik'ehgo **circumcise** ádaanohwi'deszaayúgo zhá hasdálkáh, daaniiigo. ²Paul la'íí Bárnabas díí yaa yádaakti'go díyat'eego yíł lahada'dit'áh, áík'ehgo Paul la'íí Bárnabas, la'ihíí ałdó' Jerúsalem yúdag nadaal'a'á la'íí ínashood yánazíni díí baa nahódaaidiłkidyú dolkah, daayíłniigo hadaiznił. ³Ínashood ha'ánáséhií daabides'a'go dahdiikai; doo Jews daanlii dahíí Jesus yich'í' dahaskaihií yaa nadaagolni'go **Pheníce** la'íí Samária golzeeyú ch'íkai: odlá' bee iłk'íyú daanliiníí dawa yaa bił daagozhóq. ⁴Jerúsalemyú hikainá' ínashood ha'ánáséhií, nadaal'a'á la'íí ínashood yánazíni biłgo yaa hikaihií ba'ahédaanzigo hago'at'éégo Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú nada'iziidíí dawa yaa yíł nadaagolni'. ⁵La' ínashood **Phárisees** zhin'éégo daagot'iiníí daahizí'go gádaanniid, Da'anii **circumcise** ádaal'ijigo dávik'eh, la'íí Moses yegos'aaníí bikísk'eh ádaanołt'eego daan'niigo bándagosiit'ąą. ⁶Nadaal'a'á la'íí ínashood yánazíni díí yaa yádaakti'híí bighą dała'adzaa. ⁷Nzaad godeyaago lahada'dit'áhná' Peter hizí'go hadzii, Nnee daanołni, shik'íyú, dá'alk'iná' yati' baa gozhóni, Jesus baa yati'íí, shíí shinkááyú doo Jews daanlii dahíí daidits'ago Jesus daayodłąą doleełgo Bik'ehgo'ihí'nań nohwitahgé' hanáshíłtíí ni'. ⁸Bik'ehgo'ihí'nań daakojíí dawa yígółsini Holy Spirit nohwíí nohwaa daadest'aaníí k'ehgo bíí ałdó' baa daadest'ąągo bił'ijóóníí yee yíł ch'í'nah áyíłs; ⁹Nohwíí la'íí bíí biłgo dátełt'eego nohwaa natsekeesgo bi'odłá' bee bijíí nłt'éégo ánádaisdlaa. ¹⁰Áík'ehgo hat'íí bighą nohwíí la'íí daanohwitaa n'íí ch'éh ádaahiil'íí n'íí, Jesus daayodłáni doo Jews daanlii dahíí ładaile'go ádaal'ijigo Bik'ehgo'ihí'nań nabídaanołtaa? ¹¹Jesus Christ nohweBik'ehń dážhó biłgoch'oba'íí bee hasdáhii'níłgo bíí ałdó' da'áik'ehgo hasdákángo dahohiidłąą. ¹²Nnee dała'adzaahíí dawa doo hat'íí daahiłts'ag daná' Bárnabas la'íí Saul yídaayést's'ąą, hago'at'éégo doo Jews daanlii dahíí bitahyú Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú godiyıłgo ánagot'ıłłíí la'íí íziso áná'ol'ıłłíí ánáda'ol'ıłłíí n'íí yaa nadaagolni' l'é'e. ¹³Ąął hadaasziniá' James hadziigo gánniid, Nnee daanołni, shik'íyú, shídaayełts'ąą: ¹⁴Símeon gáníí ni', Da'ıłtsená' doo Jews daanlii dahíí Bik'ehgo'ihí'nań bizhi' yee da'okąąngo hayiníł doleełhíí bighą yaa nyáá l'é'e. ¹⁵Dátełt'eego Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú nada'iziidi n'íí yaa nadaagosni'; díí k'ehgo k'e'eshchii ni', ¹⁶Díí bikédé'go nádishdaalgo David bich'ą'gé' hadaalışchínihíí nadaant'ąngo ánádaashdle', kış ánágoch'idle' łehíí k'ehgo; nagohezgo' n'íí dawa nágodisht'ıłł, nłt'éégo nnágodish'aal: ¹⁷Nnee la'ihíí ałdó' Bik'ehgo'ihí'nań hádaabit'ıı doleełhíí bighą, la'íí doo Jews daanlii dahíí shizhi' bee daahojííhíí ałdó', nii nohweBik'ehń, díí dawa ánát'ıłłi. ¹⁸Bik'ehgo'ihí'nań ni'gosdzán ágólzaagé' yushdé' godezt'ı'go binasdziidíí yígółsı ni'. ¹⁹Áí bighą shíí díí k'ehgo shił dávik'eh, doo Jews daanlii dahíí Bik'ehgo'ihí'nań bich'ı' dahnáhikáhíí doo hat'íí bighą bich'ı' nadaagont'og bik'eh da: ²⁰Díí zhá bee bich'ı' k'eda'ıılchii, Beda'okąąhíí nastseedgo nadn'ái yaa hi'niil' n'íí

doo daatsaa da, doo nant'í' nach'ikai da, la'íi dawahá bize'da'ist'ooníi la'íi diihíií áldó' doo daatsaa da. ²¹Doo áníná'gé' godezt'i'go k'ih nagoznílií dawagee hadn Moses yaa nadaagoln'íi gólíí, Jews daagodn'siníí bijíí Jews ha'áná'séh nagoz'aa yuné' Moses binaltsoos dawahn nádaahojíí. ²²Nadaal'a'á, ínashood yánazíni, la'íi ínashood ha'áná'séhíí dawa bílgo dabíí bitahyú nnee hádaiheznílgo Ántiochyú Paul la'íi Bárnabas yíł daides'a'go bíł dádaabik'eh; áík'ehgo Judas, Bársabbas holzéhi la'íi Silas, ínashood bitahyú nnee ádn nazínihií: ²³Naltsoos díí k'ehgo k'e'eshchiiníí yíł odais'a': Odlá' bee nohwik'íyú daandlíni, nadaal'a'á, la'íi ínashood yánazíni bílgo, nohwíí doo Jews daanołíí dahíí, Ántiochyú, Sýriayú, Ciliciayú odlá' bee nohwik'íyú daanołni, Gozhóq, daanołwíłn'ni. ²⁴Doo hadn ágádaabiln'ni da ndi, nohwich'á'gé' la' yati' yee nanohwint'ogo, **Círcumcise** ádaanołwíł'dilne', la'íi Jews bich'í' begoz'aaníí yikísk'eh ádaanoł'tee, daanołwíłniigo nohwíini' nadaidezgeedíí baat'ídaandz'í ni': ²⁵Áík'ehgo dała'áhiidzaaná' nnee la' hadaahii'niil, áí Paul la'íi Bárnabas, nohwíł daanzhóni, ákú bíł nádaadn'aago daanołwigha nohwíł dádaabik'eh. ²⁶Díí nneehíí dásdozhá daabi'distseed, Jesus Christ nohweBik'ehń bizhi' bee daabich'ozhíihíí bigha. ²⁷Áík'ehgo Judas la'íi Silas díí naltsoosí bíł daadel'a', dá díí bek'e'eshchíihíí k'ehgo dabíí nohwíł nadaagodoln'ih. ²⁸Holy Spirit la'íi nohwíí nohwíł dádaabik'eh, doo nohwá nyéé dago, dá díí zhá bee nohwá ndaagosiit'aa; ²⁹Beda'okaqahíí nastseedgo nadn'ái yaa hi'niil n'íi, la'íi dił, la'íi dawahá bize'da'ist'ooníi doo daatsaa da, doo nant'í' nach'ikai da áldó': díí bich'á'zhí' ádaanoł'teego nzhq. Da'ái zhá nohwich'í' k'eda'shiilchíí. ³⁰Dahdes'a'ná' Ántioch golzee yuyaa okai: ákú hikainá' ínashood dała'ádaizlaaná' naltsoosí yaa daistsooz: ³¹Bek'e'eshchiiníí daayozhi'ná', áí bee hadag ádaat'eehíí bigha bíł daagozhóq. ³²Judas la'íi Silas, dabíí Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú yałt'i daanłíigo, odlá' bee bik'íyú łáágo yich'í' yádaakti', la'íi nłdzilgo bi'odłá' goleehíí bigha yidag yádaakti' lé'e. ³³Dét'ihézhí' naháztqa hik'e odlá' bee bik'íyú nadaal'a'á bich'í' onádais'a', bíł daagozhóqgo. ³⁴Áíná' Silas, Dákú sídáá ndizhq, nniid. ³⁵Paul la'íi Bárnabas áldó' Ántiochyú sikee, Bik'ehgo'ihí'nań biyati' yee ilch'ídaago'aahgo la'íi yaa nadaagoln'igo, la'ihíí áldó' łáágo ágádaat'íi ni'. ³⁶Da'kwíí hiskaaníí ch'ígóyáá hik'e Paul Bárnabas gáyíłnii, Noo', t'aaqzhí' nádot'aash k'ih gozníł n'íyú, Bik'ehgo'ihí'nań biyati' baa nagohiiln'í' n'íyú, odlá' bee nohwik'íyú baa nanádaanotaa hagoshá' ádaat'ee. ³⁷Bárnabasń John, da'án Mark holzéhi, yíł dikáh hát'íí. ³⁸Ndi Paulń doo yíł dikáh hát'íí da, dabí'íłtsená' Pamphýliagee bich'á' t'aaqzhí' ádeheltíi ni', doo dayúweh bich'odaaniigo yíł okai da ni'. ³⁹Áí bigha la', Ch'ík'eh, niiná' la'íi, Dah, niigo yigha díyat'eego łahadit'áh, áí bigha ilk'é'áázh: Bárnabasń Mark bílgo bíł oda'iz'eel, Cýprus golzeeyú; ⁴⁰Paulń Silas hayíłtíigo dahn'áázh, odlá' bee bik'íyú, Bik'ehgo'ihí'nań bíłgoch'oba'íi nohwíł daanłíí, daabiłniigo. ⁴¹Áík'ehgo Sýria golzeeyú la'íi **Cilícia** golzeeyú ínashood ha'áná'séhíí bi'odłá' nłdzil hileehíí bigha akú ch'in'áázh.

16 ¹Áíge' Paul Dérbeyú nanadzaa, Lýstrayú áddó': áígee Jesus yodláni sidaa lé'e, Timothy holzéhi, isdzán odláni Jew nlini bima; áiná' bitaahíí Greek nlii: ²Án Lýstragee ła'íí Icóniumgee odlá' bee ıl̀k'íyú daanliiníí nıt'éeego baa yádaakti'. ³Paul Timothy yił di'aash hat'íigo **circumcise** ábíılaa, bitaa Greek nliigo Jews ákú daagolíníí dawa yídaagoıshíı bigha. ⁴Kıh nagoznilyú hikahná' Jerúsalemgee nadaal'a'a ła'íí ınashood yánazını begoz'aaníí bá ádaizlaahíí bek'e'eshchını baa daistsooz, yikisk'eh ádaat'ee doleełíí. ⁵Áık'ehgo ınashood ha'ánáséhíí bi'odla' nıdzil daasilıı, ła'íí dajıı biigha bınáhkah lé'e. ⁶Holy Spirit, Asia biyi' doo Bik'ehgo'ihı'nań biyati' bee yádaakti' da, bıñıigo Phrygia ła'íí Galátiayúgo ch'ekai. ⁷Mýsiayú hikainá' Bithýniayú dikáh nıt'éeego Holy Spirit doo hádaabıt'ıı da. ⁸Áık'ehgo Mýsiahíí ch'ekaigo Tróasyú hikai. ⁹Tı'é'yú Paul bıł ch'ı'nah ágolzaa: nınee Macedóniagee golını sizıı; áń gábiñıigo náboqaah, Yushdé', kú Macedóniayú nıñahgo nohwich'onñii. ¹⁰Bił ch'ı'nah ágodzaaná dagoshch'ı' Macedóniayú nkáh daaniidzi, yati' baa gozhóni, Jesus baa yati'ıı, baa nadaagohiılñı'go Bik'ehgo'ihı'nań ánohwiłñii łąá daandziigo. ¹¹Áık'ehgo Tróasgé' ts'ıgozdqh Samothráciashı' nohwił dahdez'eeł, iskaą hik'e Neápolisıyú nohwił naada'iz'eeł; ¹²Áíge' Philıppizhi' ohiikai, áı Macedónia biyi' itisgo kıh goznili, Rome yebik'ehi: kú naháataągo da'kwıı hiskaą. ¹³Jews daagodnısiníí bıjıı túnlını bahgee kıh goznılgé' ch'ınkai, ákú náda'ch'okaąah goz'aa; áígee dinebıhgo isdzané nihikáhıı bich'ı' yádaahiilti' ni'. ¹⁴Isdzán Lydia holzéhi, Thyatragé' gólını, nak'a' fıchiigo dot'ızhıı baa nahıñiıh, Bik'ehgo'ihı'nań yokaąah, nohwidezts'aa: áń Bik'ehgo'ihı'nań bıjıı ılch'á' áyılıaago Paul áníłıı nıt'éeego yidezts'aa. ¹⁵Án ła'ıı yił naháztaanıı bıłgo baptize ádaabi'delzaaná nádaanohwokaąhgo gánohwiłñii, NohweBik'ehń da'anıı yodlaągo daashidoñııyúgo, shigowayú nahısółtaą. Dayúweh yushdé' daanohwiłñııyú ohiikai. ¹⁶Náda'ch'okaąah goz'aaıyú hiikaahná' it'eedn, ch'ıidn biyi' golııgo o'ıñı, biyisnahıı zhaali yá ágole'ń nohwaa nyáa: ¹⁷Án Paul ła'ıı nohwıı nohwiké' nagma, dilwoshgo gánııgo, Díı nıneeıı Bik'ehgo'ihı'nań da'tiséyú at'ehi bánada'iziidıı ádaat'ee, hago'at'éeego hasdách'ıgháhıı yaa nohwił nadaagolñı'. ¹⁸Da'ágánát'ııgo łąágo iskaą. Áı Paul yik'etsézdııdgo t'aaqzhi' adzaago spirit ncho'ıı gáyıñıı, Jesus Christ bizhi'ıı bee gániıdishñii, Biyi'gé' hannáh. Áık'ehgo dagoshch'ı' hayáa. ¹⁹Biyisnahıı zhaali yá ádaile' n'ıı bich'á' ásdııdgo yídaagoıııdná' Paul ła'ıı Silas yił ndaazdeelgo na'hıñiıh goz'aaıyú nadaant'án biyahzhi' ndaideshood, ²⁰Áíge' nant'ánchań daanliinıı yaa yił hikaigo gádaayıñıı, Díı nıneeıı, Jews daanlıni, kú nadaagont'ogo nadaago'aa, ²¹Bi'at'e'ıı nohwıı Romans daandlıni nádaagodiit'aago doo nohwá goz'aa dahıı yee ılch'ıdaago'aah, áı bikısk'eh ádaant'eego doo nohwá goz'aa da. ²²Áíge' nınee łąágo data'adzaahıı bik'ı dahishjeed; áíge' nadaant'aahıı Paul ła'ıı Silas bidiyágé baa nadaihezdziızná' habıda'ıltsaasgo bá ndaagoz'aa. ²³Aasinlıı nádaabinestsazná' ha'áná'ılka' yune'

ha'ádaabisdeel, bena'igesé nai'níllí gádaayiñiigo, Nht'éégo binádaadn'íi: 24 Ágabiñihí bighá da'ihní'yú ha'áná'ilka' yune' da'obiláá, bikee o'i'án yune' oadaadés'eezgo ádaabizlaago doo nahi'naa da. 25 Áíge' t'é'ís'ahyú Paul la'íi Silas Bik'ehgo'ihí'nañ daayokaqahgo la'íi ya'ahédaanzigo da'do'aalgo ha'áshijeedíi daabidezts'aa lé'e. 26 Dágosié ni' godihes'naago, ha'áná'ilka'á biká' goz'aaníi dihes'naago dagoshch'i' dáádítíh dawa ch'ída'ezkqez, la'íi bésh hishbizhíi be'ídaahest'óó n'íi k'eda'os'nah. 27 Bena'igesé nai'níllí ch'ínádzidná' ha'áná'ilka'á bidáádítíhíi ch'ída'astaqago yo'íiigo ha'áshijeedíi hahizkíi lá nzigo bésh be'idiltíshé hayiidzízgo ídzilídee niizíi. 28 Áiná' Paul nádidilghaazhgo gáníi, Íní'dólñíh hela': daanohwigha t'ah kú naháataq. 29 Bena'igesé nai'níllí, Kó' shaa no'aa, ñiigo ha'alwod, áiná' tsídolyizgo dítídná' Paul la'íi Silas yiyahzhí' nágo', 30 Áíge' yí ch'ékainá' gádaayiñii, Hago ashnéhgo hasdáshidilteeh? 31 Gádaabiñii, Jesus Christ nohweBik'ehñ hondlaqyúgo hasdáníteeh, la'íi bí nahántaaníhíí áldó'. 32 Áígee án la'íi yí naháztaaníhíi dawa Bik'ehgo'ihí'nañ biyati' bee yich'i' yádaakti'. 33 Da'ái bit'é' binída'desñihgee bá tádaizgiz; áíge' dagoshch'i' án la'íi yí naháztaaníi dawa baptize ádaabi'deszaa. 34 Bigowayú yí onákaiyú yá da'dezné', áíge' án la'íi yí naháztaaníi dawa Bik'ehgo'ihí'nañ daayosdlaqadhíi bighá bí daagozhqó lé'e. 35 Got'íi gozljíná' nant'an iké'gee siníllí aasiníllí akú odes'a', Nñeehíi ch'ínánót'aash, daañiigo. 36 Bena'igesé nai'níllí ádaañihíi Paul yí nagosñi' gáníigo, Nant'an iké'gee siníllí ínl'a', ch'ínánót'aashgo: áík'ehgo ch'ínó'aashgo nohwí gozhqógo nádo't'aash. 37 Áiná' Paul gábiñii, Nohwíi Romans ndlíni dá doo nohwaa yá'ití'é nñee binááal nohwída'ashtízh, ha'áná'ilka' yune' ha'ádaanohwisdeel; ya' k'adíi dánant'í'é ch'ínánohwiléé née? Dah; dabíi kú nókáhgo ch'ídaanohwinoléé. 38 Aasiníllí díi yati'íi nant'an iké'gee siníllí yí nadaagosñi': ái Paul la'íi Silas Romans daanliiníi yídaago'sjídna' ndaaldzid. 39 Áík'ehgo akú hikaigo nht'éégo yich'i' hanádaasdziná' ch'ínádaabizlaago, Kíh gozñilgé' ch'ínó'aash, daabiñii. 40 Áík'ehgo ha'áná'ilka'gé' ch'ínát'aazh, áíge' Lydia bigowayú ó'áázh: odlá' bee bik'íyú daanliiníi daayo'íiná' yidag yádaakti'ná' onát'aazh.

17 1 Áíge' Amphípolisíyú la'íi Apollóniayú ch'ékainá' Thessalonícayú nanákai, akú Jews ha'áná'séh goz'aa lé'e: 2 Ákóne' Paul ha'ayáá, da'át'íhíi k'ehgo, áígee Jews daagodn'siníi bíjii Bik'ehgo'ihí'nañ biyati' bek'e'shchiiníi yaa yándaaltihgo taadn godilzih. 3 Christ biniigodelzaaná' daztsaqagé' naadiidzaahíi dá bik'ehyú adzaa, daayiñiigo nht'éégo ch'í'nah ádaayiñsigo yaa yádaakti'; áíge' gádaayiñii, Díi Jesus baa nohwí nagosñi'n **Christ** nlii. 4 Áík'ehgo la' da'osdlaqadgo Paul la'íi Silas yíhikai; Greeks daagodn'síni lqágo, isdzané itisyú nandeehíi doo ałch'íde áldó' ádaadzaa da. 5 Áiná' Jews daanlíni da'olch'íidgo nñee ncho'go nadaakaihíi da'ádaizlaago nñee áígee daagolíníi yí daagołkizh, Jason bigowá ch'ída'isdziz, Paul la'íi Silas nñee da'ádazaahíi bich'i' ch'ídaanendzood daanzigo. 6 Doo

hwaaw da yídaagotsjìdná' Jasingo ła'íí odlá' bee ilk'íyú daanlíni áldó' ła' bíłgo nadaant'án bidáhzhì' ndaineyood, daadilwoshgo gádaaniiná', Díí nñeehíí ni'gosdzán biká' dahot'éhé daagołkizhgo na'aash n'íí kú n'áázhgo, 7 Jason k'íyó'ńíí l'é'e: nant'án ła'ihíí nlii, Jesus holzéhi, daanjiigo, áí dawa **Caesar** yegos'aaniií doo yikísk'eh ádaat'ee da. 8 Nñee dała'adzaahíí ła'íí nant'án daanliinií díí daidezts'aaná' doo bíł dábik'eh da. 9 Jason ła'ihíí bíłgo ídánada'hes'nilná' nańdaabines'jìd. 10 Odlá' bee ilk'íyú daanliinií t'ł'é'yú Paul ła'íí Silas Beréayú odais'a: ákú n'áázhná' Jews ha'ánátséh goz'aq yuné' ha'a'áázh. 11 Jews áígee daagolíni Jews Thessalonícagee daagolíni bitisgo nt'éégo natsidaakees l'é'e, Jesus baa na'goni'íí dážhó hádaat'jigo nádaidnné'go Bik'ehgo'ihí'nań biyati' bek'e'shchiinií dajji biigha yitah daadéz'jigo daayozhíí l'é'e, Jesus baa na'goni'íí da'anii shi daanzigo. 12 Áí bigha ła'ágo da'osdlaqad; isdzáné Greeks daanlíni itisyú nandeehíí doo atch'ídé da, nñee áldó' ła'ágo da'osdlaqad. 13 Áiná' Thessalonícage' Jews daanlíni Beréagee Paul Bik'ehgo'ihí'nań biyati' yee yalti'íí yídaagotsjìdgo, ákú nánátsáqgo, Beréagee daagolínií yil daagoshkizh l'é'e. 14 Áík'ehgo odlá' bee ilk'íyú daanlíni dagoshch'í' Paul túnteel bich'í'go odais'a: Silas ła'íí Timothy da'áígee sikeená'. 15 Paul yil okaihíí Áthenszhì' yil niikai: t'aqzhì' nádesht'aazhná' Paul gábiłnii, Silas ła'íí Timothy dagoshch'í' shaa no'aash le'gá shá bíłdołnii. 16 Paul Áthensgee biba' sidaaná' beda'aszaahíí bich'í' da'ch'okaqahíí dážhó ła'ágo yo'jigo biyi'siziinií doo bíł gozhóq da. 17 Áík'ehgo Jews ha'ánátséh goz'aq yuné' Jews daanlíni ła'íí nñee daagodnłsini yil ła'hada'dit'áh, ła'íí na'ńiilh nagoz'aayú dajji biigha nákaahíí áldó' yil ła'hada'dit'áh. 18 Igoya' yaa nakaihíí, ła' Epicuréans daaholzéhi, ła'íí Stóics daaholzéhi baa hikai. ła' gádaanii, Díí bizaagolánihíí ła'á hat'íí niih? ła'ihíí, Bich'í' da'ch'okaqahíí doo bígózì dahi yaa nagolnì' ngonolnìí, daanii, Jesus yaa nagolnì' ła'íí nanezna'íí naadiikáhíí yaa nagolnì'híí bigha. 19 Daabiłtsodgo dahisk'id Areópagus golzeeyú yil hikai gádaayilniigo, Áńíidégo ilch'ígót'aahíí baa nohwił nagolnì'. 20 Hat'íishì doo bígózì dahi baa nagolnì'go da'nts'ag: áí bídaagonłzì hádaahiit'jì. 21 (Athensgee dasa' daagolínií ła'íí nzaadgé' daagolnì' n'íí dawa daazhógo na'goni' áńíidéhíí yaa nadaagolnì'go dagohíí yídaayésts'aqgo naháztaq.) 22 Paul dahisk'idgé' Mars golzeeyú sizijigo gáníí, Athensgee daagonolnìni, dážhó nohwił daagodiyih ła'ágo bígosiltsjìd. 23 Hishgaalyú dawahá daaholkaqahíí daanesh'jì, ła'íí da'olkaqahgee DILZINI DOO BÍGÓZINI BICH'Í' golzeego k'e'shchiinií hish'jì ni'. Áík'ehgo daaholkaqahíí doo bídaagonoltsì dahíí baa nohwił nagoshnì'. 24 Bik'ehgo'ihí'nań ni'gosdzán ła'íí dawahá biká' daagolnìnií áyíılaahn yaaká'yú ła'íí ni'gosdzán bíłgo yeBik'ehń nliigo da'ch'okaqah nagoz'aanii nñee áyíılaahíí doo yiyi' goljì da. 25 Doo hat'íí yidń nlii dahíí bigha dawahá nñee ádaizlaahíí doo bee daach'okaqah da, dabíí nñee dawa ihí'naahíí, nádidzołíí ła'íí dawahá yá ágólshihíí bigha. 26 Nñee dała'á bich'á'gé' nñee iltah at'éégo hadaazt'í' ni'gosdzán biká' dahot'éhé góljigo yá áyíılaa, ła'íí hazhì' daahinaahíí ła'íí hayú daagolnìnií yá ngon'áq; 27 Bik'ehgo'ihí'nań yiká daadéz'jì doleethíí bigha, baa deshaat daanzigo,

dat'ée ndi dała'a ntjigo doo nohwich'ą' nzaadyú gólíni at'ée da, ²⁸Bee daahin'naa, la'íi bee nadaahiikai, la'íi binkááyú daagondlji; nohwitahgé' biyati' nzhónihíi la' gádaanihií k'ehgo, Nohwíi da'anii bichagháshé daandlji. ²⁹Nohwíi Bik'ehgo'ihí'nań bichagháshé daandljiigo, nnee dábiini'ihíi yee Bik'ehgo'ihí'nań ádaile', óodo dagohíi béshłigaii, tséeta bee nł'éeego be'ilzaahíi áyíflaahíi k'ehgo doo baa natsídaahiikees da le'. ³⁰Nnee Bik'ehgo'ihí'nań doo yídaagolsi daná' binch'íi doo yinel'íi da ni': ndi k'adíi Bik'ehgo'ihí'nań nnee dahot'éhé gádaayihniigo bá ndaagoz'aa, Nohwinch'íi bich'ą'yúgo ádaałne': ³¹Nnee háyiktíníi ni'gosdzán biká' nnee dábiik'ehgo yaa yałti' doleełgo la'a jji ngon'ąąhíi bigha; ái da'anii ágodonihíi da'ái nnee daztsaągé' náyihl'na'íi bee nnee dawa yígolsigo áyíflaa. ³²Nanezna'íi naadiikáhíi yaa da'dezts'ąąnán' la' baa daadloh l'é'e; la'íi, Baa nohwil nanagoln'í' ndi at'ée, daanii l'é'e. ³³Áik'ehgo áigé' Paul ch'ínyáá. ³⁴Nnee la' bíhikaigo da'osdłaqđ: Dionýsius, **Areópagite** nlíni, la'íi isdzán Dámaris holzéhi, la'ihíi biłgo ałdó.

18 ¹Díi bikédé'go Paul Áthensgé' dahnyaago Córinthgee nyáá. ²Áigee Áquila, Jew nlíni, Póntusgé' gólíni yaa nyáá, ái bi'aad Priscilla biłgo da'ánihíi Italygé' n'áázh, (Jews daanlíni Romegee daagolíníi, Daanohwigha ch'ínółkáh, niigo Cláudius ngon'ąąhíi bigha,) áik'ehgo Paul yaa nyáá. ³Paul ałdó' gowałolgai ágole'íi nłjiigo yił daagolłigo yił nada'iziid l'é'e: (ái gowałolgai ádaile'íi daanlji.) ⁴Jews daagodnłsiníi bijji dawahn ha'ánáłséh goz'ąą yune' Paul Jews daanlíni la'íi Greeks daanlíni yich'í' yánádaaltihgo biini' yá ádaagozłaa. ⁵Silas la'íi Timothy Macedóniagé' n'áázhná' Paul dá yałti' nt'ée, Jesus, **Christ** nłji, niigo Jews daanlíni yił nadaagoln'í'. ⁶Jews daanlíni doo hádaabit'íi dahíi bigha dénych'ého bidáłzhí' yádaałti'ná' Paul bidiyáge' yiłháalگو gádaabiłnii, Dáhaago ádaałdzaa l'é'yúgo dánohwíi nadaanohwintł'og; shíi doo nashintł'og da: kodé' godezt'igo doo Jews daanlji dahíi bich'í' dahdisháh. ⁷Áigé' dahnyaago nnee Jústus holzéhi, Bik'ehgo'ihí'nań yokąąhń, bigowayú óyáá; ái gowałóhíi Jews ha'ánáłséh goz'aaníi dábit'ahgé' goz'ąą l'é'e. ⁸Crispus, Jews ha'ánáłséh yinant'a' nlíni, yił naháztaaníi dawa Jesus daayosdłaqđ; la'íi Córinthgee daagolíníi Paul biyati' daidezts'ąąnán' da'osdłaqđgo baptize ádaaszaa. ⁹Áigé' tł'é'yú Jesus Paul bił ch'í'nah ágóláago gábiłnii, Doo nénldzid da, yánłti', doo t'ąązhí' ánt'ée da: ¹⁰Shíi nił nshłjiigo nnee doo la' nni'dolnłh at'ée da: dzaągee shichagháshé łąągo daagolłí. ¹¹Áik'ehgo áigee golłigo dałádn łegodzaagé' gostán dahitąą, nnee bitahyú Bik'ehgo'ihí'nań biyati' yee ilch'igo'aah l'é'e. ¹²Áigé' Akéyagee Gállio nant'án nłjiná' Jews daanlíni łedikaigo Paul yich'í' nanakłł, áik'ehgo yáná'tihéyú yił hikai, ¹³Gádaaniigo, Díi nneehń begoz'aaníi doo yikísk'eh at'ée dago, Bik'ehgo'ihí'nań daayokąąhgo nnee biini' yá ádaagoléh. ¹⁴Paul k'ad hadziih nt'éeego Gállio Jews gádaayihni, Nch'ogo ánágot'íił dagohíi nyee'yú ádzaahíi baa yádaałti'yúgo nohwíyést's'ąągo dábiik'eh doleeł ni', Jews daanołni: ¹⁵Áiná' yati', hizhíi la'íi benagosł'aaníi zhá baa łahada'dołt'áhíi bighayúgo, dánohwíi nadaanohwintł'og; shíi díi k'ehgo ágot'eehíi doo

baa yashti' at'éé da. ¹⁶Áík'ehgo yáná'itihégé' ch'íyineńyood. ¹⁷Greeks daanlíni dawa Sósthenees, Jews ha'ánálséhíí yinant'a', yil ndaazdééłgo yánáltihíí dahnándaahíí bádngée nyída'ashtłizh. Gállio ánágot'íidíí doo yich'í' zhińéé át'éé da ní'. ¹⁸Díí bikédé'go Paul da'áigees sidaago nzaad ogoyáá, áigé' odla' bee bik'íyú daanlíni yich'á' bíł o'íéél Síriayú, Priscilla la'íí Áquila bíłgo; **Cenchréagee** bitsizil yilshéég: godnłsigo ngon'áá n'íí bigha. ¹⁹Áigé' Éphesusyú hikai, áigees Priscilla la'íí Áquila sikeená' yich'á' óyáá: áiná' bíhíí Jews ha'ánálséh goz'ąą yune' oyáágo Jews daanlíni yich'í' yádaakti' lé'e. ²⁰Da'anahzhí' síndaa, daabińniiná, Dah, niigo, ²¹Yich'á' dahnánásdzaa, gáyilniigo, Okaąhgo da'idaayú dázhó disháh hásh'íí, Jerúsalemyú: Bik'ehgo'ihí'nań hāt'íyúgo nohwaa nádishdáál. Áík'ehgo Éphesusgé' bíł oná'íéél. ²²Caesaréayú bíł na'n'éélná' ínashood ha'ánálséh yúdag óyáágo dé't'ihézhí' yil yádaakti' lé'e, áigé' yagi Antiochyú onanázdaa. ²³Dét'ih akú sidaa hik'e dahnadiidzaa, lahúyúgo onanázdaago Galátia la'íí Phrygia golzeeyú ch'ínyáá, ínashood dawa bi'odla' nłdzil ánádaidle'go. ²⁴Jew nłni, Apóllos holzéhi, Alexándriayú gólíni, Éphesusyú nyáá; dázhó nł'éégo yahti', Bik'ehgo'ihí'nań biyati' bek'e'eshchiiníí nł'éégo yígółsi. ²⁵NohweBik'ehń bikísk'eh ch'ogaakti' nł'éégo baa bíł ch'ígot'áni; bijíí yune' diltł'igo, dawahn nohweBik'ehń yaa yahti'go ilch'ígó'aah lé'e, John baptize ábi'delzaahíí zhá yígółsi ndi. ²⁶Áń Jews ha'ánálséh goz'ąą yune' doo biini' háh dago yahti' nkegonyaa; Priscilla la'íí Áquila daabidezts'ąąná' dasádnýú yil okaigo Bik'ehgo'ihí'nań bikísk'eh ch'ogaakti' nł'éégo doo hidziih dago bíł ch'ídaago'aah lé'e. ²⁷Akéyayú shł ido'eel nzíná' odla' bee bik'íyú daanlíni, Apóllos akú deyaa, ndaadołteeh le'gá, daayilniigo ínashood Akéyagee daagolíníí yich'í' k'eda'ashchiji: akú nyááná' ínashood ilgoch'oba'íí bee da'osdlaądíí nł'éégo yich'onii lé'e. ²⁸Bik'ehgo'ihí'nań biyati' bek'e'eshchiiníí bee Jesus, **Christ** nłji, bíł ch'í'nah ádaayilsiigo nnee bináál Jews daanliiní yil lahada'dit'áhgo biini' yá ádaagozlaa.

19 ¹Apóllos Córinthgees sidaaná' Paul ní' bidazhińéégo ch'ínyáágo Éphesusyú nyáá; akú ínashood la' yaa nyáágo, ²Gádaayilni, Ya' Holy Spirit bee nohwaa daagost'ąą lánée da'osodlaądná'? Gádaanii, Dah, Holy Spirit nliiníí doo hwaa baat'idaandzi da. ³Paul gáyilni, Hat'íishá' bikísk'eh baptize ádaanohwi'deszaa ląą? John ilch'ígó'aahíí bikísk'eh, daanii. ⁴Paul gánádo'niid, John, Nohwinchó'íí bich'á'zhí' ádaalne'go baptize ádaanohwi'dolne', niigo nnee baptize ádaile' ní', Shiké'gé' hígháhíí, Jesus holzéhi, daahołdlaą, daayilniigo. ⁵Díí daidezts'ąąná' Jesus nohweBik'ehń bizhi' bee baptize ádaabi'deszaa. ⁶Áigé' Paul biká' ndaadesniigo Holy Spirit bee baa daagodest'ąągo yahti' la'í' yee yádaakti', la'íí Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú yádaakti' lé'e. ⁷Nnee nakits'adah shi hilt'ee lé'e. ⁸Áigé' Paul Jews ha'ánálséh goz'ąą yune' onadáhgo doo biini' háh dago yahti'go taagi dahitąą, Bik'ehgo'ihí'nań bilakt'áhgees begoz'aaníí yaa yahti'go la' biini' yá ádaagozlaa. ⁹Áiná' la' t'ąązhí' na'ádi'nilgo doo da'odlaą da lé'e, áí dałat'éeéhíí bináál Jesus bikísk'eh

da'ch'okahíí nchọ'go yaa yádaatti', áí bigha Paul, ínashood biłgo, yich'á' dahdikaiigo, Tyránnus holzéhi bida'oltag yune' dajii biigha iłch'i' yánadaaltih. ¹⁰Díí k'ehgo ádaat'iiigo naki łegodzaa; áík'ehgo Asia biyi' daagolíníí dawa, Jews daanlíni łá'íí Greeks daanlíni Jesus nohweBik'ehń biyati' daidezts'aa. ¹¹Bik'ehgo'ihí'nań Paul binkááyú íziso áná'ol'iihíí doo hwaá hit'ii dahi ye'ánát'iił: ¹²Bááyo dagohíí itł sitzoozé Paul bich'á'gé' daanezgainíí bich'i' onádaach'iniił, áík'ehgo kah yaa nakaihií nádaabi'dilziih, łá'íí nnee spirits nchọ'i biyi' daagolii' n'íí hahikáh. ¹³Ła' Jews daanlíni dá nakai nt'éhi nnee biyi'gé' spirits nchọ'i hadainiyoodíí daanlíni, Jesus nohweBik'ehń bizhi' yee ádaaniigo spirits nchọ'íí hadainiyood daanzigo gádaayihńii, Jesus, Paul yaa yatti'ihí, bee ná ngon'áá. ¹⁴Jews bi'okaał yedaabik'ehi yánant'a'i, Sceva holzéhi, biye'ke gots'idihíí ádaat'iid l'é'e. ¹⁵Áiná' spirit nchọ'i gádaabińii, Jesus bígonsi, Paul ałdó' bígonsi; nohwíí hadń ádaat'ii shi? ¹⁶Nnee spirit nchọ'i biyi' golínihíí nnee gots'idi yich'i' yaahilwodgo dawa yich'i' dahnadilwo'go yitis silii, áík'ehgo gowa'gé' dádaałichiigo biní'da'deznihgo ch'ínkii. ¹⁷Éphesusgee daagolíníí, Jews daanlíni łá'íí Greeks daanlíni díí yídaagołsiidná' dawa tsídaadesyiz l'é'e; áík'ehgo Jesus nohweBik'ehń bizhi' nnee dawa daidnłsi nkegonyaa. ¹⁸Nnee łáágo da'osdlaadíí nehaskaigo nchọ'go ánadaat'iił n'íí yaa nadaagolni'. ¹⁹Bena'ch'aahíí ye'ánadaat'iił n'íí łá' binaltsoos dałá'ádaizlaago nnee dawa bináál daidnłid: áí da'izliihíí daayołtag hik'e zhaali béshłigaihií ashldadin doo náhółtagyú da'izlíni l'é'e. ²⁰Áík'ehgo Bik'ehgo'ihí'nań biyati' dayúweh biná'godaalgo itisgo at'éé silii. ²¹Díí ánagot'iidíí bikédé'go Holy Spirit bik'ehgo Paul Jerúsalemyú déyáágo Macedóniyú łá'íí Akéyayú ch'idishaal nziigo gáníí, Ákú déyááhíí bikédé'go Romeyú ałdó' dishaal. ²²Áíge' bich'odaaniihíí naki, **Timótheus** łá'íí Erástus Macedóniyú odes'a'; bíí Asiyú det'ihézhí' sidaa l'é'e. ²³Áiná' Jesus bikísk'eh da'ch'okaałhií nnee dénchọ'go yaa hagoł'áá nkegonyaa. ²⁴Ła' nnee Demétrius holzéhi, béshłigaihií yitsidi nlíni, kłih biyi' Diána daach'okaałhií béshłigai bee be'ılzaago áile'i, án béshłigai daayitsidíí łáágo yich'i' nadaahi'niil l'é'e; ²⁵Áń áí nnee łá'íí da'ágát'éégo binasdziidíí biłgo dałá'áyíłlaago gádaayihńii, Shik'isyú, díí nada'idziidíí bich'á'gé' íziso da'it'iihíí bídaagonłsi. ²⁶Díí daal'ii łá'íí daadołts'ag, Dawahá bich'i' da'ch'okaałhií nnee ádaile'íí doo bich'i' da'ch'okaał bik'eh da, niigo Paul, nnee łáágo biini' yá ádaagozlaago nohwich'á'yúgo ádaadzaa, doo dá Éphesus zhá da, Asia biyi' dák'azhá dahot'éhé ałdó': ²⁷Díí nohwinasdziidíí nohwich'á' daayilchọ; doo áí zhá da, ndi Diána, isdzán bich'i' daach'okaałhií íziso at'éhi, kłih biyi' daach'okaałhií doo ilii da hileeh, áí Asia dahot'éhé łá'íí ni'gosdzán biká' nnee dawa daabokaał n'íí bich'á'gé' íziso gos'ánihií bech'ígowáh doleeł. ²⁸Díí daidezts'aańá' díyat'eego bádaagozhchiiđgo nádaadidilghaazh, Éphesusgee daagolíníí daayokaałhií, Diána holzéhi, íziso at'éhi nlíni at'éé, daaniigo. ²⁹Áík'ehgo kłih goznilgee godikish gozłiigo, dałá'ánách'it'iił goz'aa yune' nádnkii, Paul yił nakaihi Gáius łá'íí Aristárkus, Macedóniagé' daagolíni, ákóne' odaideshoodgo. ³⁰Paul

nnee lą́ągo dała'adzaahíí bitahyú digháh hát'íí ndi yił nakaihíí, Dah, daabiłnii. ³¹Asiagee nant'án, Paul bit'eké daanlíni, ałdó' bich'í' o'í'a', Dała'ánách'it'íih goz'ąą yune' donah hela', daabiłniigo nádaabokaąh. ³²Nnee ła' kogo ádaaniiná' ła'íí łahgo ádaanii: áígee godikish; hat'íí bighą dała'ádaach'idzaahíí ła' doo yídaagołsıjıd da lé'e. ³³Nnee ła' Alexánder holzéhi, Jews daanlíni, Nohwá hadziih, daabiłniigo ádnyú nadaabizlqos. Án na'ígizh, nnee yich'í', Jews daanlíni bá yashti' nziigo. ³⁴Ndi Jew nliigo yídaagołsıjıdná' dáta't'ohe, Éphesusgee daagolíni daayokaąhíí, Diána holzéhi, ízisgo at'éhi nlíni at'éé, daaniigo daadilwoshgo nakidn ledihikeęz. ³⁵Áíge' kih goznılıí begoz'aaní yek'e'shchíni nnee dała'at'ééhíí, Doo hago'aa da, yilniiidná' gádaayilnii, Éphesusgee daagonolíni, díí kih goznılgee daagolínií, Diána, ízisgo at'éhi, daayokaąhgo hadn doo yígółsı da? Ła'íí be'ilzaahíí Júpiter bich'ą'ge' naltq'íí daayokaąhgo ałdó' hadn doo yígółsı da? ³⁶Díí doo da'anii da doo hadn nii le' at'éé dahíí bighą doo daagonólch'aad dago dávik'eh, doo nats'ikees dahíí doo ádaalt'ii da. ³⁷Díí nnee kú daanenoyoodfı dilzihgo nagoz'aaní doo daiłchqoh da, ła'íí isdzán be'ilzaahi daahohiikaąhíí doo nchq'ogo yaa yádaalti' da. ³⁸Áík'ehgo Demétrius ła'íí da'itsidi yił nada'iziidíí dahadn yaa yádaalti'go hádaat'iiyúgo, yáná'itihé ch'ı'otaą, ła'íí aayádaalti'íí gólíí, akú łaa yádaalti' dávik'eh. ³⁹Dayúweh ła' hádaalt'iiyúgo nnee yándaaltihíí ilch'ı' hilnéh ndi at'éé. ⁴⁰Díí jii be'ánagot'ıjıdhíí bighą nohwaa yáda'iti' ngolnıí, hat'íí baa daagonch'aadihíí doo ła' da. ⁴¹Díí yee gánniiidná' nnee dała'at'ééhíí, Nádaadołkáh, yilniiid.

20 ¹Godikish n'íí aąłná', Paul ínashood yushdé' daayilniiidná' yinádaadezhchid, áíge' yich'ą' Macedóniayú dah nadiidzaa, ²Macedónia biyi' daagolínií yitaaghaago yidag yádaalti'ná' Greeceyú nıyáa. ³Ákú taagi bedahitąą. Jews daanlíni benadaago'aaná' Sýriayú bił naadez'eel nt'éégo Macedóniayúgo ch'ínánóshdáh nzi lé'e. ⁴Sópater Beréage' gólíni, Aristárkus ła'íí Secúndus, Thessalonícage' daagolíni; Gáius, Dérbege' gólíni, ła'íí **Timótheus**; Tikakus ła'íí Tróphimus, Asiage' daagolíni, áı dawa yił deskai. ⁵Áı Tróasyú okaigo áígee nohwiba' naháztąą lé'e. ⁶Bán benilzoolé da'áđihgo bán alzaahi daahi'dąą ni', áíge' Philıppigé' Tróaszhi' ashdla'i nohwee daizkąą nohwił dah'o'olgo; áígee naháataągo gosts'idi nohwee daizkąą. ⁷Godilziníí bijii ínashood da'okaąhgo da'iyąągo dała'adzaaná' Paul iskąą dahnádishdáh nziigo dá yił yádaalti'go t'é'ıs'ah. ⁸Dá'ík'ehyú dahnágost'ąayú dała'adzaa yune' ik'ah kq'i lą́ągo daadilthi' lé'e. ⁹Ákú nnee ánií nagháhi Éútikus holzéhi biká'got'íne daadentąągee dahsdaago iilhaazh: Paul dá yałti' nt'éégo nneehíí gódah ch'inenlóol, áı taagi nágost'ąągé' lé'e, áíge' daztsąągo nádainłtii lé'e. ¹⁰Áík'ehgo Paul gódah ch'inyáągo hayaa adzaago yinazhchidná' gánii, Doo hago nohwił ádaagot'ee da le'; t'ah hiınaa. ¹¹Paul wá'yúdag onádzanaá' bán yehesdlaadgo da'iyáą, áíge' yił ilch'ı' yánádaalti'go nızaad ogoyáá gost'ıjıdzhı', áíge' yich'ą' dahnadiidzaa. ¹²Nnee ánií nagháhá gódah ch'inenlóol n'íí hiınaago yił onákai, dázhq bił daagozhqógo. ¹³Paul dabı'ıltsé tsina'eelíı

si'ąayú nkaigé' Ássosyú nohwił da'des'eel, ákú nkaigo Paul tsina'eelíi yiyi' dahndáah doleel, daandzigo: Paul dání' ákú higháhgo ngonchííhíi bighą. ¹⁴Ássosgee nohwaa nyááná' tsina'eelíi yeh hiyáágo Mityléneyú bił nohwił da'iz'eel. ¹⁵Áíge' nohwił dahna'iz'eelgo iskaą hik'e **Chios** ba'ashhahyú nohwił ch'ida'iz'eel; áíge' iskaą hik'e Sámosyú nohwił nada'iz'eel, áíge' Trogýlliumgee dé't'ih naháataą; iskaą hik'e Milétusyú nohwił nada'iz'eel. ¹⁶Paul Asiahíi biyi' doo nzaad begodigháh dahíi bighą Éphesus bitis bił ch'ida'i'eelgo ngon'ąą: dávik'ehyúgo Péntecost-híi bijii Jerúsalemyú dáhah hikáhíi bighą. ¹⁷Paul Milétusyú sidaago Éphesusyú ínashood yánazíni, Kú nólkáh, daabiłniigo o'ih'a'. ¹⁸Ákú hikainá' gádaayilni, Da'iltse Asiagee nfyááge' godezt'i'go dawahn hago'at'éego nohwitahyú gonshłii n'íi bídaagonołsi, ¹⁹Dá shaa goch'oba'go, łahgee shináá túnálíiná' Jews daanlíni shenadaago'ahíi bee shich'i' nagont'ogo Bik'ehgo'ihinań bá na'isiid ni': ²⁰Dawahá nohwá nzhooníi doo łá' t'ąazhi' ánsi dago baa nohwił nadaagoshni'go nohwił ch'i'nah ashłaa ni', dałá'ánadaał'iiyú łá'ii daagotahyú, ²¹Jews łá'ii Greeks daanlíni, Nohwincho'íi bich'ą'zhi'go ádaałne'ná' Bik'ehgo'ihinań bich'i'go ádaałneh, łá'ii Jesus Christ nohweBik'ehn daahodłłago bada'olłi, dishniigo baa bił nadaagoshni' n'íi ałdó' bídaagonołsi. ²²Áik'ehgo k'adíi Holy Spirit nashihłnaa'go Jerúsalemyú nádésdzá, ákú shidáhyú goz'ąą doleelíi doo bigonsi da: ²³Ndihíi ha'ánshteeh łá'ii shiniigonłt'éé doleelíi shiba' goz'ąago Holy Spirit shił nanágolnih, kłih nagoznilyú nashaayú. ²⁴Áiná' ái doo shił hago'at'éé da, shi'ihina'íi doo shił ilłi da, shił gozhóogo shinasdziid łashłé zhá hásht'ii, łá'ii yati' Jesus nohweBik'ehn shaa yiné'íi Bik'ehgo'ihinań bił goch'oba'íi nłt'éego baa na'goni'ii ąął baa nagoshni'go hasht'ii. ²⁵Nohwíi nohwitahyú Bik'ehgo'ihinań bilałt'áhgee begoz'aaníi baa nagoshni'go nashaa n'íi doo nádaashołtséh dahíi bigonsi. ²⁶Áik'ehgo díi jii gádaanohwiłdishni, Doo da'dołts'ag daná, ch'a'onesołdeeyúgo doo hat'ii nashinołt'og da. ²⁷Doo łá' t'ąazhi' ánsi dago Bik'ehgo'ihinań nohwá ngon'áaníi dawa baa nohwił nadaagosisni'híi bighą. ²⁸Ádaa daagonołdzaą, łá'ii ínashood dawa bá daagonołsaą, Bik'ehgo'ihinań daayokaąhgo ha'ánáséhíi dabíi bidil yee yist'iidíi Bik'ehgo'ihinań bá da'dołné; ái binádaadel'iiigo Holy Spirit ádaanohwizłaa. ²⁹Díi bigonsi, nohwich'ą' dahdiyaahíi bikédé'go nnee ba'cho bégodzidi ga'ádaat'ehi nohwitahyú hikáhgo ínashood ndi k'izédaidihinił doleel. ³⁰Nohwíi nohwitahyú ndi nnee łá' yati' doo da'anii dahíi yee yádaałti nkegoniigháh, ínashood daanlíni bich'ą'zhi' yaa da'niigo, bíigo bikísk'eh dahikáh doleel. ³¹Ái bighą ádaa daagonołdzaą, t'é' biigha łá'ii jii biigha dá godezt'i' nt'éego taagi łegodzaazhi' shináá túnálíiná' dałá'á nołtjigo nohwił ch'igonsh'aah n'íi bínadaałniih. ³²K'adíi, shik'íiyú, Bik'ehgo'ihinań łá'ii biyati biłgoch'oba'íi baa nohwinshnił, ái yati'ii daanołdzilgo ádaanohwile', łá'ii Bik'ehgo'ihinań báhadaadeszaahíi bitahyú nohwíyée doleelíi nohwaa yiné'go yinel'ąą. ³³Béshłigaihíi, óodo, dagohíi diyáge' łá' daabi'yéehíi doo ádá hásht'ii da. ³⁴Nohwíi bídaagonołsi, dashíi ídee hinsh'naa ni', łá'ii bił nashkaihíi

dawahá bá ádaagonsj ni'. ³⁵Díí k'ehgo nada'òsiidgo doo daanłdzil dahí bich'odaanłniigo dá bikh'eh nohwił ch'í'nah ashłaa, ła'íí Jesus nohweBik'ehń gáníí n'íí bínadaanłniihgo nohwił ch'ígonsh'aah ni', Dahadń hat'íí kaa yiné'yúgo áí doo dá baa gozhóq da, áiná' dahadń hat'íí baa ch'iné'yúgo, áí zhá itisgo baa gozhóq. ³⁶Díí aqł yee yałti'ná' hilzhiizhgo dawa yił da'oskaqad. ³⁷Dawa daachagná' Paul yinádaazhchidgo daazts'qs, ³⁸Doo nádaashołtséh da, nihií bighą itisgo doo bił daagozhóq da. Áíge' tsina'eełíí si'ayú yił nakai l'é'e.

21 ¹Áíge' bich'á' nohwił da'iz'eelńá' Cóos golzeezhí' ts'ígozdqł nohwił oda'iz'eel, iskaq hik'e Rhodes golzeezhí', áíge' Pátara golzeezhí'; ²**Phenécia** tsina'eełíí dez'fli ląq baa nkaigo beh hiikaigo nohwił dahna'iz'eel. ³Áíge' Cýprus golzeehíí nohwe'eshganzhinéego hit'ji silijńá' nohwił ch'ída'iz'eel Sýriazhí', Tyregee nohwił nda'iz'eel: áígee tsina'eełíí yogheelíí nahi'niłhíí bighą. ⁴Ínashood baa nkaigo áígee gosts'idi nohwee da'izkaq: áí Holy Spirit yádaabiłti'go Paul, Jerúsalemýú donáh hela', daabiłniigo. ⁵Gosts'idihíí aqł nohwee nyíńłkąńá' dahnádihiikai; ínashood dawa bi'aad ła'íí bichągháshé biłgo kłh gozńilíí bich'ązhí' bił ch'ínkai: ákú tábaayú daahiłzhiizhná' da'osiikaqad. ⁶Bik'ehgo'ihí'nań nohwił daanłji doleeł, daałn'niiná' tsina'eełíí beh hiikainá' bíłhíí gowayú onákai. ⁷Tyrege' Ptolemáiszhi' nohwił da'iz'eel, áígee odlą' bee nohwił'íyú bił łch'í' yádaahiłti'go dałá'a jii bił naháataq. ⁸Iskaq hik'e Paul bił nahiikaihíí **Caesaréazhi'** nohwił onáda'iz'eel; áígee Philip, Jesus yá nagolńi, gosts'idi ha'ńilíí itah ńlńi; bigową yuńe' ohiikaigo bił naháataq. ⁹Bits'ke doo ndaanee dahíí díí'í, áí Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú yádaałti' l'é'e. ¹⁰Áígee naháataqo dá'annah godeyaago Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú yałti'i, Ágabus holzéhi, Judéage' nyáá. ¹¹Nohwaa nyáágo Paul biziz náidńlaago dabíí bikee ła'íí bigan kłyist'qoná' gánńiid, Holy Spirit gáníí, Jerúsalemgee Jews daanłńi nńee díí sis býyéehíí díí k'ehgo kídaabiłt'ohgo doo Jews daanłji dahíí yaa daabiłtéeh doleeł. ¹²Díí da'disiits'ąńá' nohwił ła'íí nńee áígee daagolńnił biłgo Paul, Jerúsalem yúdag donáh hela', daabiłn'niigo nádaahohiikaqah. ¹³Paul gánńiid, Hat'íí bighą daałchago shijii nńiigo ádaanołs'j? Shíí Jesus nohweBik'ehń bizhi'híí bighą Jerúsalemýú ha'ánshteeh, ła'íí dastsaahgo ndi shił dá bikh'eh. ¹⁴Ch'éh ádaałn'nií hik'e gádaade'ńiid, NohweBik'ehń hát'íńií bikísk'ehyú ágodoníi. ¹⁵Díí bikédé'go łch'í'da'siidlaago Jerúsalem yúdag ohiikai. ¹⁶Ínashood ła' Caesaréage' daagolńi bił ohiikai, áí **Mńason**, Cýprusgé' gólńi, doo áńińá' ínashood silńi, bigowayú bił nkai, án bił naháataq. ¹⁷Áíge' Jerúsalemýú nkainá' odlą' bee nohwił'isyú baa nkaihíí bighą nohwa'ahédaanzii'. ¹⁸Iskaq hik'e Paul bił ha'áhiikai James bich'í'; áígee ínashood yánazini dałá'adzaa. ¹⁹Łch'í' yádaałti'ná' Paul binkááyú doo Jews daanłji dahíí bitahyú Bik'ehgo'ihí'nań hat'íí áyíłlaahíí dałá'ago łk'é' gon'ąqo yaa yił nadaagosni'. ²⁰Díí daidezts'ąńá', NohweBik'ehń ízisgo at'éhi ńłji, daanńi, áíge' Paul gádaayíłńńiid, Isqą, nohwił'isn, Jews daanłńi

bitahgé' lǎ́ágo doo náhóltagyú da'osdlaq̄d; áí dawa Jews bich'í' begoz'aaníí dázhó n̄t'ée'go yikísk'eh ádaat'ee: 21 Áíná' naat'ídaanzí, Jews daanlíni doo Jews daanlíi dahíí bitahyú daagolínihíí, Moses nohwił ch'ídaagos'aaníí yó'odaadoł'aago nohwichagháshé doo **círcumcise** ádaał'íi da, ła'íí nohwi'at'e' doo bikísk'eh ádaanołt'ee da, biłńniigo bił ch'ídaagon'áah, nídaagołs̄jíd. 22 Hago'at'ée'gosha' ádaahii'ne'? Nnee lǎ́ágo dała'anē' doleek: kú n̄yaahíí yaat'ídaanzijih go'íí. 23 Áí bighā ádaaniłn'niihíí k'ehgo áñne': nohwitahyú n̄nee díí'í godn̄sinií yich'í' hadaagodile'go ndaagoz'ąą lę'e; 24 Ni ałdó' godn̄nsigo bił iłch'í'da'odołdlé'go bił nkáhgo ákú bá nadahín̄nił, bitsits'in l̄igaigo daiłshéhíí bighā: díí bee n̄nee dawa bich'í' bígózi doleek, naat'ídaanzí n'íí doo da'anii da, ndi begoz'aaníí bikísk'eh ánt'ée. 25 Áíná' doo Jews daanlíi dahíí da'osdlaq̄díí bich'í' naltsoos ádaasiidlaa gádaan'niigo, Ágádaat'eehíí doo be'ádaanołt'ee da nzhq̄, áíná' beda'okąq̄híí nastseedgo nadn'ái yaa hi'niłíí, ła'íí dił, ła'íí dawahá bize'da'ist'ooníí doo daałsąą da, doo nant'í' nach'ikai da ałdó'. 26 Áík'ehgo Paul n̄nee díí'ihíí yił okaigo iskaą hik'e godn̄nsigo yił iłch'í'áda'desdlaaná' da'ch'okąq̄h goz'ąą yunē' yił okai, godn̄nsigo iłch'í'ádaach'idle' ąq̄ł bengowáhíí bebígoziłhíí bighā, ła'íí dała'á nt̄íigo dahat'íłh̄ta Bik'ehgo'ih̄i'ñan' bá baa hi'né'híí ałdó' bebígoziłhíí bighā. 27 Gosts'idiskaaníí k'azhá ąq̄ł bengowáhná' Jews Asiagé' daagolíníí da'ch'okąq̄h goz'ąą yunē' Paul daayiłtsąq̄aná' n̄nee dawa yił daagoshkishgo Paul yił ndaazdeelgo, 28 Nádaadidilghaazhná' gádaanniid, Israel hat'í'í daanołíni, nohwich'odaan̄ni: Dín n̄neeh̄n̄ n̄nee dahot'éhé yił ch'ígó'aah ánágoldoh, Israel hat'í'í ła'íí begoz'aaníí ła'íí díí goz'aaníí bich'ą'yúgo ádaanołt'ee, daayiłniigo: dayúwehyú Greeks daanlíni ałdó' da'ch'okąq̄h goz'ąą yunē' yił okaigo díí godiyihgo goz'aaníí daayiłchq̄d. 29 (Dabi'íłtséná' k̄ih gozn̄ilyú Tróphimus, Éphesusgé' gólíni, yił na'aashgo daabo'íi ni'go, án Paul da'ch'okąq̄h goz'ąą yunē' yił o'áázh daanzíi ni'.) 30 K̄ih gozn̄ilgee n̄nee daagolíni dawa godikish nagodiidzaa ni', áígé' iłch'í' nád̄nk̄iigo dała'adzaa ni': áígé' Paul yił ndaazdeelgo da'ch'okąq̄h goz'ąq̄gé' ch'ídaabist'e'ná' ch'íná'it̄ihíí dagoshch'í' daada'deztaq̄ ni'. 31 Daabizil̄hee nkegonyaaná' siláada binant'a' Jerúsalem dahot'éhé godikish gozłíigo yaat'inzí: 32 Áík'ehgo dagoshch'í' siláada ła'íí binadaant'a' biłgo n̄nee dała'adzaahíí yich'í' gódah ch'ínk̄íí: áí n̄nee daayiłtsąq̄aná' Paul nyída'iz-haal n'íí dákehégo ádaisjíd. 33 Áígé' siláada binant'a'íí Paul yaa nyáago biłtsoodgo, Bésh hishbizhíí naki bee łibi'dołt'óh, nii; áígé', Hadn' át'íí, hat'íí hago áyíłaa? niigo yiká na'ódíłkid. 34 N̄nee dała'at'ééhíí ła' kogo ádaaniiná' ła'íí ła' hgo ádaanii: áík'ehgo godn̄ch'aadhíí bighā ch'éh yígołs̄ijihgo at'íigo, Siláada sinilyú bił dołkáh, n̄niid. 35 Gódah ch'í'itiinzhi' nyááná' n̄nee lǎ́ágo dała'at'ééhíí hadaashkeehíí bighā siláada dahdaabinłt̄jii. 36 N̄nee dała'at'ééhíí daadilwoshgo bikié' nálseeł, Daazołhee, daaniigo. 37 Paul k'ad siláada sinil yunē' yił ha'akáhná' siláada binant'a'íí gáyil̄ni, Nich'í' hasdziih néé? Siláada binant'a'íí gán̄íí, Greek biyati' bee yánłti' néé?

³⁸Ni Egyptgé' nnee nílni née, da'ílk'ehéná' nnee godikishgo díídn doo náhóltagyú nada'íltseedíí da'ígozłiyyú oyinil n'íí ni née? ³⁹Paul gáníí, Shíí Jew nshíí, **Cilicia** biyi' ízisgo kįh gozłilíí Társus golzeege' gonshłini: nánoshkaąh, ch'ík'eh nnee bich'į' hasdziih. ⁴⁰Siláada binant'a', Ch'ík'eh hadziih, yiłnłiidná' Paul gódah ch'į'itiingé' dahsziįigo nnee dała'at'ééhíí yich'į' na'ígizh. Doo hat'íí náhists'ąą daná' Hebrew biyati' bee yich'į' yałti' nkegonyaa.

22 ¹Nnee daanołini, shik'ífyú, ła'íí nibáyán daanołini, nohwiłáál ádá hasdziihíí ídaayesółts'ąą. ²(Hebrew biyati'íí yee hadziigo da'dezts'ąąná' dayúwehégo doo hat'íí náhists'ąą da: Paul gánłiid,) ³Shíí Jew nshíí, **Cilicia** biyi' kįh gozłilíí Társus golzeegee gosilíí, ndi dzaągee díí kįh gozłilgee shi'dihiilłna', begoz'aaníí daanohwitaa yikísk'eh ádaat'ee n'íí Gamálieł holzéhi shił ch'įgon'ąą, nohwíí ádaanołt'eehíí k'ehgo ndzilgo Bik'ehgo'ihį'nań bá sızíí ni'. ⁴Nnee ła'íí isdzáné Jesus yikísk'eh daayikahíí łıdaasht'ógo ha'áná'ılka'á yune' odaahiskaad ni', biniigont'éeego ádaansį, dak'azhá hishhaągo. ⁵Díí ánát'įidíí okaąh yebik'ehi da'tiséyú sitíni ła'íí nnee yándaaltihíí shídaagołsį: áí bik'isyú daanłini, Damáscusyú daagolłnihíí, bá naltsoos shaa daizłil, áík'ehgo ákú níyáá, Jesus yikísk'eh daayikahíí áígee daagolłnii' łıdaasht'ógo Jerúsalemyú bił nshkáh, biniidaagodilłne' doleelłhíí bighą. ⁶Damáscusyú dak'azhá nsháhgo ha'iz'ąayú shį, dahłko yaaká'gé' shich'į' nke'idindłáád. ⁷Áíígee hayaa nago'ná' yati' gáshłłniigo idisiits'ąą, Saul, Saul, hat'íí łąą bighą shiniigont'éeego áshińłsį? ⁸Áík'ehgo gádėniid, Hadń ánt'įi, shiNant'a'? Gánáshłdo'niid, Shiniigont'éeego áshińłsinihíí shíí ást'įi, Jesus, Názarethgé' gonshłini. ⁹Bił hishkaahíí ałdó' nke'dindłáádíí daayilłtsąą ndi izhii shich'į' yałti'íí doo daidezts'ąą da. ¹⁰Áík'ehgo gádėniid, Hago łąą áshne', sheBik'ehń? Jesus gáshłłniid, Nádnđáhgo Damáscusyú řńáh; ákú hat'íí ánléhíí aął baa nił na'goni' ndi at'éé. ¹¹Dážhó łigaigo nke'idindłáádłhíí bighą doo gosh'įi da silíłgo bił hishkaahíí Damáscusyú odaashizłqz. ¹²Ła' nnee Ananías holzéhi, begoz'aaníí yikísk'eh nłłigo Bik'ehgo'ihį'nań yidnłsini, Jews áíígee daagolłnii' dawa nłt'éeego baa yádaalt'įi, ¹³Áń shaa nyáágo shit'ahgee hizįgo gáshłłniid, Shik'isn Saul, go'įi nándleeh. Áík'ehgo dagoshch'į' gosh'įi násisdłłigo Ananías yiłłtsąą. ¹⁴Gánáshłdo'niid, Bik'ehgo'ihį'nań, nohwitaa n'íí daayokaąhń, hat'íinii' bígonsį doleelgo hanitłł, Nłt'éeego Anát'įiłłi hįłłtséhgo, ła'íí bizhiihíí dints'įhgo. ¹⁵Hat'íí h'íinii' ła'íí hat'íí dints'agii' nnee dawa áń bá baa bił nagolłni' doleel. ¹⁶Áík'ehgo hat'íí biba' síndaa? Nádnđáhgo nohweBik'ehń bizhi' bee bich'į' ánniigo baptize áni'dolłneh, áík'ehgo ninchó'íí yó'o'eel. ¹⁷Jerúsalemyú nánsdzaaná' da'ch'okaąh goz'ąą yune' oshkaąh nt'éeego shił ch'į'nah ágolzaago, ¹⁸Gáshłłniigo hįłłtsąą, Dahále, Jerúsalemgé' dagoshch'į' ch'įńńáh: shaa bił nadaagolłni'íí doo hádaat'įi da doleelłhíí bighą. ¹⁹Áík'ehgo gádėniid, SheBik'ehń, Jews ha'ánáłséh nagoz'ąą dahot'éhé daanodlaani' ha'áná'ılka'á baa hįńil, ła'íí nbída'niłłhaal

n'íí dabíí yídaagołsji: ²⁰Ła'íí Stephen, ná nagoln'i'íí nłíni, bidił idezjoolná' bit'ahgé' síz'íigo shił dábik'eh ni', hayíí daabizis-hiinihíí iká' daabi'ííhíí bá biñádesh'íí ni'. ²¹Áíge' gánashíłdo'n'iid, Dahnñáh: nzaadyú doo Jews daanlii dahíí bich'í' nideł'a'. ²²Nñee dała'adzaahíí bídaayést's'ąą lẹ'e, ndi díí yee ánniidxná' nádaadidilghaazhgo gádaanniid, Yúwehyú, daazołhee: nñee ga'at'éhihíí ni'gosdzán biká' doo hínaa bik'eh da. ²³Nádaadidilghaazhgo iká' daabi'ííhíí dahnadaí'ah, ła'íí łeezh hadag daiki', ²⁴Áík'ehgo silááda binant'a' da'tiséyú sitíni, Silááda sinilyú bił nołkáh, biłnñiid, ła'íí habída'ołhaałgo nahódaadołkid, hat'íí bighą baa daadilwoshíí bígonoz'íih. ²⁵Áíná' lídaabist'łqoná' Paul silááda dała'á gonenadín binant'a'í bit'ahgee siziiníí gáyíłnñiid, Nñee Roman nłíni doo baa yá'iti'íí habí'íłhaałgo ná goz'ąą née? ²⁶Silááda binant'a'í díí yidezts'ąąná' silááda binant'a' da'tiséyú sitíni yich'í' oyáágo gáyíłnñii, Hago ánn'e'go lán? díń nñeehn Roman nłíni łaą. ²⁷Áík'ehgo silááda binant'a'íí Paul yaa nyáágo gáyíłnñii, Shił nagoln'í, ya' Roman nłííí née? Paul gán'íí, Ha'aa. ²⁸Silááda binant'a'í gánádo'n'iid, Roman nshłiiníí ląągo bighą nahan'íli at'éé. Paul gán'íí, Shíí dá Roman nshłiigo gosilíni ánsht'ee. ²⁹Áík'ehgo k'ad nabídaadiłkid n'íí bich'ą' nádnkji: ła'íí silááda binant'a'í ałdó', Paul łhist'ooníí, Roman nłiigo yígołsjiđhíí bighą tsíđolyiz. ³⁰Iskąą hik'e silááda binant'a'í hat'íí bighą Jews daanłíni baa dahdaagoz'aaníí da'anii yígołsjiđ hat'íígo, k'ena'b'í'ahná' okąąh yedaabik'ehi itisyú nadaandeehi ła'íí yándaaltihí, Dała' ałñéh, daayiłnñiid, áík'ehgo Paul yil gódał ch'í'áázhgo yándaaltihíí biyahzhí' yil nn'áázł.

23 ¹Paul yándaaltihíí da'as'ah yineł'íidná' gán'íí, Nñee daanołni, shik'isyú, díí jjižhí' ngont'ígo Bik'ehgo'ihí'nań shineł'íigo nł't'éego ánasht'íłł bígonsji go hinshnaa. ²Okaąh yebik'ehi da'tiséyú sitíni, Ananías holzéhí, bit'ahgee naziiníí, Bizadaalts'j, daayiłnñii. ³Áík'ehgo Paul gábiłnñii, Dá'ík'á'gee zhą figaigo ánálzaahi nłíni, Bik'ehgo'ihí'nań nił hayaa nałts'j go'íí: begoz'aaníí bee shaa yánłti'go dahsíndaa née, áíná' begoz'aaníí doo bikísk'eh ánt'éé dago nik'ehgo shi'đolts'j? ⁴Bit'ahgee naziiníí gádaabiłnñii, Bik'ehgo'ihí'nań bi'okąąh yebik'ehi da'tiséyú sitíni ncho'go baa yánłti' née? ⁵Paul gánádo'n'iid, Shik'isyú, okąąh yebik'ehi da'tiséyú sitíni nłií ląáhíí doo bígonsj da ni': nohwíí nohwihat'í'í binant'a' doo ncho'go baa yádaalt'í' da le', niigo bek'e'eshchij. ⁶Nñee ła' Sádducees daanliigo ła'íí **Phárisees** daanliigo Paul yígołsjiđná', yándaaltihíí yich'í' gán'íí, Nñee daanołni, shik'isyú, shíí Phárisee nshłií, Phárisee nłíni biye' nshłií: nanezna'íí naadiikáh hoshłłąhíí bighą shaa yá'iti'. ⁷Díí ánniidxná' Phárisees daanliiníí ła'íí Sádducees daanliiníí łahada'dit'áh nkegonyaa: áík'ehgo nñee dała'at'éehíí nakiyú iłk'ékai. ⁸Sádducees, Nanezna'íí doo naadiikáh da, Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á yaaká'gé'hi dagohíí spirit ta doo ła' golłí da, daanii: áíná' Phárisees daanłinihíí, Áí golłí, daanii. ⁹Áík'ehgo nawode hagołdog: begoz'aaníí ye'ik'eda'akłhíhi Phárisees yil daagot'iiníí daahiz'j go gádaanii, Díń nñeehn doo hat'íí ncho'í'í ye'adzaa dago bídaagosiilzjiđ: spirit dagohíí Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á yaaká'gé'hi bich'í' yałti' lẹ'eyúgo, doo Bik'ehgo'ihí'nań bich'í' nadaagonłkaad da ndizhoq. ¹⁰Łahada'dit'áh

n'íí hagowáh nkegonyaaná' silááda binant'a' Paul dánko ilk'ídaach'idzijs he'at'éé nzigo, silááda, Ákú dolkángo baa hadaanolteehgo nol'jahyú bíl nádolkáh, daayih̄nii. ¹¹Iskaq̄ t'é' hik'e Jesus Paul bit'ahgee sizjina' gáníí, Paul, bidag ánt'éé: Jerúsalemýú shaa nagosín̄ni' h̄íí k'ehgo Romeyú áldó' shá nagoln̄í' doleét. ¹²Jj̄i gozljina' Jews daanliiníí la' ndaagoshchij̄go, Paul daayizes-hij̄zh̄i' doo da'yaago, doo da'idlaago ádándaagost'áq. ¹³Ndaagoshchiiiníí dizdin bitisyú hilt'ee lé'e. ¹⁴Okaq̄h yedaabik'ehi itisyú nadaandeehi la'íí Jews yánazini yich'í' okaigo gádaayih̄nii, Ndzilgo ádándaagosiit'áq, Paul daazeldij̄zh̄i' doo da'iddaq̄ dago. ¹⁵Áík'ehgo nohwíí la'íí yándaaltihíí bílgo silááda binant'a'í bich'í' ch̄'niin̄i daadoł'aah nohwaa yił nolkángo, dayúweh na'ídaadołkid k'a'at'éégo: nohwíí al'k'iná' biba' nahátaq̄, daazildeego dénohwit'ah dahiyaago. ¹⁶Paul daazilheego yiba' naháztaaníí Paul bilah bizhaazhé yaat'ínzjina' Paul silááda sinilyú yich'í' oyáago yił nagosni'. ¹⁷Áík'ehgo Paul silááda dał'a'á gonenadín binant'a' la' yushd'é' yiłniigo gáyih̄nii, Dín n̄nee áníí naghahn̄ silááda binant'a' da'tiséyú sitini bich'í' bíl n'áash: yił nagoln̄í' hat'ííh̄íí bigh̄. ¹⁸Silááda binant'a' yaa yił n'aazhná' gáníí, Paul, ha'ásitini yushd'é' shiłn̄niidgo, Dín n̄nee áníí naghahn̄ hat'íí sh̄i nildishniin̄i niłniigo bich'í' bíl n'áash, shiłn̄ni. ¹⁹Áík'ehgo silááda binant'a' dasahn nabidil'kid yune' obiiłq̄z, Hat'íí baa shił nagoln̄í'go lán? biłn̄ii. ²⁰Paul bidá'áhn̄ gáníí, Jews daanlini iskaq̄ n̄nee yándaaltihíí bich'í' Paul bíl n'aash daaniln̄niin̄i, daan̄iigo ndaagoshchij̄, n̄t'éégo baa na'ódiłkidíí k'a'at'éégo. ²¹Áíná' baa godeno'áah hela': n̄nee dizdin bitisyú hilt'éégo daazilheego yiba' naháztaq̄, Paul daizes-hij̄zh̄i' doo da'yaago, doo da'idlaago ndzilgo ádándaagost'áq: áík'ehgo, Ha'aa, n̄niih̄íí yiba' naháztaq̄. ²²Áík'ehgo silááda binant'a' n̄nee áníí naghahn̄, Shił nagosín̄ni'íí hadn̄ bíl nagoln̄í' hela', yiłn̄niidná', Nádn̄dáh, yiłn̄niid. ²³Áíge' silááda dał'a'á gonenadín binant'a' naki yushd'é' yiłn̄niidgo gáyih̄nii, Silááda naki gonenadín, la'íí h̄íí bee silááda daanliiníí gosts'idin, la'íí silááda bésh yee nadaagonlkaadíí naki gonenadín dagoshch'í' **Caesaréayú** dahnádiłséhgo áhłéh, t'é'go ngost'ái bik'ehenkéézgo; ²⁴Paul áldó' h̄íí bíl hiltéhíí bá ilch'í'hołéh, áík'ehgo Félix, nant'ánchañ, baa bíl nolkáh. ²⁵Díí k'ehgo áníigo Félix yich'í' k'e'eshchij̄: ²⁶Shíí Cláudius Lysias nshłni Félix nant'ánchañ, ízigo ánt'éhi, Gozhóq̄, nildishniigo nich'í' k'e'eshchiih. ²⁷Dín n̄neeh̄n Jews daanlini la' daabiłtsoodgo nabizil'hee nt'éégo Roman n̄nee nlij̄ lq̄áhíí bigosil'jidgo silááda kú bíl nshkaigo bich'á' r̄daadihiil'it̄i. ²⁸Hat'íí bee baa dahgost'aaníí bigonsj̄ hasht'íigo bá yándaaltihíí baa bíl ni'ááz. ²⁹Dabíí yehahas'aaníí bik'izh̄i' baa dahgost'áq lq̄ágo bigosil'jid, ndi ha'ásitiniin̄i dagohíí da'itsaahíí doo la' bee bángot'áq da. ³⁰Dín n̄neeh̄n zideego yaa ndaagoshchiiiníí baa shił nagosni'ná' dagoshch'í' nich'í' oł'a', hayíí baa dahdaagoz'aaníí niñáál baa nadaagodoln̄ih̄i bıldishniigo bándaaagosii'áq. Da'ái zh̄á nich'í' k'e'sh̄ilch̄ij̄. ³¹Áík'ehgo silááda ádaabiłdo'niidhíí k'ehgo t'é'yú Antipatrisyú Paul yił okai. ³²Iskaq̄ hik'e siláádahíí sinilyú nákaína' h̄íí bee silááda daanliiníí Paul yúweh yił okai: ³³Áí **Caesaréayú** hikainá' nant'ánchañ naltsoos yaa daistsooz, Paul áldó' yaa yił hikai. ³⁴Naltsoosíí yozhi'ná', Ni' hat'íí golzéhi biyi' gonlini, niigo Paul nayidil'kid. **Cilciagé'** gólligo yígosiłidná', ³⁵Gáyih̄nii, Naa dahdaagoz'aaníí

hikaigo naa yashti' ndi at'éé. Hérod yánáltih goz'agee Paul siláada bináadaadz'iggo ngon'áá.

24 ¹Áigé' ashdla'iskaaní bikédé'go okaqah yebik'ehi da'tiséyú sitíni, Ananías holzéhi, ła'íí Jews yánazíni biłgo hayaayú hikai, nnee, Tertúllus holzéhi, bá yadaakti'go yił hikai, án Paul bee baa dahgost'aaní nant'ánchań yaa yił nagolni' doleełgo. ²Paul yiká ánniidná' Tertúllus baa dahgo'aa nkegonyaa gáníigo, Nigha nohwini' ilch'i'gont'éé, ła'íí nohwitahyú ncho' n'íí nlt'éégo ánándlaa, ³Áí dawahn ła'íí dahayú ba'ahédaandzi, Félix, ízigo ánt'éhi. ⁴Niłgoch'oba'go ayáhago nich'i' hasdzihií idínłts'aago nánoshkaqah. ⁵Dín nneehń baa nagont'ogíí nliigo bídaagosiilziid, Jews daanlíni ni' dahot'éhé biká' daagolíníí yił daagołkizh, ła'íí Nazarénes daanlii zhinéego yásizíni bídaagosiilziid: ⁶Da'ch'okaqah goz'aq yune' gołchoqoh nt'éégo bił ndaasiideel: nohwí benagosiil'aaní bee baa yadaasiilti' doleeł ni'. ⁷Ndi Lysias, siláada binant'ań, nohwaa nyáago hagoshkéhego nohwilák'e hayidziiz ni'. ⁸Baa dahdaagoz'aaní naa hikáhgo, niigo ngon'áá: dá ni nahidńłkidgo hat'íí bigha baa dahdaagoziit'aaní dawa bigonłsih doleeł. ⁹Jews daanlíni aldo' díí aníhíí da'anii aníí daanniid. ¹⁰Nant'ánchań nab'i'gizhná' Paul yałti' nkegonyaa gáníigo, Doo alch'ídn łegodzaa dago díí hat'i'íí bá yánáltihíí nliigo bigonłsihíí bigha shił gozhóogo ninadzahgee ada hasdziih: ¹¹Díí bigonłsih, nakits'adah iskaqaná' Jerúsalem yúdag oshkaqahyú níyáá ni'. ¹²Áigee da'ch'okaqah goz'aq yune', ła'íí Jews ha'ánáséh goz'aq yune', ła'íí kih goznilyú ła' bił łaaha'disht'áhgo doo hadń sho'ii da ni', ła'íí nnee bił daagodikishgo doo hadń sho'ii da ni': ¹³Shaa dahgoz'aaní daazhógo ágolzéhi. ¹⁴Áiná' díí nich'i' ada nagoshni', Jesus bikísk'eh da'ch'okahíí, okaqah bee sahngo na'ádi'nilíí daabiłdi'niihíí, áí itah nshíi, bich'á'gé' nnee silínií Bik'ehgo'ihinań daayokaqah l'é n'íí hoshkaqah, begoz'aaní bee nohwá ngot'aq n'íí ła'íí Bik'ehgo'ihinań binkááyú na'iziidi n'íí bek'e'shchiinií dawa hoshdlaq: ¹⁵Nlt'éégo ádaat'eehíí ła'íí doo dábił'ehyú ádaat'ee dahíí nanezna'gé' naadiikáh doleełíí áí nnee yiká daadéz'iihíí shíí aldo' Bik'ehgo'ihinań binkááyú biká' desh'ii. ¹⁶Áigé' dawahn Bik'ehgo'ihinań ła'íí nnee aldo' daashineł'iiigo nlt'éégo ánásht'iiłgo bigonł doleełíí bigha ndzilgo nabik'i'isiid. ¹⁷Da'kwíí łegodzaahí bikédé'go tédaat'iyehíí hat'ihíta baa daanshné'go, ła'íí Bik'ehgo'ihinań hoshkaqahgo hat'ihíta baa nshné'go bił ní't'íí bich'i' násdzaa. ¹⁸Díí bee ánásht'iiłná' da'ch'okaqah goz'aq yune' godnłsiigo ilch'i' áde'dinshdlaago, doo shinaayú nnee ląágo dała'adzaa da, doo godnch'áad dago Jews daanlíni ła' Asiagé' daagolíníí shaa hikai ni'. ¹⁹Áí hat'ihíta bee shaa dahdaago'aayúgo nińáál shaa dahdaago'aago kú híkáhgo dábił'eh. ²⁰Dagohíí yándaaltihíí shaa yadaakti' n'ná' hago'at'éégo ncho'go ánát'iidíí shídaagołsiidíí, nnee kú nich'i' hikaihíí yaa nadaagolni'go dábił'eh, ²¹Díí dała'á zhá doo bił dábił'eh da ni', bitahyú síziigo nádidishghaazhgo gádéniid n'ná', Nanezna'íí naadiikáhíí hoshdlaqahíí bigha díí jii nohwináál shaa yá'iti'. ²²Áí

Félix yidezts'aqaná', Jesus bikísk'eh da'ch'okahíí nlt'éégo yígotsihíí bigha gáníí, Dét'ihégo Lýsias, siláada binant'a'íí, kú nyáágo bá ngonsh'aa ndi at'éé. ²³Áíge' siláada gonendín binant'a'íí gáyilnii, Paul binádín'íí, ndi lahgee dabíí hát'ííyú naghaa le', la'íí bit'eké baa nákáh nnizhoo, hat'íhíta yídn nliiníí baa nádain'égo nnizhoo. ²⁴Da'kwíí iskaaníí bikédé'go Félix bi'aad Drusílla, Jew nlní, yíl n'áázgho Paul yiká o'íí'a', ák'ehgo Christ ch'odlaqahíí yaa yałti'go daidezts'aq. ²⁵Dábik'ehyú ánách'ot'ííłíí, la'íí ádaagoch'idzaaníí, la'íí yunáásyú kaa yá'iti'íí yaa yałti'go Félix ditlidgo tsídolyizgo gáníí, Dák'ad yúwehyú dahnnáh, dahagee dábik'ehgee níká ánádeshne' ndi at'éé. ²⁶Ndi yiká oná'il'aa nt'éégo ilch'i' yałti', Paul ch'ínánshteehíí bigha zhaali shaa yiné' shí nzi lé'e. ²⁷Naki łegodzaahíí ch'ígóyáaná' Félix nant'ánchañ n'íígee Pórcius Féstus nant'ánchañ silíj; ák'ehgo Félix Jews daanlíni bił dádaabik'ehyú ashne' nziigo Paul dáha'ásitij nt'ééná' óyáá.

25 ¹Féstus ni' yánant'aa doleelí biyi' nyáána' taagiskaaníí bikédé'go **Caesaréage'** Jerúsalem yúdag oyáá. ²Okaqah yedaabik'ehi da'tiséyú sitíni la'íí Jews daanlíni ádn nazínihií Paul bee dahdaagost'aaníí Féstus yaa yíl nadaagoln'i'ná nádaayokaqah, ³Paul Jerúsalemyú dol'áá, daabiłniiid, higaałgo daayizilheego ndaagoshchijiná'. ⁴Áiná' Féstus gánniid, Paul, Caesaréayú t'ah bi'dota' ni', shíí dák'adégo ákú nádésdzá. ⁵Ák'ehgo nohwitahyú nohwá nadaant'aahíí bił nádóshkáh, áígee nneehń ncho'go adzaayúgo ch'ík'eh baa nadaagoln'i'. ⁶Féstus itah sidaago gonenan bitisyú iskaq, áíge' Caesaréayú onádzaa; ákú iskaq hik'e yánáltihíí dahnándaahgee dahnezdaago, Paul yushdé' bił nołkáh, nniid. ⁷Ákú nyáána' Jews Jerúsalemgé' hikaihlíí binaayú nadaazij, daazhógo ágolzeego, Doo ałch'ídn déncho'go adzaa da, daabiłniigo baa dahdaagoz'aq. ⁸Paul ádá hadzii gáníigo, Jews yenagos'aaníí, dagohíí da'ch'okaqah goz'aaníí, dagohíí **Caesar** ndi doo hago ashłaa da. ⁹Áiná' Féstus, Jews daanlíni bił dádaabik'ehyú áshneh' nziigo Paul gáyilnii, Ya' Jerúsalem yúdag núnahgo ákú shináál naa dahgoz'aaníí bigha naa yá'iti' hánt'íí née? ¹⁰Paul gáníí, Caesar bá yánáltihíí bidáhgee sízíl, da'áígee shaa yá'iti'go dábik'eh: Jews daanlíni doo déncho'go ánásh'tííł dahíí nlt'éégo bígonłsí. ¹¹Ncho'go ánásh'tííł lé'eyúgo hat'íí bigha dastsaahgo ásdzaayúgo dastsaahíí doo bich'á' ch'a'oshgheed at'éé da; bigha shaa yá'iti'íí doo hat'íí dayúgo, doo hadń Jews daanlíni yaa shaa dino'aa at'éé da. Caesar shaa yałti'go hasht'íí. ¹²Ák'ehgo Féstus, yíl nant'án daanliiníí ilch'i' yádaałti'ná' Paul gáyilnii, Caesar naa yałti' hánt'íí, ák'ehgo án bich'i' núnáh doleel. ¹³Da'kwíí iskaaníí ch'ígóyáaná' Agríppa, ízisgo nant'án nlní, la'íí Berníce biłgo Féstus, kozh'i' nant'án silíjhií bigha, Caesaréayú yaa n'áázh. ¹⁴Ákú sikeego ląágo bedaizkaqaná' Féstus Agríppa Paul yaa yíl nagosni' gáníigo, Nnee la' dá ha'ásitij nt'ééná' Félix onádzaa ni': ¹⁵Jerúsalemyú sídáána' Jews bi'okaqah yebik'ehi itisyú nadaandeehi la'íí Jews yánazíni, áí nneehń yaa shił nadaagosni', Bá ngono'aah, daaniigo.

¹⁶Gádaabiłdéniiid, Nnee baa dahgost'aaníí hayíí baa dahdaagoz'aaníí doo baa yádaałt'íégo, ła'íí baa dahgost'aahíí bighą dá doo ádá hadziihé yó'olt'e'go Romans daanliiníí doo áfk'ehgo daagoz'aą da. ¹⁷Áík'ehgo baa dahdaagoz'aaníí kú hikainá' doo nt'ah nsigo da, iskaą hik'e yánáltihíí dahnándaahgee dahnídáágo, Yushdé' nneehń bił nołkáh, déniid. ¹⁸Baa dahdaagoz'aaníí daahizí'ná' nchọ'go ánágot'jilíí bee baa dahdaago'aa shi niizíí', ndi doo hwaa da: ¹⁹Dabíí daabi'okaąahíí yaa łahada'dit'áh ła'íí nnee ła' Jesus holzéhi daztsąą n'íí Paul yaa nagoln'i'yúgo, T'ah hínaa, niihíí áldó' yaa łahada'dit'áh. ²⁰Díí k'a'at'ééhíí hago'at'éégo baa yashti' shihíí doo bígonsi dago, Jerúsalemyú nńáh hánt'jii née, ákú naa yá'iti'yú? bíkdéniid. ²¹Áíná' Paul gáshiłnńiid, Augústus, nant'án da'tiséyú sitíni zhá shaa yałti'go hasht'jii, áík'ehgo Caesar bich'i' ol'a'zhi' binádaadeł'jii, daabiłdéniiidgo bá ndaagosii'ąą. ²²Agríppa Féstus gáyilńii, Nneehń dabíí yałti'go dists'fh hást'jii. Féstus gáníí, Iskaągo nts'fh ndi at'éé. ²³Iskaą hik'e Agríppa ła'íí Berníce biłgo baa da'oln'igo n'áázh, siláada yánadaant'aahíí ła'íí kiih goznilgee nnee itisyú nadaandeehíí biłgo dała'ánách'it'jiih goz'aą yune' yił onalsáą, áigé' Féstus bik'ehgo Paul yił ha'ákai. ²⁴Féstus gáníí, Agríppa, ízigo nant'án nłni, ła'íí kú neheskaihíí daanohwigha, díń nneehń daal'jii ako, dzaągee Jews daagol'ínií dawa ła'íí Jerúsalemyú daagol'ínií áldó' daadilwoshgo gádaashiłńii, Díń nneehń doo hínaa bik'eh da. ²⁵Áíná' bighą da'itsaahíí doo ła' yee adzaa da łaągo bígosilńiid, ła'íí dabíí gáshiłnńiid, Augústus, nant'án da'tiséyú sitíni shaa yałti'go hasht'jii, áík'ehgo ákú bich'i' dish'aago ngon'i'ąą. ²⁶Áíná' shinant'a' bich'i' doo hat'íí baa bek'e'eshchii da. Ái bighą nohwaa bił ni'áázh, ni zhá Agríppa, ízigo nant'án nłni, naa bił ni'áázh, áík'ehgo nahádaadelkidíí bikédé'go shinant'a' hat'íhíta baa bich'i' k'e'eshchii doleeł. ²⁷Ha'ásitiiníí hat'íí bee baa dahgost'aaníí doo bígoziné dago deł'a'go doo shił bik'eh da, shíí.

26 ¹Agríppa Paul gáyilńii, Ádá hadziihgo naa godet'aą. Áík'ehgo Paul na'ígizhná' ádá hadzii, gán'igo: ²Agríppa, ízigo nant'án nłni, Jews daanliiníí yee shaa dahdaagoz'aaníí dawa díí jii nińáál bee ádá hasdziihíí baa shił gozhó: ³Jews daanlíni bi'at'e' ła'íí łahada'dit'áhíí nłt'éégo bígonłshíí bighą: nłt'éégo shíyínłts'aą, nánoshkaąh. ⁴Jerúsalemgee bił nłt'í'íí daagol'ínií bitahyú ishkiin nshłjii ni', áigé' yushdé' godezt'i'go hago'at'éégo hinshnaahíí Jews daanlíni dawa yídaagołsi. ⁵Doo ánií shídaagołsi da ni', shá hadaadziih hádaat'jiiyúgo, **Phárisee** nliigo, Phárisees daandliiníí nohwí'okaąh itisgo daidnłsiníí yikísk'eh hínaa ni', daashiłńii doleeł ni'. ⁶Daanohwitaa n'íí Bik'ehgo'ihí'nań bándagoz'aą n'íí hoshdlaąhíí bighą shaa yá'iti'go kú sízjii. ⁷Díí Bik'ehgo'ihí'nań ngon'áanií begolne'go nohwíí nakits'ádahyú hahiit'í'íí dájii biigha dát'é' biigha nłdzilgo Bik'ehgo'ihí'nań daahohikaąh. Díí oshdlaanií Jews daanlíni shaa dahdaagoz'aą, Agríppa, ízigo nant'án nłni. ⁸Bik'ehgo'ihí'nań nanezna'íí naadaayihil'nahíí hat'íí bighą doo daaholdlaą hádaalt'jii da? ⁹Jesus, Názarethgé' gólíni, bizhi'

bich'á'zhí'go dashíí ánásh't'ííłgo dábi'k'eh nsí ni'. ¹⁰Áík'ehgo Jerúsalemyú ágásdzaa: okaqah yedaabik'ehi yánadaant'aahíí bik'ehgo Jesus daayokaqahíí lą́ągo ha'áhálkaad ni'; la'íí natseedgo bándagot'a'íí, Ha'aa, dishniigo bá da'isoh ni'. ¹¹Jews ha'ánátséh nagoz'ąą yune' lahgee biniidaagodinsí ni', Jesus ncho'go yaa yádaakti'go ádaashle' ni'; la'íí dázho bik'edaadinshniigo doo Jews daanlii dahíí bik'ih nagoznilyú ndi biniidaagodinsí ni'. ¹²Ágánásh't'ííłgo okaqah yedaabik'ehi itisyú nadaandeehi shaa daagodez'ąą, Ti'í ákú nínáh, daashilniiidgo Damáscusyú óyáá. ¹³Ízisgo nant'an níníni, hishaalyú ha'iz'ąago shíí la'íí bił hishkaahíí biłgo nohwinayú ch'ígona'ái be'idindláádíí bitisgo yaaká'gé' nohwich'í' nke'dindláád ni'. ¹⁴Daanohwigha hayaa nandeená' Hebrew biyati' k'ehgo yati' gáshilniigo idisiits'ąą, Saul, Saul, hat'íí lą́ą bighą shiniigonł't'éégo áshinł'si? Tsjik'ihíí bee nıts'i'ishgo'yúgo dayúweh t'ąązhi' hóntalyúgo dayúweh dáni ídída'nł'ni'. ¹⁵Gádéniid, Hadn'ánt'íí, shiNant'a'? Gáshilniiid, Shiniigonł't'éégo áshinł'sinihíí shíí ásh't'íí, Jesus honszéhi. ¹⁶Nádnáhgo hizii: díí bighą nił ch'í'nah ádeshdlaa, shá na'iziidgo hanıłt'íí, hago'at'éégo shinkł'saaníí la'íí hat'íí nił ch'í'nah ádidishliił'íí shá baa nagolnı' doleełgo; ¹⁷Jews daanliiníí la'íí doo Jews daanlii dahíí áldó' bich'á' niishteeh, doo Jews daanlii dahíí bich'í' nidish'aa, ¹⁸Bináá got'íigo ánádaadle'go chagolheelgé' idindiinzhí' ánáda'ne'go, la'íí Satan nadaabiłaaahíí bich'á'yúgo Bik'ehgo'ih'i'nań bich'í' ánáda'ne'go bincho'íí bich'á'zhí' ádaile', la'íí daashodlaqahíí bee hadaadeszaahíí bitah daanlii doleełhı bighą bich'í' nidish'aa. ¹⁹Áík'ehgo Agrıppa, ízisgo nant'an níníni, díí yaaká'gé' shıł ch'í'nah ágolzaahíí da'áshilniiyú ásdzaa: ²⁰Damáscusyú daagolnı'ni íłtsé, áigé' Jerúsalemyú daagolnı'ni, la'íí ni' Judéa dahot'éhé biyi'yú daagolnı'ni, la'íí doo Jews daanlii dahíí áldó' gádaaldishni, Nohwincho'íí bich'á'yúgo ádaat'ne'go Bik'ehgo'ih'i'nań bich'í' ánádaat'ne', la'íí nohwincho'íí bich'á'yúgo ádaaldzaahíí dábel't'eego ánádaat'ííł. ²¹Díí bighą Jews daanlii da'ch'okaqah goz'ąą yune' shıł ndaazdeelgo daashizılheego ch'éh ádaat'íid ni'. ²²Díí jii'zhí' ngońt'í'go Bik'ehgo'ih'i'nań shich'oniigo kú sízıí, nnee doo ízisgo ádaat'ee dahíí, ízisgo ádaat'eehíí biłgo Bik'ehgo'ih'i'nań binkááyú nada'iziidi n'íí la'íí Moses be'ágońe' daanii n'íí zhá baa nagoshni'go gádaabiłdishni: ²³Christ biniigodilne' doleeł, la'íí da'ıłtsé daztsaągé' naadiidáhıí nlii doleeł, be'idindı'nií Jews daanliinı'ni la'íí doo Jews daanlii dahíí yił ch'í'nah áyıl'si doleeł. ²⁴Ágáníigo ádá yałti'ná' Féstus nawode gánniid, Paul, niini' édił ląą; lą́ągo ígonł'aanı'ni niini' édiłgo áníłlaa ląą. ²⁵Paul gánádo'niid, Féstus, ízisgo ánt'éhi, doo shiini' édił da: da'anii ágot'eehı' shiini' golı'igo baa yashti'. ²⁶Ízisgo nant'an níníni, díí baa yashti'íí bígonł'sı, doo hat'íí t'ąązhi' be'ánsht'ee dago nich'í' yashti'; díí dahot'éhé bígonł'si; doo la' nagont'ı' dayú ba'ánágot'íidhı' bighą. ²⁷Agrıppa, ízisgo nant'an níníni, Bik'ehgo'ih'i'nań binkááyú nada'iziidi n'íí hondląą née? Hondląągo nígonł'si. ²⁸Agrıppa Paul gáyıl'ni, Ínashood hishłeehgo dásdozhá shiini' shá ágonlaa. ²⁹Paul gánádo'niid, Doo dásdozhá da, da'anii odlanı' nı'li doleeł, doo dáni zhá

da, áíná' díí jii daasidezts'aaníí dawa da'ánsht'eehíí k'ehgo ágát'ée doleel, dishniigo Bik'ehgo'ihí'nañ hoshkaqah, díí líshi'dest'ooníí zhá dahgo. ³⁰Paul ánniindná' ízísigo nant'án, la'íí nant'ánchañ, la'íí Berníce la'íí yíí naháztaaníí bílgo nádiikai. ³¹K'ihzhí'yú niikaigo gádaaíłdí'nii, Díñ nneehñ bigha datsaahíí dagohíí bigha ha'á'istiiníí doo ye'ánát'íid da laa. ³²Agríppa Féstus gáyíłnii, Díñ nneehñ ch'ínádzá doleel ni', **Caesar** doo yaa ádet'aa dayúgo.

27 ¹Italyú nohwił dahdez'eelgo nagot'aaná' Paul, la' ha'áshijeedíí bílgo siláada dañan gonenadín binant'a', Július holzéhi, binádaadéz'íi doleelgo baa ni'nil, án siláada Augústus yánant'aahíí itah nlii. ²Tsina'eełíí Adramýttiumgé' Asia bitábaq zhinéeyú k'ad des'éli bih hiikaigo nohwił dahda'n'eel; Aristárkus, Macedónia biyi' Thessalonicagé' gólíni, bíł dekaí. ³Iskaq hik'e Sidon golzeegee nohwił nda'iz'eel; áígee Július Paul yaa ch'oba'go, Nit'eké bich'í' nñángo nł'éeego ádaaniisj le', bíłnñiid. ⁴Áíge' nohwił dahnáda'n'eelna' Cýprus bit'ahyú isht'agonch'iidyú nohwił ch'ída'iz'eel, nohwich'í'go nch'iidhíí bigha. ⁵**Cilícia** la'íí Pamphýlia bit'ahyú túnteel biyi' nohwił ch'ída'iz'eel, áíge' Lýcia biyi' kñh gozníłí Mýra golzeezhí' nohwił nda'iz'eel. ⁶Áígee siláada gonenadín binant'a' tsina'eełí Alexándriagé'ihí Italyú dez'éli yaa nyáágo, Beh hołkáh, nohwiłnñiid. ⁷Dátaqadégo nohwił da'o'olgo doo ałch'ídn nohweda'iskaq da, nohwich'í' nagont'ogo, ni' tayi' dahgoz'áni **Cnidus** golzéhi bit'ahzhí' nohwił ch'ída'iz'eel, nch'iidhíí bigha doo dayúweh nohwił da'o'ol bik'eh dago Salmóne bitis Crete bit'ahyú isht'agonch'iidyú nohwił ch'ída'iz'eel; ⁸Nohwich'í' nagont'ogo tábaq zhinéé nohwił da'o'olgo Fair Havens golzeezhí' nohwił nda'iz'eel, kñh gozníł Laséa golzeehíí bit'ahyú. ⁹Nohwich'í' nagont'ogíí bigha, la'íí daagodnłsigo dáshiná' da'ch'okqaqahíí ałk'iná' bitis ch'ígóyááhíí bigha íł'o'ohíí bégódzid ni', áík'ehgo Paul gádaabíłnii, ¹⁰Shik'isyú, díí bígonsj, nohwił da'o'olyú tsina'eełí la'íí daayogheelíí bich'í', nohwíí dó' nohwich'í' nadaagont'og doleel. ¹¹Áíná' siláada gonenadín binant'a'n, o'ohíí yebik'ehñ la'íí tsina'eełí bíyéé gólíín zhá óyésts'aa, áíná' Pauln doo óyésts'aa da. ¹²Tsina'eełí nná'í'olgee doo nohwehai bik'eh dahíí bigha ch'ílaqago gádaañii, Nohwił da'o'ol le', dáhago'at'éeego **Pheníceyú** niikáh, áígee nohwehai doleel, daanzigo; Pheníce aí Crete biyi' goz'aa, áígee tsina'eełí nna'ol northwestzhí'go la'íí southwestzhí'go ch'ígót'í. ¹³Hayaagé' taqadégo nch'iidná', nohwá íts'íid daanzigo, bésh ndaazíí tsina'eełíí bee dahast'ó n'íí ihnádaiz'aaná' Crete bibahyú bíł ch'ída'iz'eel. ¹⁴Dét'íhék'e tsina'eełí hłch'í'cho bíł hayaa, Euroclýdon holzéhi. ¹⁵Nawode desch'iidhíí bigha tsina'eełíí doo hłch'í'dázhzhí' dahdi'eel da, dabiini'yú dez'eel lé'e. ¹⁶Ni' táyi' dahgoz'áni ałch'íséhi, Cláudia golzéhi, bit'ahyú isht'agonch'iidyú nohwił ch'ída'iz'eelgo tsina'eełíí ałch'íséhíí da'ónanta tsina'eełíí nchaahíí bit'ahyú ndaiz'aa: ¹⁷Áíge' tsina'eełíí nchaahíí biká'yú dahdaiz'aaná' bésh hishbizhíí nchaahíí tsina'eełíí bik'ídesdz; gosht'ishcho yédaaldzidgo gowałgai biká' dastsoozíí nadaayinłtsoozná' nch'iidíí zhá bee dez'eel. ¹⁸Nawode nohwił íłch'á' nách'ihíí bigha iskaq

hik'e tsina'eelíí yoghélihíí ła' yó'odaiskaad; ¹⁹Nakiskaą hik'e tsina'eelíí benadziidi dabíí yó'odaiskaad. ²⁰Ch'ígona'ái ła'íí ts'isqósé doo hwaab bee got'íí dago doo alch'ideskaą da, ła'íí díyat'éégo nohwił ich'á' nách'ih, áík'ehgo doo hago'at'éégo hasdáhiikáh da łaą daandzi ni'. ²¹Dá doo da'iyáné nzaad begodeyaaná' Paul iłn'í'gé' hizjigo gáníí, Shik'isyú, shich'í' ídaayesólts'aayúgo, Cretege' doo nohwił dahda'n'eel dayúgo, doo díí k'ehgo nohwich'í' nadaagont'og da doleel ni', ła'íí doo hat'íí ch'a'oné' da doleel ni'. ²²Áíná' gádaanołwíldishnii, Bidag ádaanoł'ee le': doo ła' daaholtsaah at'éé da, tsina'eelíí zhá da'izl'íí hileeh. ²³T'é'ná' Bik'ehgo'ihí'nań, bíyéé nshl'jín ła'íí hoshkaąhń, binal'a'á yaaká'gé'hi shit'ahgé sizjigo, ²⁴Gáshiln'niid, Paul, doo niini' haą da le'; Caesar bidáhgee sínzjii doleel: ła'íí bił nił da'o'ol'íí dawa daahinaahgo Bik'ehgo'ihí'nań naa godin'áą. ²⁵Áík'ehgo shik'isyú, bidag ádaanoł'ee le': Bik'ehgo'ihí'nań hoshdláąhíí bighá da'áshiln'niihíí k'ehgo ágone'go bígonsj. ²⁶Áíná' ni' táyi' dahgoz'aaníí biká'gee yónohwi'dilkaad doleel. ²⁷Díí'ts'áadah ilkaahíí bit'é' túnteel Ádria holzéhi biyi'gé' tsina'eelíí bił ich'á' nnáil'niiná' t'é'ís'ahyú shi nada'ih'eelíí ni' bich'í'yú nohwił da'n'eel daanzj lé'e; ²⁸Áík'ehgo hayaa tú yída'nes'ąadgo nadin ilk'ich'idesniih, k'a'áhosah lágo yídaagoł'sjii: yunáasyú tú yínáda'nes'ąadgo k'adíí ashdlá'adah ilk'ich'idesniih k'a'áhosah. ²⁹Dánko tséé biká' h'eel'hií bighá bił daagoyé'ego bésh ndaazíí tsina'eelíí bedahast'óníí díí'í nkedeznil, tsina'eelíí biké'n'naá yúyaa, áiná' jii góleeh, daaniigo da'okaąh. ³⁰Nadaał'eelíí tsina'eelíí biyi'gé' hahiikeeh daanzjigo, tsina'eelíí alch'íséhií téh daayiheznil, bésh ndaazíí tsina'eelíí bádngé' nkedaayin'ííł ádaagodil'jigo, ³¹Paul siláada ła'íí siláada gonenađin binant'a'íí gáyiłnii, Díí nneehíí dá tsina'eelíí biyi' naháztaayúgo zhá daahołnaa. ³²Áík'ehgo siláada tsina'eelíí alch'íséhií bedahdaahest'ooníí daayiheshgizhgo bił odaagohez'eel. ³³K'ad haiłkaahyú Paul nádaayokaąhgo gádaayiłnii, Da'olsaągo nzhqo, nda'ol'íigo dáshiná' díí'ts'adáhyú nohwíyołkaal. ³⁴Áík'ehgo nádaanołwoshkaąh, da'olsaą, áí bee daanołdzilgo; nohwitszil dał'a'á ndi doo nohwich'á' ch'a'odeel da. ³⁵Díí yee ánniidná' bán náidnné'go dawa bináál Bik'ehgo'ihí'nań áshqođ yihniigo oskaądná' ilk'íyíłdláadgo yiyaa nágodiidzaa. ³⁶Áík'ehgo nnee ła'ihíí yidag ádaat'eego dabíí alđó' da'iyáą. ³⁷Daanołwighago naki gonenađin iká'yú gosts'idin gostán hiil't'ee, tsina'eelíí biyi'. ³⁸Náda'isdjiddzhí' da'iyáąná' t'oh naghái téh daayeskaadgo tsina'eelíí dá'alđzólé siljii. ³⁹Got'íí gozłjina' ni'híí doo yídaagoł'sj da: ndi tú ónáhíkáągo ténágoł'j'áą daayo'jii, áígee nohwił ndaanó'eel daanzj. ⁴⁰Áík'ehgo bésh ndaazíí tsina'eelíí bee dahast'ó n'íí daazhógo yó'odaiskaadgo be'anáhot'aal'íí bit'ól k'eda'iz'ahgo, ła'íí tsina'eelíí bit'a' bádń zhinéehíí hadag ádaizlaago nch'iid bich'ígo tábaązhí' bił nda'iz'eel. ⁴¹Ndi tú łednlijjee tsina'eelíí łehigo'go doo nahi'naa da siljii; biké'dinnáágé'íí tú nádidáhíí nbiheztj'. ⁴²Ha'áshijeedíí ła' nada'diłkqoń daanzjigo, siláada nadaabiłtseedgo ndaagoshchjii, ⁴³Áíná' siláada gonenađin binant'a'ń Paul doo zidee hat'íí dago, Dah, biłn'niid; Hayíí nada'ol'ko'íí

tsina'eelíí bitisyú'an odaoljago táts'áda'olkóh, daayilnii: ⁴⁴La'íí gáyilnii, Tsi nteelíí la'íí tsina'eelíí baa nahastó'íí bee hanaazhí' nada'olkóh. Áík'ehgo dawa ni'zhí' nádaaheskai.

28 ¹Táts'áskainá' ni' táyi' dahgoz'aaníí Melíta golzee lago bídaagosilzjíd. ²Nnee áígee daagolíníí k'ídaanzigo deda'deshjeedná', Yushdé' nádaanołdził, daanohwiłnñiid, nagoltjñ nkegonyaa, la'íí gozk'azíí bigha. ³Paul chizh la' náyihezlaago dayinnilná' t'iish bik'asda' golíni ndoogo áíge' hayáago Paul bigan baa dahisdeel. ⁴Nnee áígee daagolíníí t'iishíí Paul bigangé' nahitjigo daayiltsaana' gádaahildí'nii, Dín nñeehñ nnee naitseedíí nłíni ląá, túnteel bich'ągé' hína' ndi, doo hínaa bik'eh dahíí bigha datsaah. ⁵Áíná' Paul t'iishíí dá kó' biyí'zhí' nayíłt'e'ná' Paul doo hago adzaa da. ⁶K'ad nilzool shj daabo'njigo, dagohíí datsaah shj daanzigo biba' naháztaq; ndi nzaad godeyaago doo hago adzaa dago daayo'jiná' biini' lahgo ánadaizdlaago, Diyin nłj ląá, daanzj. ⁷Ni' táyi' dahgoz'ąayú daagolíníí binant'a, Públius holzéhi áígee la' bini' lę'e; án k'ínoho'njigo bigowayú taago nohweskaq. ⁸Públius bitaa yóiyahgo nezgaigo chan dilé yaa naghaago sitj: Paul baa nyáago biká' ndelñiná' bá oskaqđgo nábi'dilziih. ⁹Ágágodzaaná' nnee táyi' dahgoz'ąayú daagolíníí la'ihíí kah yaa nakaihíí nehaskaigo nádaabi'dilziih: ¹⁰Daanohwidnłsigo dawahá nohwá daayihezñil; la'íí k'ad nohwił da'dez'eelná' dawahá bídaandinihíí tsina'eelíí yih daihezñil. ¹¹Taagi nohwedahitaqaná' tsina'eelíí áígee behaihi, Alexándriagé'ihíí, Cástor la'íí Póllux beda'aszaahi bádngée nazijgo ádaaszaago bił nohwił da'dez'eel. ¹²Sýracuse nohwił nda'iz'eelgo áígee taagi nohweskaq. ¹³Áíge' nohwił léda'n'eelgo Rhégium nohwił nda'iz'eel: áíge' iskaq hik'e hayaagé'go dezch'iidgo iskaq hik'e Putéoliyú nohwił nda'iz'eel: ¹⁴Ákú odlą' bee nohwik'íyú baa nkaigo, Nohwił nahísółtaq le', daanohwiłñiigo, bił naháataq gosts'idiskaq: áíge' Romeyú ohiikai. ¹⁵Odlą' bee nohwik'íyú ákú daagolíníí hiikahgo nohwaat'ídaanzjiná' Ápiai Forum la'íí Three Taverns golzeeshj' nohwiba' hikai; áí Paul yiltsaana' Bik'ehgo'ihí'nań ya'ahenzigo bił gozhógo hadag adzaa. ¹⁶Romeyú nkainá' siláada binant'a' ha'áshjeedíí bináadaadéz'iiníí binant'a' yaa nñil: ndi Paulhíí dasahn goljigo baa godet'ąą, siláada la' bináadéz'jigo. ¹⁷Taagiskaqaná' Paul Jews áígee daagolíníí yánazini, Dała'atñéh, daayilnii: dała'adzaaná' gádaayilñii, Nnee daanołfni, shik'íyú, Jews daanliiníí dagohíí daanohwitaa n'íí bi'at'e' doo hago ashłaa da ndi, Jerúsalemge' ha'ásitjigo niyáago Romans daanlíni baa shi'deltj. ¹⁸Shaa yádaat'i'ná' bigha dastsaaahíí doo la' dahíí bigha ch'ínadaashłteeh hádaat'jii ni'. ¹⁹Ndi Jews daanliiníí áí doo hádaat'jii dago, **Caesar** shaa yałti' hasht'jii, dishnii lę'e, bił nít'íí doo hat'íí bee baa dahdaagosh'aa da ndi. ²⁰Áík'ehgo Israel hat'íí bíngot'ąahíí bigha díí bésh hishbizhíí bee hshí'destł'qohíí bigha dała'ánohwishłaa, nohwines'jigo, nohwich'j' yashti'go: ²¹Gádaabiłnñiid, Judége' naltsoos naa nagolñi'go doo la' nohwaa hi'ñil da, la'íí nohwik'íyú áíge' kú neheskaihíí doo la' naa naagolñi' da, doo la' ncho'go naa yałti' da. ²²Dahot'éh díí

okąąh bee sahngo na'ádi'nilihíí baa ya'iti'go bídaagonlzi: ni hago'at'éégo baa natsínkeesíí daadihiits'íh hádaahiit'íí. ²³Bángot'aaníí bijíí nnee lą́ągo Paul dásidaayú da'a'adzaa; t'albígé' o'i'ą́ązhí' Bik'ehgo'ihí'nań bilalt'áhgee begoz'aaníí nlt'éégo yaa nagosní, Moses yegos'aaníí ła'íí Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú nada'iziidíí k'eda'ashchiiníí bich'ą́gé' Jesus yaa nagosní'go biini' yá ádaagole'go nzí. ²⁴Ła' yaa yałti'íí daayosdłąąd, ła'ihíí doo daayosdłąąd da. ²⁵Łahada'dit'áhgo Paul dałán yee hananádzii'ná' onákai, **Esáias**, Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú na'iziidi n'íí, Holy Spirit binkááyú daanohwitaa n'íí da'aniigo gáyıłnniid, ²⁶Díí hat'ííí bich'í' nńáhgo gádaabiłnniih, Daadołts'ag ndi doo nohwıl ıdaagozi da doleeł; daaneł'íí ndi doo da'anii daal'íí da doleeł: ²⁷Díí nneehíí biini' daanyee' daazlıj, doo da'diits'ag da daazlıj, ła'íí daaneshch'il daazlıj; doo ágádaat'ee dayúgo bináá yee daago'íí doleeł ni', bijeyi' yee da'diits'ag doleeł ni', ła'íí biini' yee bıł ıdaagozi doleeł ni', áfk'ehgo shich'í' ádaane'go nádaasdziih doleeł ni'. ²⁸Díí bídaagonolsı le', Bik'ehgo'ihí'nań bich'ą́gé' bee hasdách'igháhíí doo Jews daanlıj dahíí bich'í' ol'a', nohwıłdishnii, áhíí ıdaadést'sąą ndi at'éé. ²⁹Díí yee hadziiná' Jews daanliiníí dązhó łahada'dit'áhgo onákai. ³⁰Paul ákú kłh yighą na'ihiniłíí yiyi' golíígo naki łegodzaa, ła'íí baa hikáhíí dawa ya'ahénzi ni', ³¹Doo nanł'í' dago, nnee doo ła' tsfıłdıj dago Bik'ehgo'ihí'nań bilalt'áhgee begoz'aaníí yaa nagolni' ni', ła'íí Jesus Christ nohweBik'ehń yaa ıłch'ıgó'aah ni'.